

**Стратегія розвитку
Білоцерківської міської територіальної громади
до 2027 року
(робочий проєкт до обговорення)**

Зміст	стор.
Глосарій	4
Вступ	6
Профіль Білоцерківської міської громади	7
1. Загальна характеристика громади	7
1.1. Історично-культурна спадщина	7
1.2. Географічне розташування та транспортно-логістичний	10
1.3. Кліматичні умови	12
1.4. Природні та рекреаційні ресурси	13
1.5. Мінерально-сировинні ресурси	14
1.6. Планування забудови та використання територій Білоцерківської міської територіальної громади	15
1.7. Земельні ресурси	16
2. Характеристика соціально-економічного та екологічного стану громади	19
2.1. Загальна демографічна ситуація	19
2.2. Трудові ресурси	21
2.3. Структура регіональної економіки	23
2.4. Промисловість	25
2.5. Будівельна галузь та житлове господарство	26
2.6. Сільське господарство	28
2.7. Інвестиційна діяльність	29
2.8. Зовнішньоекономічна діяльність громади	31
2.9. Мале та середнє підприємництво	32
2.10. Міжнародна співпраця	33
2.11. Безпека	34
2.12. Транспортна інфраструктура та дорожнє господарство	35
2.13. Житлово-комунальне господарство	38
2.14. Енергоефективність в громаді	41
2.15. Управління майном громади: оренда, приватизація та концесія	41
2.16. Освіта	42
2.17. Підтримка дітей та сім'ї	45
2.18. Молодіжна політика та національно патріотичне виховання	48
2.19. Фізкультура і спорт	51
2.20. Соціальна сфера	52
2.21. Надання адміністративних	55
2.22. Охорона здоров'я	56
2.23. Культура та туризм	58
2.24. Споживчий ринок	61
2.25. Цифрова трансформація	62
2.26. Наукова та інноваційна діяльність	64
2.27. Інформаційна політика, розвиток громадянського суспільства	65
2.28. Озеленення	65
2.29. Екологія	66
2.30. Управління з побутовими відходами	67
2.31. Бюджет громади	68
3. Методологія розробки Стратегії: основні підходи до її формування	72

3.1. Мета розробки стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади	73
3.2. Стратегічний процес планування	73
3.3. Візія Білоцерківської міської територіальної громади	74
3.4. Цінності Білоцерківської міської територіальної громади	74
3.5. Бачення Білоцерківської міської територіальної громади	74
4. Головні чинники та напрямки розвитку	74
4.1. SWOT – аналіз розвитку Білоцерківської міської територіальної громади	74
4.2. Порівняльні переваги, виклики та ризики розвитку Білоцерківської міської територіальної громади	77
4.3. Аналітична матриця SWOT-аналізу розвитку Білоцерківської міської територіальної громади	80
4.4. Сценарії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на середньострокову перспективу	82
4.5. Стратегічне бачення розвитку Білоцерківської міської територіальної громади	86
5. Узгодженість Стратегії з державними, регіональними стратегічними документами та Цілями сталого розвитку	93
6. Система моніторингу та оцінювання реалізації Стратегії	105

Глосарій

АПК	Агропромисловий комплекс
АСЕМ	Автоматизована система енергомоніторингу
Міська рада	Білоцерківська міська рада
БАЛ	Білоцерківський академічний ліцей
Білоцерківська громада, громада	Білоцерківська міська територіальна громада
БНАУ	Білоцерківський національний аграрний університет
ВПО	Внутрішньо переміщені особи
ВВП	Валовий внутрішній продукт
ДПС	Державна податкова служба
ДТП	Дорожньо-транспортна пригода
ДЮСШ	Дитячо-юнацька спортивна школа
ЖКГ	Житлово-комунальне господарство
ЗДО	Заклад дошкільної освіти
ЗЗСО	Заклади загальної середньої освіти
ІАОП	Історико-архітектурний опорний план
ІП	Індустріальний (і) парк (и)
ІТП	Індивідуальний тепловий пункт
КП (У, З) БМР	Комунальне підприємство (установа, заклад) Білоцерківської міської ради
КЗПО	Комунальний заклад позашкільної освіти
КНП БМР	Комунальне некомерційне підприємство Білоцерківської міської ради
МАН	Мала академія наук
МСП	Малі суб'єкти підприємництва
МТГ	Міська територіальна громада
ПДФО	Податок на доходи фізичних осіб
ПТНЗ	Професійно-технічний навчальний заклад
ОСББ	Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку

ТДВ	Товариство з додатковою відповідальністю
ТОВ	Товариство з обмеженою відповідальністю
ТП	Територіальний підрозділ
ФОП	Фізична особа підприємець
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг
ЦНТТ	Центр науково-технічної творчості
ЦПО	Центр позашкільної освіти
GIZ	Німецьке товариство міжнародного співробітництва

ВСТУП

Повномасштабне вторгнення російської федерації, що розпочалося у лютому 2022 року, суттєво змінило політичні, соціальні та економічні умови розвитку багатьох територій України. Наслідки воєнних дій, ракетних атак і гуманітарної кризи продовжують впливати на життєдіяльність регіонів. Білоцерківська міська територіальна громада, як одна з найбільших у Київській області, зіткнулася з необхідністю оперативно реагувати на виклики, пов'язані із забезпеченням безпеки населення, відновленням критичної інфраструктури, інтеграцією внутрішньо переміщених осіб, підтримкою місцевого бізнесу та адаптацією системи освіти, охорони здоров'я й соціального захисту до умов воєнного стану.

У відповідь громада здійснила низку практичних заходів, спрямованих на зміцнення стійкості території. Зокрема, проводиться матеріально-технічне забезпечення потреб Збройних Сил України, сил територіальної оборони та інших структур сектору безпеки і оборони. Створено та підтримується Ветеранський простір, який забезпечує соціальну, психологічну та професійну адаптацію військовослужбовців і членів їхніх родин. Функціонує Центр підтримки внутрішньо переміщених осіб, де надається інформаційна та консультативна підтримка, соціальний супровід, юридична допомога. Паралельно здійснюється формування місцевих матеріальних резервів для забезпечення безперебійної роботи комунальних служб, стабільного функціонування громади та швидкого реагування на надзвичайні ситуації. Значна увага приділяється залученню інвестицій, розвитку партнерства з міжнародними організаціями, реалізації проєктів з енергоефективності, цифровізації управлінських процесів, підтримці місцевого підприємництва та створенню нових робочих місць.

Попри складні обставини, Білоцерківська громада зберігає свій потенціал і продовжує його розвивати. Громада володіє значними ресурсами: розвиненою індустріальною базою, висококваліфікованими кадрами, вигідним транспортно-логістичним розташуванням, багатими історико-культурними надбаннями та активним громадянським суспільством.

Про потенціал громади свідчать конкретні результати — реалізація масштабних інвестиційних проєктів на території індустріального парку «Біла Церква», який уже сьогодні об'єднує понад 19 компаній-резидентів, створює понад 650 робочих місць і впроваджує інвестиційні ініціативи загальним обсягом понад €55 млн; відкриття Хабу стійкого бізнесу за підтримки ПРООН та уряду Японії, що став центром підтримки малого і середнього підприємництва; розвиток освітньо-виробничого кластеру «Індустріальний професійний центр», який поєднує бізнес, освіту та громаду для підготовки кадрів під потреби сучасного ринку праці. Такі приклади демонструють, що Білоцерківська громада не лише зберегла економічну активність, а й формує сучасну модель сталого, інноваційного розвитку, заснованого на партнерстві між владою, бізнесом та громадськістю.

При підготовці Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року (далі — Стратегія, Стратегія розвитку) враховано положення Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки (у редакції 2024 року), Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки (нова редакція), Цілей сталого розвитку України до 2030 року, актуальні виклики воєнного часу, а також положення таких нормативно-правових актів:

- Закон України «Про засади державної регіональної політики»;
- Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджені Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019;
- Порядок розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу їх реалізації, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 04 серпня 2023 року № 816;
- Порядок проведення оцінювання реалізації державної регіональної політики, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15 березня 2024 року № 305 «Деякі питання проведення моніторингу та оцінювання державної регіональної політики»;
- Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р.

Під час формування цілей та завдань Стратегії розвитку враховано нові виклики, що постали перед громадою внаслідок повномасштабної війни, зокрема:

- підвищене навантаження на місцеву інфраструктуру (житловий фонд, транспорт, ЖКГ, освітні та медичні заклади) у зв'язку зі збільшенням населення за рахунок ВПО та працівників релокованих підприємств;

- потреба в адаптації ринку праці до нової економічної структури – дефіцит певних спеціальностей та дефіцит робочої сили в цілому, потреба в перекваліфікації та перепідготовці кадрів;

- збільшення потреб у розвитку сучасної логістики, складів, транспортного сполучення та цифрових сервісів для підтримки малого і середнього бізнесу;

- зростання вимог до безпеки – облаштування укриттів, резервних енергосистем, забезпечення стійкості критичної інфраструктури та посилення муніципальної безпеки в умовах воєнного стану;

- посилення соціальних викликів – психологічна реабілітація ветеранів, підтримка малозабезпечених груп населення, інтеграція переміщених осіб у життя громади;

- необхідність збереження та оновлення культурного середовища та місцевої ідентичності в умовах демографічних змін та суспільної фрагментації.

З метою залучення всіх заінтересованих сторін до розробки Стратегії, розпорядженням міського голови від 16 липня 2025 року № 480 Р створено робочу групу з підготовки проєкту Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року. Розпорядженням затверджено склад робочої групи та Положення про її діяльність. До складу групи увійшли представники виконавчих органів міської ради, депутатського корпусу, бізнесу, молодіжних ініціатив та експертного середовища. Такий широкий склад забезпечив комплексний підхід до формування стратегічних цілей і врахування інтересів усіх секторів громади. Головним розробником зазначених документів визначено управління економічного розвитку Білоцерківської міської ради.

Відповідно до Звіту про стратегічну екологічну оцінку, проведenu згідно Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Стратегія передбачає принцип екологічної збалансованості та орієнтована на зниження антропогенного впливу на довкілля.

Метою Стратегії є визначення чітких орієнтирів для відновлення, модернізації та сталого розвитку Білоцерківської громади, створення безпечного та комфортного середовища для життя, праці й підприємництва, забезпечення гідного рівня життя для кожного мешканця громади — навіть в умовах воєнного часу.

Профіль Білоцерківської міської територіальної громади

1. Загальна характеристика громади

1.1. Історично-культурна спадщина

Біла Церква — місто з багатовіковою історією, що бере свій початок у 1032 році, коли великий князь Ярослав Мудрий заснував на березі Росі фортецю Юр'їв для захисту південних рубежів Русі. Після зруйнування монголо-татарами в XIII столітті місто відродилося під назвою Біла Церква — на честь білокам'яного собору, що вцілів.

У XIV–XVII століттях місто перебувало під владою Великого князівства Литовського, а згодом Речі Посполитої, ставши важливим стратегічним і адміністративним центром. У 1589 році отримало Магдебурзьке право від польського короля Сигізмунда III.

У період козаччини Біла Церква стала значущим осередком, де перебували гетьмани Богдан Хмельницький, Петро Дорошенко, Іван Мазепа. Місто відіграло активну роль і в добу Української революції: у 1918 році тут розпочалося антигетьманське повстання під проводом Симона Петлюри, а в 1921 діяв штаб підпільної Козачої Ради.

Нині історична спадщина Білої Церкви зберігається і розвивається через численні архітектурні пам'ятки, історичні споруди, залишки фортеці Юр'їв, палац Браницьких, монастирські комплекси, костели та церкви, історичні вулиці та площі, музейні експозиції, пам'ятники гетьманам і меморіальні дошки. Мистецькі заходи та туристичні маршрути формують сучасний імідж міста як центру історії, культури та духовності Київщини.

Сьогодні Біла Церква — найбільше місто Київщини та адміністративний центр Білоцерківської громади. Станом на 01 січня 2025 року населення міста становить - 204 461 осіб, площа — 67,84 км². До складу Білоцерківської громади входить низка сіл і селищ, кожне з яких має власну унікальну історію та традиції.

Сьогодні Біла Церква — найбільше місто Київщини, адміністративний центр Білоцерківської громади, потужний економічний, освітній і культурний центр. Населення громади становить приблизно **218 981 осіб**, площа — **394,4 км²**. До її складу входить низка сіл і селищ, кожне з яких має власну унікальну історію та традиції.

Землі, на яких утворилась **Вільна Тарасівка**, належали графині Олександрі Василівні Браницькій. До 1917 року тут була розміщена її економія. Перші хати були зведені у 1918 році. Хутір, що утворився, селяни назвали Вільний. Поруч виник другий хутір, який був названий ім'ям Тараса Григоровича Шевченка – Тарасівка. У 1924 році на сході селяни обох вулиць вирішили об'єднати обидва хутори в одне село. Тоді ж після довгих міркувань було погоджено назвати його Вільна Тарасівка.

Село Володимирівка згадується наприкінці XIX століття, коли на безмежних родючих полях, обрамлених зі сходу і півдня старовинним лісом — урочищем Товста, зародилося життя. Ці землі належали Марії Євстафіївні Браницькій, а згодом були викуплені паном Гроссом, німцем за походженням і близьким до впливової родини Браницьких. Саме він і став засновником майбутнього села.

Село Гайок засноване на початку 1920-х років переселенцями з навколишніх сіл Сидори та Мазепинці. Новоутворене поселення розташувалося в урочищі, яке вирізнялося густими лісовими масивами, завдяки чому й отримало свою назву. Перші поселенці активно займалися землеробством, веденням домашнього господарства та облаштуванням побуту.

Із часом село розвивалося як частина аграрного простору Білоцерківщини, зберігаючи самобутні традиції сільського укладу життя. Гайок і сьогодні залишається невеликим, але значущим населеним пунктом громади, з притаманною йому стабільністю, природною красою та потенціалом для сталого розвитку.

У 1990 році, в межах реалізації державної програми з ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, у **селі Тетянівка** було збудовано експериментальну базу котеджного типу. Проект було виконано Білоцерківським домобудівним комбінатом. Нове житло надали родинам, переселеним із постраждалих населених пунктів колишнього Чорнобильського району.

На сьогодні в селі проживають переважно поліщуки — жителі раніше відселених зон, які інтегрувалися в громаду, зберігаючи свою культурну ідентичність та вносячи вагомий внесок у соціально-економічне життя Тетянівки.

Село Дрозди розкинулося на мальовничому березі річки Кам'янка, увібравши в себе дух козацької доблесті та багатовікову історію. Сформувавшись як окреме поселення із нижньої частини села Мазепинці, Дрозди вперше згадуються в історичних джерелах 1622 року під назвою *хутір Дроздово* — у переліку козацьких міщанських хуторів Білоцерківського староства.

У вирі національно-визвольної боротьби XVII століття село стало одним із козацьких осередків. У реєстрі Білоцерківського полку 1649 року та присяжному списку 1654 року зафіксовано імена не менш як одинадцяти представників козацьких родів — Дроздів та Дрозденків. Це свідчить про активну участь місцевого населення у військових та політичних подіях тієї епохи.

Село Мазепинці — родове гніздо видатного гетьмана України Івана Мазепи, засноване у XVI столітті, мальовничо розкинулося над річкою Кам'янка. Ця земля здавна приваблювала людей. Археологічні розкопки в урочищі Заріччя засвідчують давнє заселення території ще в епоху пізньої бронзи (XI–IX ст. до н.е.): тут виявлено кам'яні форми для відливання сокир і кинджалів. Знайдені також два скарби римських монет II століття н.е. (98–193 pp.), що свідчать про торговельні зв'язки місцевості з античним світом.

Перші документальні згадки про поселення датуються 1544 роком, коли хутір Кам'янець було передано київському землевласнику Михайлу Мазепі. Саме Михайло Мазепа заснував тут село, яке згодом отримало назву **Мазепинці**. Село залишалося у володінні роду Мазеп до

XVII століття. 20 березня 1639 року на цих історичних землях народився Іван Степанович Мазепа — одна з найвеличніших постатей в історії українського державотворення.

Село Сидори, засноване в XVII столітті, спочатку носило назву Чугуїв. Воно розташоване на березі річки Кам'янка, а на південь межує із селом Мазепинці. Хутір Сидори, ймовірно, існував ще до початку Хмельниччини. У реєстрах Білоцерківського полку згадуються козаки з прізвищем Сидоренки, які, ймовірно, були першими власниками цього поселення.

Назва "Лиса гора", що знаходиться поблизу Сидорів, є яскравим свідченням древніх дохристиянських вірувань українців, адже такі місця часто були пов'язані з релігійними чи культовими обрядами. У символіці герба та прапора Сидорів зображено пагорб, що вшановує це археологічне та культурне надбання. Лиса гора є однією з пам'яток української давнини, що зберігає відгомін тих часів, коли народи, що жили на цих землях, мали власні релігійні уявлення й практики, ще до приходу християнства.

Поселення на мальовничих берегах Росі має давню історію. Археологічні знахідки біля села Пилипча свідчать про проживання людей Трипільської культури ще в IV-III тисячолітті до н.е., які займалися землеробством, тваринництвом, мисливством та ремеслами.

За часів Богдана Хмельницького на землях, звільнених від панів, оселилося багато козаків. Саме двоє козаків — Пилип Білецький та Пилип Ярмола — стали засновниками села Пилипча. Сучасний герб та прапор села відображають атрибути козацтва: малиновий колір, шаблю та колесо.

Село Пилипча згадується з 1622 року і має багатий історичний спадок. У місцевому будинку культури розташований музей письменника Костянтина Паустовського, який мешкав у сусідньому Городищі. Популярним місцем відпочинку є острів Паустовського на річці Рось.

Село Глибочка відоме з XVIII століття, коли належало до Білоцерківського староства. У 1774 році король Станіслав II Август передав село Браницьким, і воно залишалося їх власністю до 1918 року. Сьогодні Глибочка приваблює туристів завдяки мальовничим берегам річки Рось та дамбі, створеній в 70-х роках минулого століття.

Село **Городище** засноване в XVI столітті. Село пов'язане із радянським письменником Костянтином Паустовським — тут і досі проживають його родичі. Сімейна садиба Паустовських була знищена у 1930-х роках під час колективізації. На місці садиби школярі та педагоги висадили дерева, надавши їй первісного вигляду. Було також відновлено «Криницю Паустовських».

Село **Піщана**, розташоване над річкою Протока, було засноване в XVII столітті. Перше згадування про село датується часами визвольної війни, але ймовірно, воно існувало набагато раніше, ще до середини XVII століття.

Село належало до парафії однієї з Білоцерківських церков. Його вибір місця для поселення був зумовлений природними умовами: воно розташоване на великій піщаній балці, яка забезпечувала захист від набігів кочівників і була недалеко від Трипільського шляху. Поблизу села виявлено залишки скіфського городища (VII-VI століття до н.е.) та 10 курганів.

Наприкінці XVIII століття поміщики Браницькі завезли до села багато кріпаків з Польщі. Центр села спочатку розташовувався в районі Яру, де зараз знаходиться Піщанська школа. Місцевість відома своїми водоймами, багатими на рибу, і є популярною серед рибалок.

Через **село Скребиші** проходить могутній оборонний вал, що починається від Дніпра і тягнеться по річці Красна на південний захід. Частина цього валу між Павлівкою і Скребишами місцеві жителі називають Вал Скребіти. Ймовірно, саме від цього слова й пішла назва сучасного села.

Оборонну лінію побудували проти печенігів у першій половині XI століття за наказом великого князя Київського Володимира. Вал Скребіти зберігся до сьогодні. Перші писемні згадки про село датуються 1616 роком.

Історія села **Храпачі** розпочинається з 1311 року. Перша офіційна згадка про хутір Храпачі датується 1622 роком і пов'язана з козацьким родом. У реєстрі козаків Білоцерківського полку 1649 році згадуються козаки Петро, Юсько, Іван, Васьо Храпачі та Петро Храпаченко, можливо назва села пішла від цих прізвищ.

Перша письмова згадка про село **Глушки** є у польській Люстрації за 1622 рік за півтора століття до появи на Україні графа Браницького та його нащадків.

Знайдені на території Глушок рештки старовинної зброї можуть слугувати певним підтвердженням, тому що тут розміщувались оборонні об'єкти і відбувалися збройні сутички.

Статус вільного козацького села зберігався за Глушками до 1783 року, коли після розгрому Запорізької Січі російська імператриця Катерина II заборонила своїм указом правобережним селянам за будь-яких обставин залишати землі своїх феодалів. Покріпачені Глушківці на довгих 78 років стали власністю графів Браницьких.

На місці сучасного **селища Терезине** протягом XIX століття розташовувалися господарства головної резиденції графів Браницьких. Найпотужнішими були Катеринівський кінний завод та мисливське господарство. Згодом поселення, що утворилося біля цих господарств, отримало назву Терезине на честь княжни Терези Радзивілл, онуки графа Владислава-Міхала Браницького.

Село Томилівка вперше згадується у 1622 році. Відомо кілька переказів, що ґрунтуються на народній етимології, за якою назва "Томилівка" є похідною від слова «ВТОМИТИСЯ». В одному з них йдеться про те, що в давні часи на місці нинішньої Томилівки стояло маленьке село. Одного дня сюди зайшов подорожній, він був дуже втомлений і хотів відпочити та піти до найближчої оселі. Вся місцина, якою ішов подорожній, була вкрита пісками, ноги подорожнього вгрузали і він нарешті сів спочити зі словами: «Ох, так втомився! Це не село, а якась Томилівка». Відтоді село і стало називатися Томилівка.

Село Шкарівка має багату історію, сягаючи корінням щонайменше XVI століття, хоча деякі дослідники вважають, що поселення на цій території існувало ще за часів Київської Русі. Існує версія, що виникнення Шкарівки сягає часів Київської держави Рюриковичів і могло бути заміською резиденцією білоцерківського єпископа, коли поселення мало назву Монастирище. Про це свідчать залишки підземних приміщень, які вважаються залишками монастиря. Перша письмова згадка про Шкарівку датується XVI століттям. За однією з легенд, сучасна назва села походить від білоцерківського підстарости Шкаровського, який нібито придбав тут пасіку з хутором у другій половині XVI століття та назвав поселення за іменем свого родового гнізда – Шкарів.

Село Піщана розташоване над річкою Протока, засноване у XVII столітті. Назва походить від місця розташування — великої піщаної балки, де перші поселенці знаходили природний захист від набігів кочівників. Ймовірно, поселення існувало ще до подій середини XVII століття, про що свідчать археологічні знахідки — залишки скіфського городища (VII–VI століття до н.е.) та кургани.

1.2. Географічне розташування та транспортно-логістичний потенціал

Білоцерківська громада – це один із провідних центрів південно-західної частини Київської області, який відзначається високим потенціалом у різних сферах: економічній, культурній, освітній, аграрній та інвестиційній.

Громада охоплює загальну площу 399,4 км² та є адміністративно-територіальним утворенням із розвинутою інфраструктурою та потужною соціальною базою. Станом на 01 січня 2025 року населення громади становить 216 029 особа.

Створена 12 червня 2020 року шляхом об'єднання Білоцерківської міської ради, однієї селищної ради, та 9 сільських рад. До складу громади, окрім міста Біла Церква, увійшли такі населені пункти: селище Терезине, села - Вільна Тарасівка, Володимирівка, Гайок, Глибочка, Глушки, Городище, Дрозди, Мазепинці, Пилипча, Піщана, Сидори, Скребиші, Томилівка, Храпачі, Шкарівка.

Адміністративний центр — місто Біла Церква, розташоване в самому центрі України, є важливим урбаністичним, економічним і транспортним вузлом Київської області.

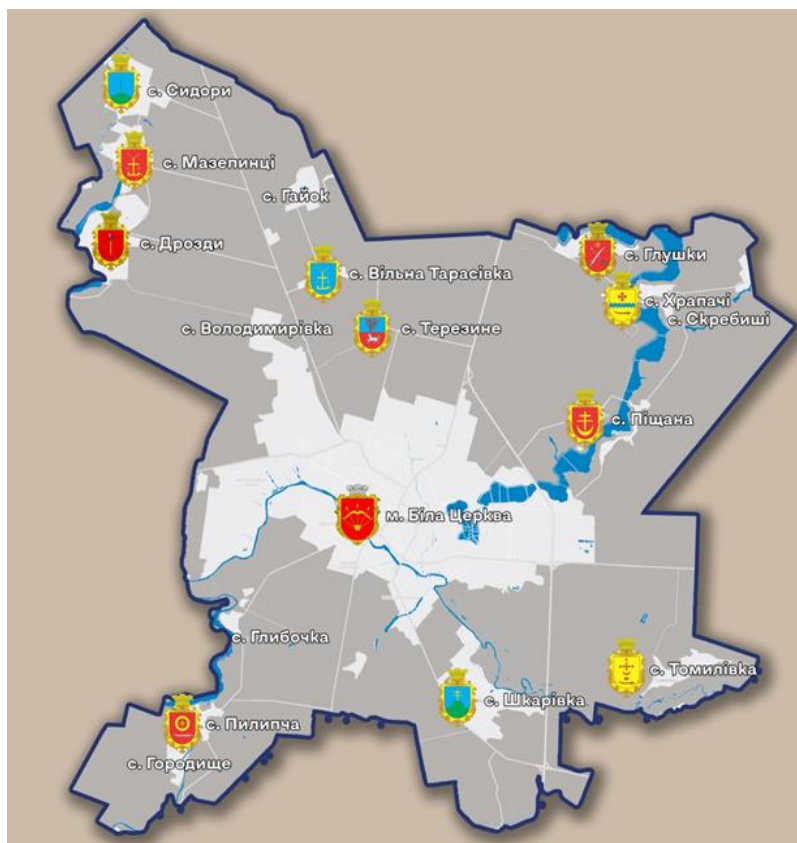

Рисунок 1. Карта -схема громади

Географічне положення громади забезпечує інтегрованість у національні та міжнародні транспортні мережі. Через територію громади проходять ключові автомобільні шляхи — Е95, Р32, Р04, Р17, які забезпечують прямі зв'язки з Києвом, Одесою, Вінницею, Уманню, Черкасами та іншими великими містами України, а також сприяють транскордонному сполученню.

Важливою складовою інфраструктури є залізничний вузол у місті Біла Церква, який має стратегічне значення для перевезень пасажирів і вантажів. Через місто проходить залізнична лінія Київ — Фастів — Біла Церква — Знам'янка, що сполучає столицю з центральними та південними регіонами країни. Станція "Біла Церква" обслуговує як міжміські пасажирські потяги, так і регіональні та приміські маршрути, а також має розвинену вантажну інфраструктуру, забезпечує оперативну доставку сільськогосподарської та промислової продукції, стабільне логістичне обслуговування місцевого бізнесу, зручне пасажирське сполучення з Києвом та іншими обласними центрами, а також створює потенціал для формування сучасних логістичних хабів і транспортно-промислових кластерів.

Білоцерківська громада має вигідне транспортно-логістичне розташування не лише завдяки розвинутій автомобільній та залізничній інфраструктурі, а й через близькість до ключових авіатранспортних вузлів країни. Відстань від міста до міжнародного аеропорту «Київ» (Жуляни) становить приблизно 90 км, а до найбільшого в Україні аеропорту «Бориспіль» — близько 120 км. Така доступність відкриває широкі можливості для ділових подорожей, міжнародних перевезень і туристичних маршрутів.

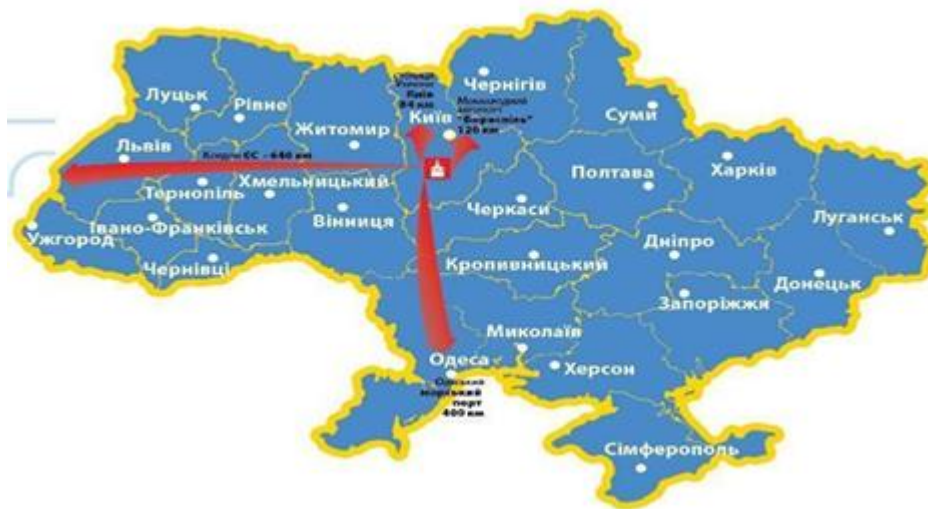

Рисунок 2. Географічне розташування Білоцерківської громади

Крім того, безпосередньо на території міста Біла Церква розташований сертифікований вантажний аеродром «Біла Церква», який є важливою частиною авіаційної інфраструктури регіону. Аеродром має злітно-посадкову смугу класу «В» розмірами 2500 x 42 м, що дозволяє приймати вантажні повітряні судна середнього класу. Його річна пропускна спроможність — до 500 літаків, а наявна інфраструктура з ангарними приміщеннями та сервісними майданчиками забезпечує повний спектр послуг із технічного обслуговування авіатранспорту.

Однак із початком повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України в лютому 2022 року діяльність аеродрому була тимчасово припинена у зв'язку з обмеженнями на використання повітряного простору в межах воєнного стану. Як і більшість об'єктів авіаційної інфраструктури, аеродром перебуває в режимі консервації.

Попри тимчасову зупинку роботи, аеродром зберігає стратегічне значення для Громади та держави. У перспективі, після завершення воєнних дій, він може стати потужним логістичним хабом, здатним забезпечити як міжміські, так і міжнародні вантажні перевезення, розвиток бізнес-авіації та авіатехнічного обслуговування. Його подальша модернізація та інтеграція в транспортну мережу України може стати важливим кроком для економічного відновлення не лише Громади, а й регіону в цілому.

1.3. Кліматичні умови

Білоцерківська громада розташована в межах лісостепової зони України, на межі Київського плато та Придніпровської височини. Її природні умови сприятливі для життя та господарської діяльності, поєднуючи переваги туристичного, аграрного та промислового спрямування. Помірний клімат і родючі ґрунти створюють сприятливі умови для розвитку аграрного сектору, садівництва та овочівництва, а зелена зона та річкова мережа сприяють розвитку екотуризму та рекреаційних послуг.

Клімат громади помірно континентальний із південно-західними вітрами середньою швидкістю 5–8 м/с. Середньорічна температура повітря становить приблизно +7,5 °С. Згідно з даними за 2025 рік, спостерігаються температурні аномалії, зокрема, 9 березня 2025 року було зафіксовано новий температурний рекорд у Білій Церкві. Температура повітря сягнула +19,4 °С. Це на 3 градуси вище попереднього рекорду для цієї дати, встановленого 9 березня 1975 року.

Річна кількість опадів може сягати до 650 мм, при цьому середньорічний показник коливається в межах 500–600 мм. Коефіцієнт зволоження становить 1,3. Найбільше опадів випадає в червні та липні, тоді як найменше — у лютому, березні та жовтні.

Основними напрямками вітру є західний і південно-західний, із середньою швидкістю 5–8 м/с. Осінь часто буває теплою та сухою. Зима м'яка.

Територія Громади багата на ліси та чагарники, переважно мішані та частково хвойні. Поширені дуб, граб, ясен та сосна. У лісах росте багато різних трав, у тому числі лікарських, таких як конвалія, герань лісова та деревій. По берегах річок великі площі займають заплавні луки.

У регіоні мешкає різноманітна фауна. Серед ссавців трапляються козулі, благородні олені, дикі свині, лисиці, вовки, зайці-русаки та сірі зайці, енотовидні собаки, а також куниці (лісова і кам'яна), горностаї, борсуки, білки, звичайні їжаки та численні види гризунів.

Орнітофауна представлена такими видами, як рябчик, глухар, сіра куріпка, перепел, тетерук, голуб-синяк, крячок, сірий журавель, білий лелека, чорний шуліка, яструби, болотяний лунь, дятли, ворони, галки, шпаки, горобці, чижі, чечевиці, сови, зозулі, синиці, дрозди, дрохви, бджолоїдки звичайні, степові жайворонки, зяблики, сойки та припутні.

Серед плазунів зустрічаються гадюки, вужі, ящірки й черепахи. Земноводні представлені тритонами, кумками, звичайними часничницями та ропухами.

У річках і водоймах водяться різні види риб: короп, сазан, карась, лин, в'язь, лящ, плітка, окунь, судак, краснопінка та інші.

1.4. Природні та рекреаційні ресурси

У межах Громади сформувалися різноманітні типи ґрунтів, зокрема: чорнозем типовий, чорнозем опідзолений, сірий лісовий ґрунт, дерново-опідзолистий, лугово-чорноземний, дерновий та болотний. Ці ґрунти забезпечують високу родючість, що сприяє розвитку сільського господарства, ефективному вирощуванню зернових і технічних культур, садівництву, овочівництву та зелених насаджень у межах території громади.

Геологічно територія розташована в північно-західній частині Українського кристалічного щита, на межі Київського плато і Придніпровської височини. Це зумовлює наявність значних покладів корисних копалин, зокрема будівельних матеріалів: гранітів, гнейсів, мігматитів, пегматитів. Також у районі присутні поклади торфу, що використовуються в сільському господарстві як добриво.

Територією громади протікають три річки: Рось (346 км), Протока (59 км) та Кам'янка (105 км). Річка Рось є основним транзитним водотоком, її живлення переважно снігово-дощове. У 2025 році продовжуються заходи з покращення гідроекологічного стану басейну річки Рось, включаючи розчистку русла та берегоукріплення, що сприяє захисту від підтоплень та покращенню якості води.

На території громади розташовано 121 водний об'єкт, з яких 50 ставків та каналів ПрАТ «БІЛОЦЕРКІВСІЛЬРИБГОСП» та 10 Державного дендрологічного парку НАН України «Олександрія».

З метою сприяння збереженню водних екосистем, Білоцерківською міською радою у 2015 році розроблений проєкт землеустрою щодо встановлення межі прибережно - захисної смуги уздовж берега р. Рось в межах міста Біла Церква та у 2023 році продовжений процес встановлення меж прибережних захисних смуг вздовж річок Рось, Кам'янка, Протока та інших водойм, які розташовані в межах Білоцерківської громади.

Громада багата на зелені насадження, включаючи парки, сквери та бульвари. Загальна площа міських парків становить близько 31 га, скверів та садів — 11,2 га, бульварів — 22,3 га. Зелені насадження спеціального призначення займають площу 998,4 га. Центральний міський пляж площею 4 га та набережна 3 км протяжністю є популярним місцем відпочинку на воді.

У нашій громаді активно розвивається екологічна освіта. Зокрема, у травні 2025 року відбувся фото-квест «GREEN garden», присвячений Дню любові до дерев, організований Центром еколого-натуралістичної творчості Білоцерківської міської ради. Захід сприяв формуванню екологічної свідомості серед молоді та підвищенню уваги до збереження зелених насаджень.

Також продовжуються ініціативи з озеленення міста. Зокрема, у парку імені Т. Г. Шевченка відбулася громадська акція з висадження понад 40 дерев, серед яких катальпи, сакури, магнолії та клени, що сприяє покращенню екологічного стану та естетичного вигляду міських просторів. Окрім того, щорічно проводиться планове озеленення виключно багаторічними насадженнями, що дозволяє щорічно збільшувати площі квітників в різних районах міста.

На онлайн ресурсі <https://green.bc-rada.gov.ua/> проводиться облік зелених насаджень громади, де визначаються не лише існуючі зелені зони, але й перспективні.

Природно-заповідний фонд Білоцерківської громади формують дендрологічний парк загальнонаціонального значення «Олександрія», дві ботанічні пам'ятки природи місцевого значення та парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Томилівський». Ці об'єкти відіграють важливу роль у розвитку рекреації, екотуризму та культурного відпочинку мешканців і гостей громади.

Природно-заповідний фонд Білоцерківської громади

Таблиця 1

№ з/п	Назва	Категорія	Площа, га	Рік створення
Пам'ятки природи місцевого значення				
1.	Государ Великої Галявини	ботанічна	0,01	2017
2.	Дуб Семена Палія	ботанічна	0,01	2017
Дендрологічний парк загальнонаціонального значення				
3.	Олександрія	-	405,8	1983
Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва				
4.	Томилівський	-	2,8	1972

Державний дендрологічний парк НАН України «Олександрія» — одна з найбільших пам'яток садово-паркового мистецтва України, розташована на площі 400,67 га на березі річки Рось. Парк був створений понад 200 років тому родиною графа Франциска Ксаверія Браницького. Незважаючи на історичні потрясіння, парк зберіг головні ландшафтні композиції та є унікальним зразком пейзажного парку кінця XVIII — початку XIX століття. У 2025 році парк продовжує функціонувати як науково-дослідний та рекреаційний центр, приваблюючи численних відвідувачів своєю природною красою та історичною спадщиною.

Композиційною основою парку слугує природний лісостеповий ландшафт, сформований дубовим лісом, який гармонійно поєднується з галявинами, луками та водоймами. Природні краєвиди вдало інтегруються з архітектурними елементами.

Дендропарк має найбагатшу в Україні колекцію рослин серед парків і садів — понад 2500 видів, сортів та форм. Його діброва є найбільшою в Україні заплавною дібровою зі старовіковими деревами (середній вік дубів — 200 років, деяким понад 400 років), займає площу 48 га.

Центральною частиною парку є Велика галявина — композиційне ядро, де на 10 га зосереджено рекордну кількість рослин — 170 видів. На території також ростуть найстаріші в Україні тюльпанове дерево та сосна Веймутова.

У дендропарку охороняються два вікові дуби, які мають статус ботанічних пам'яток природи місцевого значення.

Неподалік Білої Церкви розташований парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Томилівський», у якому росте близько 330 видів дерев і кущів, відсутніх у навколишніх лісах. Парк має важливе наукове й естетичне значення.

1.5. Мінерально-сировинні ресурси

У Білоцерківській громаді переважають родовища будівельних матеріалів. У Білоцерківському районі видобувають граніти, гнейси, мігматити та пегматити. Ці породи використовуються у вигляді бутового каменю та щебеню для кладки стін, будівництва тротуарів і дорожнього покриття. Пегматити мають комплексне значення, оскільки є джерелом як мінеральної, так і польово-шпатової сировини.

На території Білої Церкви залягають великі поклади глинистих порід, які активно використовуються в цегельно-черепичній промисловості. Також у Громаді наявні будівельні піски, що мають широке застосування в будівництві.

Із горючих корисних копалин на території громади трапляється торф, який, окрім енергетичного використання, застосовується як добриво в сільському господарстві.

На території міста Біла Церква знаходиться Білоцерківське родовище мінеральних радонових вод, що має потенціал для розвитку рекреаційного та медичного туризму.

1.6. Планування забудови та використання територій Білоцерківської міської територіальної громади

Планування територій на місцевому рівні здійснюється шляхом розроблення та затвердження комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів населених пунктів і детальних планів територій, їх оновлення та внесення змін до них.

Комплексний план передбачає узгоджене прийняття рішень щодо цілісного (комплексного) просторового розвитку населених пунктів як єдиної системи розселення і території за їх межами. Зазначена документація розробляється та затверджується з метою забезпечення сталого розвитку територіальної громади з дотриманням принципу збалансованості державних, громадських та приватних інтересів та з урахуванням концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади (за наявності). При реалізації комплексного плану суб'єкти містобудування зобов'язані дотримуватися його положень.

Комплексний план включає планувальні рішення щодо перспективного використання всієї території територіальної громади, а також:

- генеральний план населеного пункту - адміністративного центру територіальної громади;
- генеральні плани населених пунктів та детальні плани території у межах території територіальної громади, затверджені до прийняття комплексного плану, які відповідно до цієї статті визнані такими, що відповідають вимогам законодавства, узгоджуються з планувальними рішеннями комплексного плану і підлягають включенню до нього;
- генеральні плани населених пунктів у межах території територіальної громади, необхідність розроблення яких встановлена рішенням про затвердження комплексного плану (включаються до складу комплексного плану одночасно з їх затвердженням);
- планувальні рішення генеральних планів інших населених пунктів та детальних планів територій у межах території територіальної громади в обсязі, визначеному Кабінетом Міністрів України;
- детальні плани території у межах території територіальної громади (включаються до складу комплексного плану одночасно з їх затвердженням);
- межі функціональних зон усієї території територіальної громади з вимогами до забудови та ландшафтної організації таких зон (плани зонування територій населених пунктів у межах території територіальної громади розробляються у складі генеральних планів та включаються до складу комплексного плану одночасно із затвердженням відповідних генеральних планів);
- історико-архітектурні опорні плани історичних ареалів населених пунктів, внесених до [Списку історичних населених місць України](#) (включаються до складу комплексного плану як невід'ємні складові генеральних планів відповідних населених пунктів).

Рішенням Білоцерківської міської ради від 08 лютого 2024 року № 5111-50-VIII (зі змінами) вирішено розробити Комплексний план просторового розвитку території Білоцерківської міської територіальної громади Київської області.

У 2024-2025 роках виконано роботи по створенню (оновленню) картографічної основи для розроблення Комплексного плану просторового розвитку території Білоцерківської міської територіальної громади у масштабі 1:10 000, а також у масштабі 1:2000 на територію 11 населених пунктів, для яких будуть розроблятися генеральні плани (с. Сидори, с. Томилівка, с. Шкарівка, с. Глибочка, с. Дрозди, с. Мазепинці, с. Глушки, с. Піщана, с. Скребиші, с. Храпачі, с-ще. Терезине).

Наразі тривають роботи щодо підготовки та затвердження завдання на розроблення вищевказаного комплексного плану, у складі якого буде передбачено розроблення (оновлення, внесення змін) генеральних планів населених пунктів, на територію яких це необхідно.

На сьогодні з 17 населених пунктів, що входять до складу територіальної громади, генеральні плани наявні на 16 населених пунктів. Серед них відсутні ті, що затверджені після 2021 року. За період 2011-2020 роки затверджено 8 генеральних планів населених пунктів (на

територію м. Біла Церква – у 2016 році; с. Гайок, с. Володимирівка, с. Вільна Тарасівка – у 2018 році; сщ. Терезине – у 2017 році; с. Шкарівка – у 2014 році; с. Городище, с. Пилипча – у 2013 році), а решта (на територію с. Глибочка, с. Мазепинці, с. Дрозди, с. Глушки, с. Скребиші, с. Храпачі, с. Піщана, с-ще Томилівка) – до 1990 року, на територію с. Сидори генеральний план відсутній. Вже виконано топографо-геодезичне знімання, і Генеральний план буде розроблятися у складі Комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади.

Також по Білоцерківській громаді всього затверджено 83 детальні плани, з них 19 по м. Біла Церква, решта – переважно точково на території сільських населених пунктів та за їх межами.

У м. Біла Церква у 2024 році закінчено всі процедурно-погоджувальні дії щодо розроблених змін до генерального плану міста (2021-2023 рр. розробки) та розроблено науково-проектну документацію «Історико-архітектурний опорний план м. Біла Церква з визначенням меж і режимів використання зон охорони пам'яток та історичних ареалів» - (далі-ІАОП), яка згідно статті 17 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» є складовою Генерального плану міста Біла Церква, як історичного міста.

14 травня 2025 року Департаментом культури та туризму Київської обласної державної адміністрації видано наказ № 59-од «Про затвердження меж та режимів використання зон охорони пам'яток місцевого значення м. Біла Церква», який направлено до Міністерства для врахування у роботі при затвердженні ІАОП міста Біла Церква.

Наразі ІАОП м. Біла Церква знаходиться на погодженні в Міністерстві культури та стратегічних комунікацій України. Після отриманого погодження генеральний план міста Біла Церква та «Історико-архітектурний опорний план м. Біла Церква з визначенням меж і режимів використання зон охорони пам'яток та історичних ареалів» буде подано на розгляд міській раді.

1.7. Земельні ресурси

Межі Білоцерківської міської територіальної громади встановлено відповідно до рішення Білоцерківської міської ради від 26 травня 2023 року № 3912-40-VIII «Про затвердження проекту землеустрою щодо встановлення меж території Білоцерківської міської територіальної громади».

Згідно із зазначеним проектом землеустрою, площа території громади становить 39 941,5083 га.

Відомості про межі Білоцерківської міської територіальної громади внесено до Державного земельного кадастру.

Землі сільськогосподарського призначення займають 28 178,3994 га, або 70,5% від загальної площі громади. Із них 24 161,25 га, або 85,7% - розорані землі.

Упродовж останніх років, у зв'язку зі зростанням попиту на земельні ділянки для промислового використання, спостерігається тенденція до зміни цільового призначення земель сільськогосподарського призначення приватної власності з метою створення індустріальних парків та промислових зон.

Землі лісогосподарського призначення становлять 5 254,5769 га, або 13 % від площі громади. Вони виконують важливу екологічну функцію та відіграють роль у забезпеченні стійкого розвитку території.

Землі природно-заповідного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення займають 539,2078 га.

За даними Київської військової адміністрації середня частка території, зайнятої природно-заповідним фондом у Київській області, становить близько 10,41 % від площі області.

У порівнянні з цим показником, в Білоцерківській громаді площа земель природно-заповідного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення становить 1,4 % її території, що значно нижче середнього показника по області.

Із цієї площі 74 % припадає на Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України — унікальний природно-ландшафтний об'єкт національного значення.

Землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення становлять 2 621,2691 га, або 6,6 % від загальної площі громади.

Вони забезпечують розвиток інфраструктури, промислового виробництва та транспортної мережі громади.

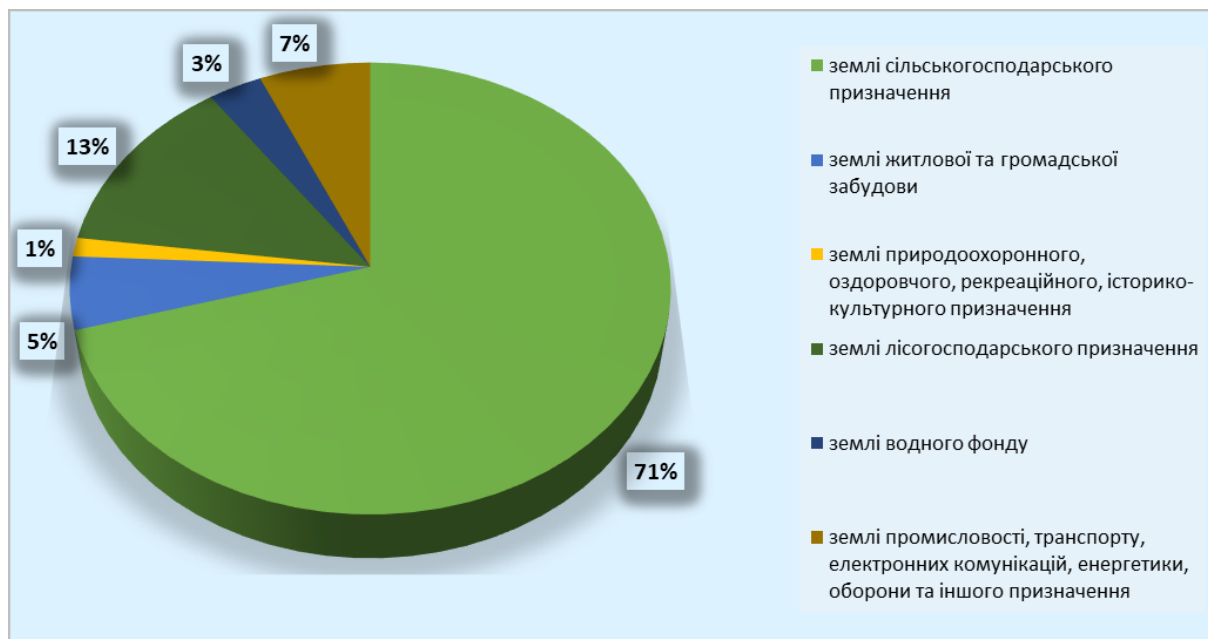

Рисунок 3. Розподіл земель за цільовим призначенням

Категорії земель громади

Таблиця 2

Категорії земель	Усього, га	% до загальної площі громади
Землі сільськогосподарського призначення	28 178,3994	70,55
Землі житлової та громадської забудови	2 075,6431	5,20
Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	400,6765	1,00
Землі оздоровчого призначення	5,551	0,01
Землі рекреаційного призначення	124,8233	0,31
Землі історико-культурного призначення	8,157	0,02
Землі лісгосподарського призначення	5 254,5769	13,16
Землі водного фонду	1 272,412	3,19
Землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення	2 621,2691	6,56
Всього	39 941,5083	

Примітка: Усі дані зазначені відповідно до державної статистичної звітності з земельних ресурсів (форма 6-зем), яка з 01.01.2016 року не ведеться на підставі наказу Державної служби статистики України від 19 серпня 2015 року №190 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Державного комітету статистики України від 05 листопада 1998 року № 377 «Про затвердження форм державної статистичної звітності з земельних ресурсів та Інструкції з заповнення державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6-зем, ба-зем, 6б-зем, 2-зем)» та з урахуванням відомостей, отриманих з Державного земельного кадастру.

Рациональне використання земель, підвищення ефективності орендних відносин та прозорість операцій із землею сприяють формуванню стабільної дохідної бази бюджету громади.

У період з 2023 року по 01 вересня 2025 року, відповідно до рішень Білоцерківської міської ради, укладено:

- 275 договорів оренди земельних ділянок;
- 417 договорів про встановлення особистого строкового земельного сервітуту.

Динаміка укладання договорів:

2023 рік:

- 114 договорів оренди землі;
- 122 договори про встановлення особистого строкового сервіту;

2024 рік:

- 115 договорів оренди землі;
- 192 договори про встановлення особистого строкового сервіту на земельну ділянку.

за 8 місяців 2025 року:

- 46 договорів оренди землі;
- 103 договори про встановлення особистого строкового сервіту на земельну ділянку.

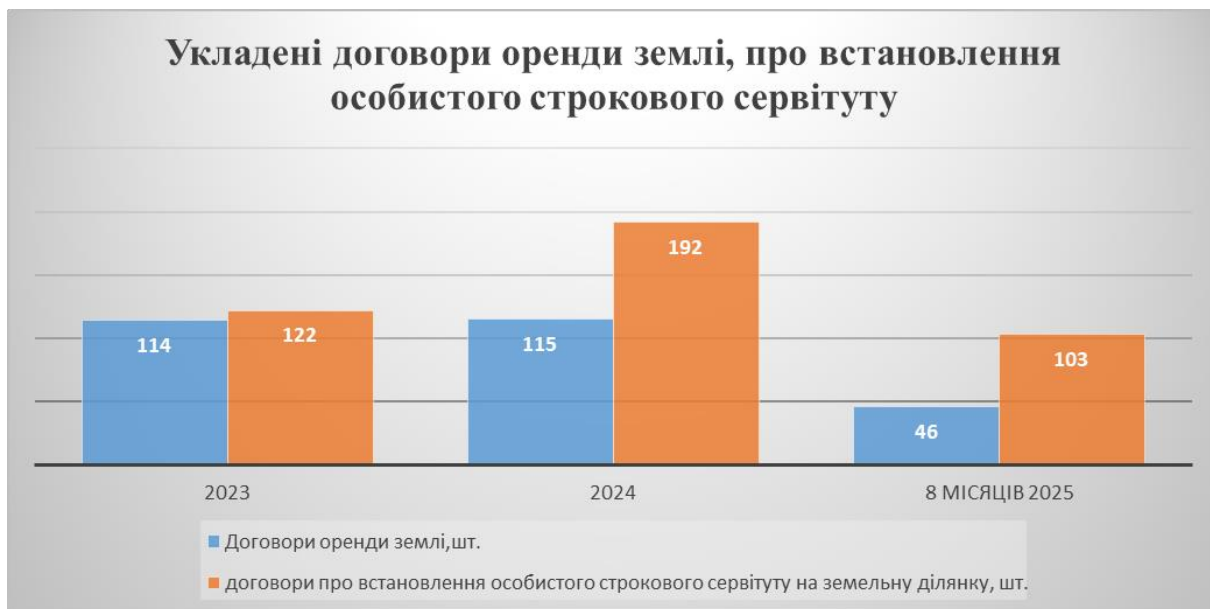

Рисунок 4. Динаміка укладання договорів

Крім орендних відносин у зазначений період проведено продаж земельних ділянок комунальної власності.

Загалом було відчужено 50 земельних ділянок, зокрема:

- 2023 рік - 9 земельних ділянок несільськогосподарського призначення;
- 2024 рік - 10 земельних ділянок несільськогосподарського призначення та 1 земельну ділянку сільськогосподарського призначення.
- за 8 місяців 2025 року - 11 земельних ділянок несільськогосподарського призначення та 19 земельних ділянок сільськогосподарського призначення.

З метою виконання вимог статті 18 Закону України «Про оцінку земель» та збільшення надходжень до місцевого бюджету від плати за землю було проведено нормативну грошову оцінку земельних ділянок Білоцерківської міської територіальної громади. Технічна документація з нормативної грошової оцінки земельних ділянок в межах території громади затверджена рішенням Білоцерківської міської ради від 26 травня 2023 року № 3913-40-VIII «Про затвердження технічної документації з нормативної грошової оцінки земельних ділянок в межах території Білоцерківської міської територіальної громади».

Відповідно до п. 271.2 статті 217 Податкового кодексу України затверджена до 15 липня 2023 року нормативна грошова оцінка земельних ділянок набула чинності з 01 січня 2024 року.

На виконання вимог Закону України «Про Державний земельний кадастр» та Порядку ведення Державного земельного кадастру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 року №1051, відомості про нормативну грошову оцінку земельних ділянок в межах території громади внесено до Державного земельного кадастру. Це забезпечує можливість отримання витягів із зазначеної документації за допомогою електронних сервісів Державного земельного кадастру. Проведення нормативної грошової

оцінки сприяло збільшенню надходжень до місцевого бюджету від земельного податку та орендної плати за землю.

З метою встановлення місць розташування об'єктів землеустрою, визначення їх меж, правового статусу, а також виявлення земель, що не використовуються або використовуються нерационально або не за цільовим призначенням, проводиться інвентаризація земель комунальної власності.

Після створення Білоцерківської міської територіальної громади за результатами проведеної інвентаризації земель було сформовано 1743 земельні ділянки на загальну площу 651,5 га.

Станом на сьогодні проекти землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальних одиниць розроблено та затверджено лише для двох населених пунктів — с. Пилипча та с. Городище.

Відсутність затверджених меж для інших населених пунктів громади ускладнює процес просторового планування, розроблення містобудівної документації та ефективне управління земельними ресурсами.

Завершення робіт із розроблення та затвердження проєктів землеустрою сприятиме раціональному використанню територій, створенню сприятливих умов розвитку населених пунктів і збереженню їх природних та історико-культурних цінностей.

2. Характеристика соціально-економічного та екологічного стану громади.

2.1. Загальна демографічна ситуація

Демографічна ситуація є одним із ключових факторів, що впливають на соціально-економічний розвиток громади. Вона визначає трудовий потенціал, потребу в інфраструктурі, соціальних та медичних послугах, формує попит на освіту, житло, транспорт. У контексті сучасних викликів, зокрема повномасштабної війни, демографічні процеси зазнали суттєвих змін. Білоцерківська громада не є винятком — останні роки відзначаються скороченням населення, негативним природним приростом, зростанням міграційних процесів.

Станом на 01 січня 2025 року чисельність населення громади становить 216 029 осіб, серед яких 15 548 — це внутрішньо переміщені особи, що знайшли тимчасовий або постійний прихисток у межах Білоцерківської громади.

Розподіл населення

Таблиця 3

Показники	Одиниці виміру	2022	2023	2024	2025
Наявне населення (на початок року)	осіб	222 988	222 264	219 374	216 029
Чоловіки	осіб	102575	102241	100913	99 374
Жінки	осіб	120413	120023	118 461	116 655
Кількість живонароджених (на кінець року)	осіб	1402	1339	1280	-
Кількість померлих (на кінець року)	осіб	2292	2070	2140	-
Природний приріст (скорочення) населення	осіб	-890	-731	-860	-

В умовах повномасштабного військового вторгнення російської федерації в Україну з лютого 2022 року, демографічна ситуація в Білоцерківській громаді зазнала істотного погіршення. З 2022 по 2025 рік кількість наявного населення громади скоротилася з 222 988

осіб до 216 029, тобто на 6 959 осіб. Таке скорочення є наслідком поєднання кількох негативних факторів — природного скорочення, вимушеної міграції та загроз безпеці, що змінили структуру та динаміку населення.

Однією з основних причин зменшення чисельності стало переміщення населення в межах країни та за кордон. Частина мешканців виїхала з громади у пошуках безпечніших регіонів або тимчасово/постійно емігрувала за кордон. Особливо це стосується жінок з дітьми, що вплинуло на зміну вікової та статевий структури населення. Також спостерігається переміщення внутрішньо переміщених осіб, однак ці процеси залишаються нестабільними.

Станом на 01 січня 2025 року на території громади офіційно зареєстровано 15 548 внутрішньо переміщених осіб, з яких дорослі — 12 086, діти до 6 років — 948, діти віком від 6 до 18 років — 2 514.

Рисунок 5. Динаміка наявного населення включно з ВПО

Рівень народжуваності у громаді скоротився з 1402 осіб у 2022 році до 1280 у 2024 році. Це пов'язано як із загальною демографічною кризою в Україні, так і з війною, яка спричинила соціальну нестабільність, економічну невпевненість та загострення побоювань за майбутнє.

Смертність у період 2022–2024 роки також залишається на високому рівні (від 2070 до 2292 осіб щороку). Природне скорочення населення становило від –731 до –890 осіб щороку. В поточному році тенденція також залишається негативною.

Переважає більшість населення громади проживає в місті — міське населення становить 94% від загальної чисельності. Кількість сільського населення громади є незначним. У більшості сіл мешкає від 300 до 500 осіб. Найменше жителів проживає у селах Городище (144 особи) та Володимирівка (127 осіб).

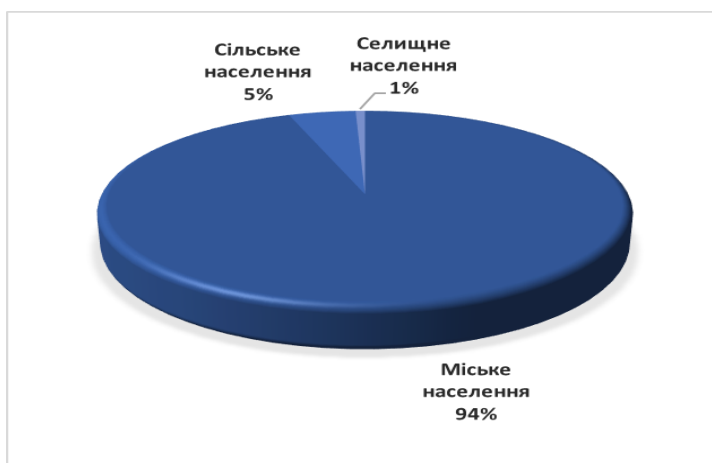

Рисунок 6. Розподіл міського, сільського та селищного населення громади

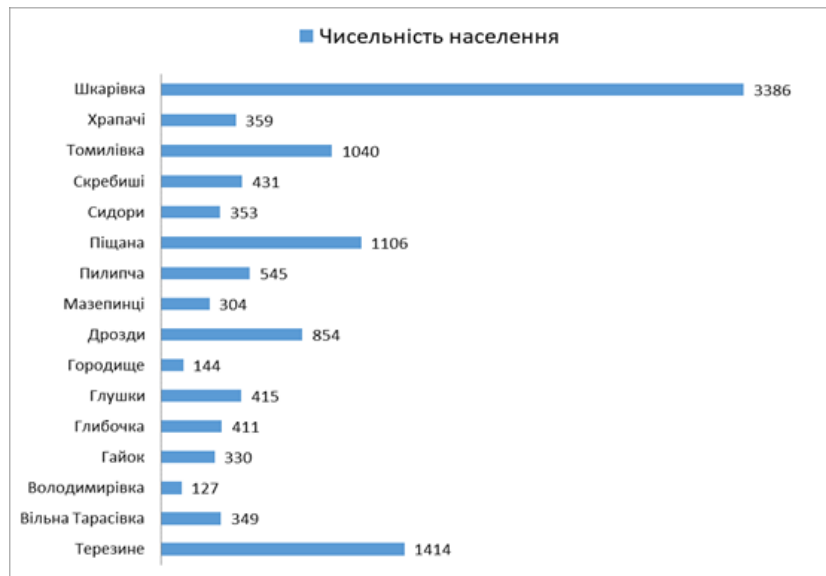

Рисунок 7. Чисельність населення населених пунктів, без врахування населення міста Біла Церква

Таким чином, демографічна ситуація громади формує нові виклики: необхідність адаптації соціальної інфраструктури до зростаючого навантаження в місті, водночас — розвиток сільських територій для стримування міграційного відтоку. Умови війни посилили потребу в комплексному підході до управління демографічними процесами та соціальною підтримкою як постійного населення, так і внутрішньо переміщених осіб.

2.2. Трудові ресурси

Демографічна структура населення є визначальним чинником формування трудового потенціалу громади. Саме наявність працездатного населення, його вікова структура, рівень освіти та активності безпосередньо впливають на можливості економічного зростання, інвестиційну привабливість та сталий розвиток Білоцерківської міської територіальної громади.

Останні роки характеризуються низкою тривожних тенденцій: скороченням чисельності молоді, зменшенням загальної кількості населення працездатного віку та поступовим зростанням частки осіб похилого віку. Ці процеси не лише впливають на демографічне навантаження, а й загрожують дефіцитом робочої сили в середньо- та довгостроковій перспективі.

Аналіз вікової структури населення дозволяє краще зрозуміти поточну ситуацію та прогнозувати майбутні зміни в структурі трудових ресурсів. Це, своєю чергою, є основою для прийняття стратегічних рішень щодо управління людським капіталом, модернізації системи освіти, підвищення конкурентоспроможності працівників та створення умов для залучення молоді та збереження кадрів у громаді.

Динаміка вікової структури населення за основними віковими групами

Таблиця 4

Роки	Розподіл постійного населення за окремими віковими групами (на кінець року)	Демографічне навантаження на 1000 осіб у віці 18-60 роки особами у віці 0-18 та 60 років і старше (на	Частка окремої вікової групи у загальній кількості постійного населення (на початок року), %

	0-18	18-60 роки	60 років і старше	початок року), осіб	0-18	18-60 роки	60 років і старше
2022	37721	132349	52918	685	17,0	60,0	23,0
2023	37317	132149	52799	682	16,8	60,0	23,2
2024	36316	131149	51909	677	16,4	60,0	23,6
2025	35400	129068	51561	674	16,3	60,0	23,7

У період з 2022 по 2025 роки в Білоцерківській громаді спостерігається стійка тенденція до старіння населення. Цей процес проявляється як у скороченні чисельності молодого населення (віком 0–18 років), так і у зменшенні населення працездатного віку (18–60 років), при одночасному зростанні частки осіб віком 60 років і старше.

Скорочення кількості дітей та молоді:

З 2022 по 2025 рік чисельність осіб віком 0–18 років зменшилася з 37,7 тис. до 35,4 тис. осіб (на 2,3 тис. або 6,1%). Частка цієї групи в загальній структурі населення знизилася з 17,0% до 16,3%. Це свідчить про зменшення народжуваності або відтік сімей з дітьми, що в майбутньому негативно вплине на поповнення трудових ресурсів.

Скорочення працездатного населення:

Кількість осіб віком 18–60 років зменшилася з 132,3 тис. у 2022 році до 129,1 тис. у 2025 році. Частка залишається стабільною — 60,0%, однак у абсолютних значеннях спостерігається спад (на 3,3 тис. осіб). Це створює ризики для економічної активності громади та функціонування ринку праці.

Зростання кількості осіб старшого віку (60+):

Чисельність цієї групи незначно зменшується у чисельному вимірі (з 52,9 тис. до 51,6 тис.), але її частка в структурі населення зростає: з 23,0% у 2022 році до 23,7% у 2025 році. Попри деяке скорочення в абсолютних числах, частка літніх осіб у загальній структурі населення зростає через швидше зменшення інших вікових груп. Це свідчить про тенденцію до старіння населення.

Демографічне навантаження:

Навантаження на 1000 осіб працездатного віку (18–60 роки) поступово зменшується: з 685 у 2022 році до 674 у 2025 році. Це свідчить про зниження загального демографічного тиску, однак причина криється не в зростанні чисельності працездатного населення, а в швидкому скороченні молоді.

Рисунок 8. Співвідношення працездатного та непрацездатного населення

Скорочення чисельності молоді вказує на нагальну потребу в активній демографічній політиці, спрямованій на підтримку народжуваності, створення сприятливих умов для життя молодих сімей, а також на зменшення відтоку молодого населення шляхом забезпечення безпеки життя, якісної освіти, доступного житла, працевлаштування та можливостей для самореалізації.

Необхідно інвестувати в розвиток людського капіталу, зокрема, через модернізацію системи освіти, розвиток програм професійної підготовки та перепідготовки, а також через підтримку малого та середнього підприємництва.

Зростання частки осіб віком 60 років і старше формує запит на збільшення соціальних послуг, включаючи геріатричну допомогу, розвиток інфраструктури доступності, цифровізацію сервісів та впровадження програм активного довголіття.

Комплексне врахування цих демографічних змін є критично важливим для формування ефективної та стійкої стратегії розвитку громади.

2.3. Структура економіки

Білоцерківська міська територіальна громада є однією з найпотужніших громад Київщини. За обсягом фінансових ресурсів громада демонструє високий рівень бюджетної спроможності: станом на 1 січня 2025 року фактичний обсяг фінансових ресурсів бюджету громади становив 2 896 358,32 тис. грн, зокрема доходи загального фонду — 2 767 574,77 тис. грн.

Основу економіки громади складають промисловість, сфера послуг, торгівля, транспортно-логістичний сектор, будівництво та сільське господарство.

Промисловість відіграє провідну роль у формуванні ВВП громади та наповненні місцевого бюджету, забезпечуючи робочі місця, внутрішній попит і зовнішню торгівлю. На другому місці — сфера послуг, зокрема підприємства ІТ, освіти, медицини, культури, фінансів.

Агропромисловий комплекс забезпечує переробку промисловості якісною сировиною, а також формує експортний потенціал. Завдяки вигідному географічному положенню Білоцерківська громада є важливим логістичним вузлом, де перетинаються транспортні потоки регіонального та національного рівнів. Наявна транспортна, інженерна та енергетична інфраструктура дозволяє ефективно розвивати промислові зони, індустриальні парки, логістичні та комерційні об'єкти, забезпечуючи стійкість громади в умовах воєнного стану та можливість залучення інвестицій.

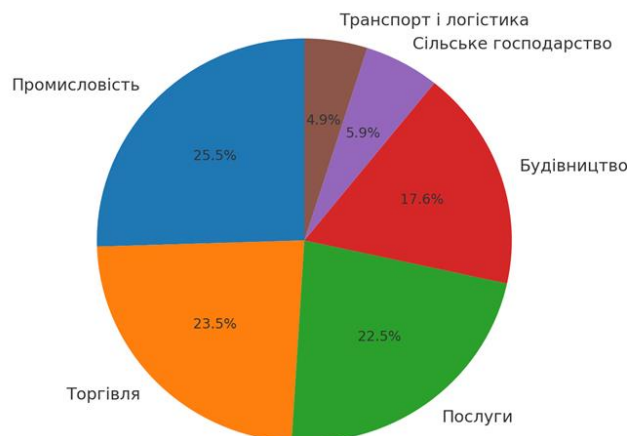

Рисунок 9. Структура економіки Білоцерківської громади за кількістю суб'єктів господарювання станом на 01.01.2025 року (у розрізі секцій КВЕД)

Промисловість

Доходи (виручка) після високого довоєнного рівня показали у 2022 році значне зниження через повномасштабне вторгнення, але продемонстрували поступове підвищення внаслідок відновлення частини експортних контрактів та релокації бізнесу до громади.

З 2024 року відбувається збільшення доходів за рахунок нових виробництв, зростання сплати податків до бюджету громади за рахунок появи нових платників і стабілізації роботи великих підприємств.

Фактори впливу: релокація підприємств зі сходу України, пільги і допомога індустріальним паркам, програми державної підтримки.

Сільське господарство

Реалізація знижувалася з 2021 по 2023 рік через втрату логістики, часткову окупацію ринку, падіння закупівельних цін. У 2024 році фіксується часткове відновлення завдяки кооперації з переробними підприємствами громади.

Будівництво

Найшвидше зростання з 2022 року завдяки:

- реалізації інфраструктурних проєктів (ДНЗ на 220 місць, дороги до індустріальних парків);

- будівництву нових житлових багатоповерхових будинків та виробничих площ.

Оптова та роздрібна торгівля; транспорт

У 2022 році фіксується зниження обсягів реалізації, що пов'язано з падінням купівельної спроможності. У 2023–2024 роках відмічається активне відновлення торгівлі, особливо в сегменті товарів повсякденного попиту, логістики, дистрибуції.

Важливу роль відіграють підприємства, які обслуговують індустріальні парки та ритейл (АТБ, Сільпо, оптові склади).

Професійна, наукова та технічна діяльність

Спостерігається динамічне зростання, особливо після 2023 року, завдяки участі в проєктах GEIPP, створенню нових R&D-ініціатив, розвитку МІЛТЕХ.

Зростання підприємств-консультантів, інженерних компаній, архітектурних бюро, ІТ-сектору.

Інформація та телекомунікації

Хоч і не є провідною, але галузь демонструє зростання завдяки розвитку інтернет-послуг, підтримки платформи SmartCity.

Можемо підсумувати, що економіка громади є диверсифікованою і адаптивною, з балансом між реальним сектором (промисловість, агро, будівництво), обслуговуючим бізнесом (торгівля, логістика) та сервісною економікою (послуги, ІТ, освіта, медицина).

Динаміка доходів (виручки) суб'єктів господарювання Білоцерківської громади, що звітуються до Державної служби статистики України

Таблиця 5

Назва показника	Од. виміру	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік очікуваний
Дохід (виручка) суб'єктів господарської діяльності громади, що звітуються до Державної служби статистики України	млн грн	49 705,7	30 399,0	46 760,1	74 003,7	96 204,8

Рисунок 10. Динаміка доходів

Зниження доходів в 2022 році зумовлене дестабілізацією логістики, міграцією працівників, руйнуванням постачальних ланцюгів. Уже у 2023 році громада продемонструвала

високу адаптивність і зростаючу динаміку відновлення. У 2024 році виручка досягла історичного максимуму, що свідчить про ефективність локальних економічних політик, залучення інвестицій, підтримку релокованих підприємств. Наявна тенденція до сталого економічного зростання, збереження та розширення бізнес-активності, а також формування громади як центру регіональної економіки.

2.4. Промисловість

Промисловий комплекс Білоцерківської громади - це понад 1600 суб'єктів господарської діяльності, які здійснюють діяльність у 12 основних видах промисловості, серед яких лідирують фармацевтична, гумотехнічна, харчова, хімічна, машинобудівна, меблева та легка. Промисловість є головним драйвером економіки громади та найбільшим джерелом податкових надходжень до місцевого бюджету.

Розвиток промисловості громади базується на принципах сталості, інклюзивності та інноваційності. У структурі економіки зростає частка підприємств, орієнтованих на «зелену» трансформацію, цифрові рішення, енергоефективність та імпортозаміщення. Промисловість залишається основною ланкою економіки громади. Незважаючи на кризу 2022 року, за підсумками 2023–2024 років сектор продемонстрував динамічне відновлення і зростання.

Структура суб'єктів господарської діяльності, що мають основними КВЕД, які належать до секцій промислового спрямування

Таблиця 6

№ з/п	Секція	Назва секції	Кількість СГД на 01.01.2023	Кількість СГД на 01.01.2024	Кількість СГД на 01.01.2025	Кількість СГД на 01.07.2025
1	В	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	12	13	14	14
2	С	Переробна промисловість	1431	1491	1604	1599
3	Д	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	36	41	41	44
4	Е	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	51	58	62	64
5	Е	Будівництво	673	719	747	767
		ВСЬОГО	2203	2 322	2468	2488

За останні роки, попри кризові явища, воєнні виклики та падіння купівельної спроможності, промисловий сектор громади зберіг свою стійкість і продемонстрував здатність до адаптації. Низка підприємств успішно переорієнтувалася на внутрішній ринок, посилила експортні позиції або модернізувала виробничі процеси.

Провідні промислові виробники громади

Таблиця 7

№ з/п	Назва підприємства	КВЕД	Основний вид діяльності
-------	--------------------	------	-------------------------

1	Товариство з обмеженою відповідальністю «ПРЕМІОПІ»	22.11	Виробництво гумових шин, покришок і камер; відновлення протектора гумових шин і покришок
2	Товариство з обмеженою відповідальністю «БІОФАРМА ПЛАЗМА»	21.20	Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів
3	Товариство з обмеженою відповідальністю «ЄВРО ФУД СЕРВІС»	10.89	Виробництво інших харчових продуктів, н.в.і.у.
4	Комунальне підприємство Білоцерківської міської ради «БІЛОЦЕРКІВТЕПЛОМЕРЕЖА»	35.30	Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря
5	Товариство з обмеженою відповідальністю «БІЛОЦЕРКІВВОДА»	36.00	Забір, очищення та постачання води
6	Товариство з додатковою відповідальністю «ТЕРЕЗИНЕ»	01.41	Розведення великої рогатої худоби молочних порід
7	Товариство з обмеженою відповідальністю «КИЇВСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ»	10.11	Виробництво м'яса
8	Товариство з обмеженою відповідальністю «УКРАЇНСЬКИЙ ПЕКАРНИЙ ДІМ»	10.71	Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання
9	Товариство з обмеженою відповідальністю «ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД «СТАДА»	21.20	Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів
10	Товариство з обмеженою відповідальністю «Б.МК»	10.51	Перероблення молока, виробництво масла та сиру
11	Товариство з обмеженою відповідальністю «Бойові Птахи України»	30.30	Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування
12	Товариство з обмеженою відповідальністю ДТ-1 ГРУП	27.90	Виробництво іншого електричного устаткування
13	Товариство з обмеженою відповідальністю «Зерновий дім»	25.29	Виробництво інших металевих баків, резервуарів і контейнерів
14	Товариство з обмеженою відповідальністю «БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ЗАВОД «ТРІБО»	23.99	Виробництво неметалевих мінеральних виробів, н.в.і.у.
15	Товариство з обмеженою відповідальністю "АГРОТРЕЙД-2000"	10.41	Виробництво олії та тваринних жирів

У межах проєкту GEIPP Ukraine Біла Церква стала пілотним регіоном впровадження екоіндустріальних принципів - економії ресурсів, переробки відходів, промислової симбіозу. Це формує передумови для трансформації громади у центр сталого промислового зростання Київщини.

2.5 Будівельна галузь та житлове господарство

Білоцерківська громада має розвинену багатогалузеву промисловість, чільне місце в якій посідає будівельна галузь. Будівельна галузь громади складається з підприємств і ФОП в таких напрямках діяльності:

- добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю - 3;
- добування піску, гравію, глини і каоліну – 9;

- виробництво будівельних виробів із пластмас - 16;
- виробництво цегли, черепиці та інших будівельних виробів із випаленої глини – 6;
- виробництво вапна та гіпсових сумішей – 2;
- виготовлення виробів із бетону для будівництва – 32;
- виготовлення виробів із гіпсу для будівництва – 4;
- виробництво бетонних розчинів, готових для використання – 7;
- виробництво сухих будівельних сумішей – 4;
- виробництво будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій – 28;
- будівництво будівель – 380;
- будівництво споруд – 59;
- спеціалізовані будівельні роботи – 308.

До будівельної галузі належать всього 747 суб'єктів господарської діяльності, з них 486 - юридичні особи і 261 - фізичні особи-підприємці.

Найбільші обсяги реалізованої продукції в 2024 році

Таблиця 8

Назва підприємства	КВЕД	Основний вид діяльності
ТОВ «ПІЩАНСЬКЕ»	08.12	Добування піску, гравію, глини і каоліну
ТДВ «БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ КАР'ЄР»	08.11	Добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю
ПП «ОСНОВА – Р»	22.23	Виробництво будівельних виробів із пластмас
ТОВ «БІЛОЦЕРКІВСЬКІ БУДМАТЕРІАЛИ»	23.32	Виробництво цегли, черепиці та інших будівельних виробів із випаленої глини
ПрАТ «Білоцерківський завод ЗБК» (входить до групи компаній CRH)	23.61	Виготовлення виробів із бетону для будівництва
ПрАТ «БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ЗАВОД ЗАЛІЗОБЕТОННИХ ВИРОБІВ»	23.61	Виготовлення виробів із бетону для будівництва
ТОВ «БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ЗАВОД БУДІВЕЛЬНИХ ВИРОБІВ «МОНОЛІТ»	23.63	Виробництво бетонних розчинів, готових для використання
ТОВ «МАКС ГРУПП ТЕХНОЛОДЖИ»	25.11	Виробництво будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій
ТОВ «ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ПАРК "БІЛА ЦЕРКВА 1»	41.10	Організація будівництва будівель
ТОВ «МЖК-БУД БЦ»	41.20	Будівництво житлових і нежитлових будівель
ТОВ «АСТРОБІЛД»	41.20	Будівництво житлових і нежитлових будівель
ТОВ «БЦ ТЕХНОБУД»	41.20	Будівництво житлових і нежитлових будівель
ТОВ «МІСЬКБУД БЦ»	41.20	Будівництво житлових і нежитлових будівель
ТОВ «БІЛОЦЕРКІВСЬКЕ ШЛЯХОВО-ЕКСПЛУАТАЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ»	42.11	Будівництво доріг і автострад

Більша частина житлового фонду громади – це застаріле житло, збудоване до 1990 року. За оцінками UTG, майже 30 % населення Київської області, в тому числі і Білоцерківської громади, не задоволені своїми житловими умовами і є потенційними покупцями квартир і будинків у передмісті.

З 2022 року Білоцерківська громада приймає бізнес, який змушений переїхати з території ведення бойових дій. На територію громади вже переїхала значна кількість бізнесових структур з інших областей, більша частина підприємців сприяє переїзду персоналу своїх підприємств.

Також у громаді проживає значна кількість зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб, що формує додатковий попит на купівлю та оренду житла.

Актуальним є питання створення фонду доступного житла для надання в оренду соціально незахищеним та вразливим категоріям громадян.

За таких умов на ринку сформувався відкладений попит. Тому очікується, що після закінчення бойових дій така потреба, яка, ймовірно, зростатиме, буде трансформована у купівлю житла.

Темпи відновлення та нарощування обсягів будівництва в громаді будуть залежати від безпекової ситуації в країні, фінансування будівництва соціального житла за рахунок коштів міжнародної допомоги та державного бюджету, відновлення попиту з боку фізичних осіб.

Також зростання попиту стимулюватимуть інвестори, які через високу волатильність в інших секторах економіки повернуться до відносно стабільних інструментів, таких як нерухомість, а також покупці, які намагатимуться поліпшити свої житлові умови.

2.6. Сільське господарство

Сільське господарство - одна з найважливіших галузей виробничої сфери, яке займається вирощуванням сільськогосподарських культур і розведенням тварин для забезпечення населення продуктами харчування, а промисловості - сировиною. Білоцерківська громада, завдяки сприятливим кліматичним умовам, родючим ґрунтам та інвестиційному потенціалу, має значні можливості для розвитку аграрного сектору. Нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції сприятиме не лише задоволенню потреб мешканців громади, а й зміцненню її економічної стабільності та продовольчої безпеки.

Загальна площа земель Білоцерківської громади становить 39,9 тис. га, з яких 28,2 тис. га (або 71%) належать до земель сільськогосподарського призначення. Структура їх використання виглядає наступним чином: рілля займає 61% від усієї площі громади, сіножаті — 2,2%, пасовища — 2%, а багаторічні насадження — 1,5%. Такий розподіл свідчить про значний потенціал громади у сфері рослинництва та тваринництва.

Розподіл посівних площ

Таблиця 9

Показник	2022	2023	2024
Посівні площі громади, га	17660	17927	17722
Посівні площі зернових та зернобобових культур, га	9053	10125	9627
Обсяг виробництва зернових та зернобобових культур, цн	320443,4	740978,6	656300,3
Урожайність зернових та зернобобових культур, цн/га	35,4	73,2	68,2
Посівні площі технічних культур, га	6762	6143	6276
Обсяг виробництва технічних культур, цн	149261	205910	166514
Урожайність технічних культур, ц/га	22,1	33,5	26,5

Провідне місце у рослинництві займає вирощування зернових та зернобобових. Під зерновими та зернобобовими в громаді зайнято близько 10 тис. га (56%). У структурі посівних площ технічні культури займають у середньому 6 тис. га (35%). На картоплю та культури овочеві -1%, кормові культури сіють на площі, що становить 8%.

У 2024 році порівняно із 2023 роком зменшилися обсяги виробництва та урожайність основних сільськогосподарських культур – зернових і технічних. Основними сільськогосподарськими культурами, що вирощуються на землях громади є: кукурудза на зерно, соняшник, озима пшениця, соя, ріпак озимий, кукурудза на силос, озимий ячмінь, яровий ячмінь, багаторічні трави, гречка. Рослинництво є основною галуззю сільського господарства, рівень розвитку якої визначає ступінь використання земель

сільськогосподарського призначення, забезпечення регіону продовольством, кормами тваринництва, а промисловість - сировиною.

Тваринництво громади - це комплекс взаємопов'язаних заходів сільського господарства щодо розведення та відгодівлі сільськогосподарських тварин. Галузь забезпечує населення громади та району високоякісними калорійними, дієтичними і вітамінізованими продуктами харчування (молоко, м'ясо, масло, сир, сметана, інші продукти переробки молока та м'яса, мед).

Також тваринництво є сировинним джерелом для підприємств легкої та харчової промисловості. Екологічне значення тваринництва полягає в забезпеченні землеробства органічним добривом, внесення в ґрунт якого повертає в природу значну кількість органічної маси, сприяє підвищенню його родючості, вмісту гумусу тощо.

Найбільш бюджетотворюючими галузями громади є скотарство, свинарство та птахівництво.

Розподіл господарств громади за поголів'ям

Таблиця 10

Показник	Станом на 01.01.2023	Станом на 01.01.2024	Станом на 01.01.2025
Поголів'я великої рогатої худоби, голів	4659	4683	5227
у тому числі корови, голів	1472	1510	1606
Поголів'я свиней, голів	28060	26864	31968
Поголів'я птиці, голів	62896	74270	54398

Станом на початок 2025 року у господарствах Білоцерківської громади налічувалося 5 227 голів великої рогатої худоби, що на 11,6% більше, ніж на початок 2024 року. З них 1 606 голів становили корови, чисельність яких зросла на 6,4% у порівнянні з аналогічним показником попереднього року.

Поголів'я свиней досягло 31 968 голів, що на 19% перевищує показник станом на 1 січня 2024 року. Водночас кількість птиці скоротилася до 54 398 голів, що на 26,8% менше, ніж рік тому. Поголів'я птиці в громаді становило 54398 голів (на 26,8% менше у порівнянні з 01 січня 2024 року).

У 2024 році підприємствами агропромислового комплексу громади реалізовано 6400 тонн м'яса сільськогосподарських тварин у живій вазі, що на 1772 тонни (+38%) більше, ніж у 2023 році.

Валовий надій молока становив 20 432 тонни, що перевищує показник попереднього року на 2069 тонн (+11%).

У галузі свинарства працює ТОВ «Д.С.М. Гоподар» і ТОВ «Агрофірма «Глушки», які мають на кінець 2024 року 2981 та 4685 голів відповідно. Разом вони у 2024 році реалізували 5800 тонн свиней у живій масі на забій.

Галузь тваринництва громади показує позитивну динаміку розвитку. Аналіз стану розвитку тваринництва свідчить про те, що за останній рік в сільськогосподарських підприємствах усіх форм власності спостерігається підвищення продуктивності дійного стада, отриманню середньодобових приростів, відтворення стада.

2.7. Інвестиційна діяльність

З метою забезпечення умов для розвитку інвестиційної діяльності, створення привабливого інвестиційного клімату та покращення інноваційного середовища, а також розвитку міжнародної співпраці, зокрема з муніципалітетами європейських країн, залучення додаткових фінансових та інвестиційних ресурсів для подолання наслідків загарбницької війни росії проти України та подальшого повоєнного розвитку рішенням Білоцерківської міської ради від 30 листопада 2023 року №4794-47-VIII затверджена Програма залучення інвестицій, поліпшення інвестиційного клімату та розвитку міжнародного співробітництва в Білоцерківській міській територіальній громаді на 2024-2026 роки.

В рамках ратифікованої Фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком «Програма з відновлення України», впроваджується публічний інвестиційний проєкт «Будівництво дошкільного навчального закладу на 220 місць в мікрорайоні «Піщаний» м. Біла Церква Київської області». Будівельні роботи стартували на початку року, і вже сьогодні можна побачити суттєвий прогрес. Обсяг публічних інвестицій становить більше 200 млн грн.

ТОВ «Євро Фуд Сервіс» реалізує масштабний інвестпроєкт з будівництва виробничо-складського комплексу на площі 15,8 га, що дозволить створити до 700 робочих місць. Завод включатиме цехи макаронної продукції, сухих та рідких продуктів і соусів.

Нові інвестиції ТОВ "Український пекарний дім" стали важливим кроком у розвитку харчової промисловості громади. Завдяки 70 млн грн було створено потужну лінію для виготовлення спеціалізованих сендвіч-хлібів, що поєднують найкращі традиції західноєвропейського хлібопечення і вже завоювали популярність серед українських споживачів. Загальний обсяг виробництва на новій лінії перевищує 1 млн упаковок сендвіч-хліба на місяць.

Розвиток індустріальних парків

Важливим елементом інфраструктури інвестиційної привабливості громади є індустріальні парки: «Біла Церква 1», «Біла Церква 2», «Пачворк: Біла Церква» та промисловий майданчик КП БМР «БВАК».

Загальна площа земельних ділянок 2-х приватних індустріальних парків «Біла Церква 1» і «Біла Церква 2» становить 70 га. Загальна площа промислових, складських та логістичних приміщень становитиме 235 400 кв. м. Планується, що на території парків з'являться 30 об'єктів та 4100 робочих місць. Підписано меморандум про співпрацю між громадою та ІП «Біла Церква». Наразі на території ІП діє 5 заводів, будується ще 3, а у 2025 планується закладення ще 2-х. Завдяки зусиллям ІП «Біла Церква» вдалося залучити іноземні інвестиції: одного з найбільших світових виробників повсякденних товарів - компанію Unilever, виробника запчастин для електромобілів InTiCa Systems та постачальника тонких конструкцій перекриття фінську Peikko Group.

Індустріальний парк «Пачворк: Біла Церква» (ініціатор створення - товариство з обмеженою відповідальністю «Інтергума-2010») відноситься до категорії «Brownfield» і знаходиться в процесі реєстрації в Мінекономіки. Площа земельної ділянки 24,9641 га, Очікувана кількість створених робочих місць 3500 осіб. Плановане функціональне призначення: комерційна нерухомість, переробна промисловість, науково-технічна діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій

Також в квітні 2025 року заяву про включення до Реєстру індустріальних парків подало товариство з обмеженою відповідальністю «Індустріальний парк «Терезине». Концепція індустріального парку передбачає створення промислового кластера агрохарчової промисловості з глибокою переробкою сільськогосподарської сировини, а також розвиток технологій для генерації електроенергії із відновлювальних джерел енергії. Загальна площа земельної ділянки індустріального парку типу «greenfield» складає 42,5728 га. Підписаний Меморандум про взаєморозуміння та співпрацю між Білоцерківською міською територіальною громадою та ТОВ «Індустріальний парк «Терезине» з метою консолідації зусиль щодо розвитку інженерно-транспортної інфраструктури, благоустрою територій біля індустріального парку.

З метою впровадження механізмів державного стимулювання на облаштування індустріальних (промислових) парків та забезпечення будівництва об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури (автомобільних шляхів, інженерних комунікацій тощо), необхідних для створення та функціонування індустріальних парків, Білоцерківська міська рада рішенням від 12 вересня 2024 року № 6184-60-VIII затвердила Програму стимулювання облаштування та функціонування індустріальних (промислових) парків в Білоцерківській міській територіальній громаді на 2024-2026 роки за рахунок коштів місцевого бюджету з якої було профінансовано 20 млн грн.

Глобальна програма з екоіндустріальних парків (GEIPP Ukraine).

Білоцерківська міська рада та її комунальне підприємство «Білоцерківський вантажний авіаційний комплекс» з 2025 року продовжують співпрацю в рамках проєкту «Фаза II Глобальної програми екоіндустріальних парків в Україні» (GEIPP), що реалізується

Організацією Об'єднаних Націй з промислового розвитку (UNIDO) і фінансується Урядом Швейцарії через Державний секретаріат з економічних питань (SECO).

В квітні в Києві відбувся «Форум екоіндустріальних парків України 2025» в рамках проєкту UNIDO «Глобальна програма екоіндустріальних парків – Україна» за підтримки Уряду Швейцарії (SECO) у партнерстві з Міністерством економіки України на якому КП БМР «Білоцерківський вантажний авіаційний комплекс» отримало нагороду кращих екоіндустріальних парків України.

В рамках співробітництва 2024 році реалізовано проєкт енергоефективності, індустріального симбіозу та зеленої інфраструктури компанії «Тривіум Пекеджинг Україна», яка встановила сонячну електростанцію за підтримки UNIDO і BMZ (Німеччина).

Громада включена до плану реалізації ініціативи Ukraine Facility ЄС».

З 2025 року розпочалася Фаза II програми GEIPP в Україні - з продовженням участі Білоцерківської громади.

2.8. Зовнішньоекономічна діяльність громади

Білоцерківська громада традиційно є активним учасником зовнішньоекономічних процесів у Київській області. Основні напрями зовнішньої торгівлі - фармацевтична продукція, гумотехніка, машинобудування, харчові вироби, меблі. Основні торговельні партнери - країни ЄС, Азії, Близького Сходу та Північної Африки.

Громада підтримує експортні можливості бізнесу, активно залучає міжнародну технічну допомогу на розвиток інфраструктури, логістики та цифрових сервісів, співпрацює з Київською обласною (регіональною) торгово-промисловою палатою .

Сектори експортної спеціалізації громади (приклади компаній і ринків):

Фармацевтика та біотехнології.

- Biopharma (Біла Церква) - один із флагманів українських біотехнологій (плазмові препарати, імуноглобуліни). Компанія стабільно працює на міжнародних ринках і заявляє про розширення присутності в десятках країн. Це підсилює бренд громади як біотех-локації.

Гумотехніка й автокомпоненти.

- Premiorri (шини) — експорт до ЄС і США; фокус на нішеві моделі та відповідність регуляторним вимогам (маркування, REACH), що підвищує додану вартість і конкурентоздатність продукції громади.

- TRIBO (гальмівні системи, фрикційні матеріали) експортує у 40+ країн, зокрема до ЄС, Близького Сходу, Пн. Африки; компанія входить у коло найбільших українських експортерів у своєму сегменті й розширює партнерства з залізничними/авто-ОЕМ.

Харчова промисловість.

- Euro Food Service будує у Білій Церкві новий великий виробничо-складський комплекс (макаронні вироби, соуси, сухі та рідкі продукти), орієнтований у тому числі на експортні поставки.

Пакування/металоупаковка.

- Trivium Packaging Україна (Біла Церква) — підприємство модернізує енергетичну інфраструктуру (власна СЕС за підтримки UNIDO/BMZ), що знижує енергоємність продукції і підвищує її цінову конкурентність на експортних ринках.

Логістика й канали збуту.

Відновлення експорту у 2024 році значною мірою забезпечене диверсифікацією маршрутів (порти Дунаю, «зерновий коридор 2.0», авто/залізничні переходи з ЄС), що зменшило ризики для виробників громади — насамперед харчової переробки, гумотехніки, металоупаковки.

2.9. Мале та середнє підприємництво

Сектор малого та середнього підприємництва охоплює понад 21 тисячу суб'єктів господарювання. Це підприємства сфери послуг, торгівлі, виробництва, транспорту, агробізнесу. Громада формує дружнє до бізнесу середовище: стабільна податкова політика, інформаційна підтримка, онлайн-сервіси, програми розвитку.

У фокусі - розвиток жіночого, молодіжного, ветеранського підприємництва. Громада підтримує підприємницьку активність ВПО, менторські програми, конкурсні ініціативи, шкільне підприємництво.

З метою забезпечення умов для сталого розвитку ММСП, підвищення його ролі у вирішенні соціально-економічних проблем розвитку місцевої громади, залучення фінансових та інвестиційних ресурсів для розвитку малого і середнього підприємництва, подолання негативних наслідків російсько-української війни Рішенням Білоцерківської міської ради від 19 грудня 2023 року № 4991-48-VIII затверджена Програма розвитку малого і середнього підприємництва в Білоцерківській міській територіальній громаді на 2024-2026 роки. На виконання заходів Програми управління економічного розвитку міської ради створений телеграм-канал «Біла Церква. Бізнес. Актуально.» https://t.me/bc_business, де публікуються корисні для бізнесу новини та анонси: актуальні події, діючі програми підтримки МСП, грантові конкурси, навчання та тренінги, заходи з підтримки експорту, впровадження інновацій, роз'яснення ДПС та Білоцерківського міськрайонного центру зайнятості.

В громаді вже рік працює офіс «Зроблено в Україні» для підтримки мікро- та малого бізнесу Київщини. Фахівці офісу надають безкоштовну практичну допомогу в написанні бізнес-планів, оформленні документів для участі в грантових програмах у рамках урядового проекту «Робота», серед яких найпопулярнішими є програми «Власна справа» та «Грант для ветеранів/ветеранок та їх подружжя», консультації щодо можливостей отримання ваучера на навчання, компенсацій за працевлаштування безробітних, внутрішньо переміщених осіб, учасників бойових дій, за облаштування робочих місць для працівників з інвалідністю тощо.

Співпраця з Державною податковою службою, Торгово-промисловою палатою, донорськими проектами дає змогу підприємцям отримувати доступ до фінансування, знань і партнерств.

Станом на 01 липня 2025 року загальна кількість зареєстрованих суб'єктів підприємницької діяльності - середніх підприємств, малих підприємств, мікропідприємств, фізичних осіб-підприємців по Білоцерківській міській територіальній громаді за даними Головного управління ДПС у Київській області складає 21 470 одиниць, в тому числі.

Суб'єкти підприємницької діяльності

Таблиця 12

Станом на	Юридичні особи			Фізичні особи			Всього (од)
	мікро	малі	середні	мікро	малі	середні	
01.01.2022 року	6 228	314	141	13 040	37	1	19761
01.01.2023 року	6 599	272	128	12 279	37	1	19316
01.01.2024 року	6 769	278	137	13 242	54	1	20 481
01.01.2025 року	6 942	270	139	14 100	45	1	21 497
01.07.2025 року	7 010	273	149	14 011	27	0	21 470

Отже, можна зробити висновок, що негативний вплив військових дій внаслідок початку російсько-української війни на кількість зареєстрованих ММСП у громаді подоланий, з початку 2023 року йде стає зростання кількості зареєстрованих ММСП за рахунок місцевих ресурсів, економічно-активних ВПО та релокованих підприємств.

Навіть за умов війни міжнародні донорські організації та фінансові установи, а також державні програми сприяють розвитку місцевої економіки. В цьому аспекті громада є проактивною і разом із партнерами постійно шукає нові проекти та активно залучається до співробітництва з міжнародними організаціями, проводить системний моніторинг можливостей, що пропонуються міжнародною донорською спільнотою, національними, регіональними програмами підтримки ММСП і місцевого економічного розвитку, та відповідно інформує інституції інфраструктури підтримки підприємництва, суб'єкти господарської діяльності та громадські організації.

За підтримки програми EU4Business і участі управління економічного розвитку Білоцерківської міської ради розроблений каталог місцевих виробників Білоцерківської міської

територіальної громади українською та англійською мовами (<https://new.bc-rada.gov.ua/.../onlain-kataloh.../156601.pdf>).

Також громада бере участь у проєкті «Життєздатність+», який фінансується Німецьким банком розвитку KfW від імені Федерального міністерства економічної співпраці та розвитку Німеччини (BMZ) та впроваджується Представництвом MOM в Україні. Метою проєкту є оновлення економічної інфраструктури для бізнесу у громаді та підвищення його конкурентоспроможності. В рамках проєкту відбуваються постійні зустрічі Ради розвитку громади з питань впровадження запланованих заходів розвитку і згуртованості громади.

Комунальне підприємство Білоцерківської міської ради «Агенція стратегічного розвитку Білої Церкви» в рамках проєкту «Трансформаційне відновлення задля безпеки людей в Україні» за фінансової підтримки Уряду Японії, що впроваджується Програмою розвитку ООН (UNDP) в Україні, заснувало Центр підтримки Мікро, Малого та Середнього Підприємництва (ММСП), метою якого є сприяння підприємницькій активності, створення коворкінгу для підприємців, надання якісних і ефективних знань і навичок введення бізнесу.

2.10. Міжнародна співпраця

Білоцерківська міська територіальна громада має розгалужену мережу міжнародних партнерів. Після повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну весь світ об'єднався, щоб допомогти Україні протистояти російській агресії. У Білоцерківській громаді розпочалась активна робота з налагодження співпраці з новими міжнародними містами-партнерами та міжнародними організаціями. Адже саме воєнна ситуація дала новий імпульс розвитку міжнародних партнерств між українськими громадами і зарубіжними муніципалітетами. Сфера міжнародної співпраці Білоцерківської міської територіальної громади охоплює різні галузі, зокрема економічну, соціальну, культурну та інші.

Станом на 2025 рік Білоцерківська громада має офіційно укладені меморандуми, угоди, договори про співпрацю, підписані листи про наміри партнерства із 12 закордонними муніципалітетами-партнерами, а саме: місто Сенакі (Грузія), місто Пухов (Словацька Республіка), місто Бієло-Поле (Чорногорія), місто Цзінчжоу (провінція Хубей) та місто Сюаньчень (провінція Аньхой) Китайська Народна Республіка, місто Вільнюс (Литовська Республіка), місто Ітеа (муніципалітет міста Дельфи, Фокіда, Греція), місто Маніса (провінція Ізмір, Турецька Республіка), місто Тарнув та Островець Свентокшиський (Республіка Польща), місто Брауншвейг (земля Нижня Саксонія, Федеративна Республіка Німеччина). З містом Бурос (Швеція) та Ганзейське містом Люнебург (Федеративна Республіка Німеччина) планується укладання офіційної Угоди про партнерство. Найактивніша співпраця ведеться з містами-побратимами з Федеративної Республіки Німеччина, Королівства Швеції та Республіки Польща.

Гуманітарна допомога, що надається міжнародними партнерами, значно покращує інфраструктурні можливості громади, забезпечує підтримку соціальних установ та місцевих жителів і сприяє посиленню готовності громади до викликів у різних сферах.

Щорічні молодіжні обміни сприяють розвитку партнерських відносин, обміну досвідом та культурними традиціями, зміцненню дружніх зв'язків між народами та відкривають нові горизонти для молоді громади. Молодіжні обміни - це інвестиція в спільне європейське майбутнє.

Білоцерківська громада має значний потенціал для розвитку міжнародного співробітництва завдяки вигідному географічному розташуванню, розвиненій освітній та культурній інфраструктурі, а також наявності досвіду участі у міжнародних ініціативах. Поглиблення партнерств із зарубіжними муніципалітетами та участь у міжнародних програмах розвитку є пріоритетом розвитку громади в майбутньому, оскільки створює нові можливості для інституційного зміцнення, залучення зовнішніх інвестицій, обміну досвідом та інтеграції найкращих європейських практик управління на рівні місцевого самоврядування. Громада прагне до розвитку партнерських відносин шляхом обміну досвідом, молодіжної та академічної мобільності, залучення додаткових фінансових, людських та матеріальних ресурсів, популяризації Білоцерківської громади в Європі та в світі.

Білоцерківська громада активно приймає участь у проєктах міжнародної технічної допомоги, що реалізуються за підтримки міжнародних організацій, а саме:

Програма «EU4Business: відновлення, конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП», що спільно фінансувалася Європейським Союзом та урядом Німеччини і реалізувалася німецькою федеральною компанією GIZ.

- «Пілотний проєкт щодо оцінки потреб та планування відновлення на місцевому рівні», що реалізувався Програмою розвитку Об'єднаних Націй з промислового розвитку (UNDP Ukraine) за підтримки Уряду Японії у партнерстві з Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України.

- «Академія проєктного менеджменту і міжнародної співпраці», що реалізувалася ініціативою Cities 4 Cities|Untied 4 Ukraine за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку USAID в рамках проєкту «Зміцнення громадської довіри (UCBI)».

- «Життєздатність+: Економічна інтеграція внутрішньо переміщених осіб та осіб, постраждалих від конфлікту». Програма реалізується за підтримки представництва MOM в Україні та за фінансового сприяння Німецького банку розвитку KfW від імені Федерального міністерства економічної співпраці та розвитку Німеччини (BMZ) в партнерстві з Міністерством економіки та Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України.

- Проєкт «Сприяння соціальній згуртованості та реінтеграції ветеранів в Україні», що реалізується MOM в Україні у рамках ініціативи «Зміцнення структур громад для посилення стабільності», підтриманої Європейським Союзом.

- Проєкт енергетичної безпеки (ПЕБ), що фінансується Агенством США з міжнародного розвитку (USAID).

- Проєкт «Сприяння доброчесності у публічному секторі (Pro-Integrity)», що реалізується Урядом США через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

- Проєкт «Інституційна та політична реформа дрібномасштабного сільського господарства в Україні (IPRSA), яка визначає пріоритетними напрямками створення кращих умов для подальшого розвитку сільських територій громади, допомогу дрібним виробникам у запровадженні інновацій у своє сільське господарство та розвиток сільських територій (ARD), зокрема через використання Системи знань та інновацій у сільському господарстві (AKIS).

- «Глобальна програма екоіндустріальних парків – Україна: національний компонент» (GEIPP UA), яка реалізується за підтримки Уряду Швейцарії через Державний секретаріат Швейцарії з економічних питань (SECO) у співпраці з Міністерством економіки України під егідою Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО).

Міжнародна співпраця Білоцерківської міської територіальної громади з містами-партнерами, співпраця з міжнародними організаціями, а також участь громади в проєктах міжнародної технічної допомоги – все це підвищує рівень інституційної спроможності Білоцерківської громади, наближає її до європейських практик і стандартів, допомагає залучати інвестиції в громаду, сприяє розширенню економічних зв'язків, обміну досвідом у різних сферах, що в свою чергу сприяє розвитку самої громади та інтеграції України в цілому до Європейського Союзу.

2.11. Безпека

Безпека населення є пріоритетним напрямом розвитку Білоцерківської міської територіальної громади, особливо в умовах воєнної агресії. Станом на теперішній час фонд захисних споруд цивільного захисту громади налічує 421 об'єкт, у тому числі 40 сховищ 3 класу та 381 найпростіше укриття, із загальною проєктною ємністю понад 111 тисяч осіб. До фонду входять укриття в закладах соціальної інфраструктури, житлових будинках та приватному секторі. В межах інженерного захисту населення здійснюється облаштування нових найпростіших укриттів у багатоквартирних житлових будинках та на зупинках громадського транспорту, що забезпечує можливість оперативного використання під час повітряної тривоги.

На території громади функціонує інтегрована система відео- та аудіоспостереження «Безпечна Білоцерківська міська територіальна громада» з віддаленими робочими місцями. Станом на серпень 2025 року система налічує 1045 камер, серед яких камери на розпізнавання номерних знаків та для запобігання актам вандалізму; частина камер інтегрована до загальнообласної системи «Безпечна Київщина». До моніторингового центру надано потоки відео з приватних камер із правами перегляду та завантаження.

Впровадження системи відеоспостереження сприяє підвищенню безпеки на вулицях та об'єктах громади завдяки постійному моніторингу, збору доказів правопорушень та

оперативному реагуванню. Статистика дорожньо-транспортних пригод демонструє позитивний ефект:

- у 2021 році, після встановлення 80 камер, кількість ДТП зменшилася на 14,3% у порівнянні з 2020 роком;

- у 2022 році, при встановленні 20 камер та інтеграції 4 приватних, кількість ДТП порівняно з 2021 роком зросла на 42,6%;

- у 2023 році, після встановлення 241 камери та інтеграції приватних, кількість ДТП зменшилася на 29,8% порівняно з 2022 роком.

Комплексна система безпеки забезпечує профілактику правопорушень, контроль за дорожнім рухом, охорону громадського порядку та реагування на надзвичайні ситуації. Використання сучасних технологій інтелектуальної відеоаналітики дозволяє прогнозувати потенційно небезпечні ситуації, підвищувати оперативність реагування служб, а також здійснювати контроль у режимі реального часу під час масових заходів.

В перспективі передбачене подальше об'єднання усіх камер зовнішнього відеоспостереження, приватних та комунальних пристроїв, а також інших елементів системи безпеки в єдину локальну мережу громади, що забезпечить ще більш високий рівень захищеності населення та громадського порядку.

2.12. Транспортна інфраструктура та дорожнє господарство.

Транспортна система є одним із ключових елементів забезпечення сталого економічного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади, підвищення якості життя населення та конкурентоспроможності території.

Транспортна інфраструктура громади представлена мережею автомобільних доріг місцевого та державного значення, міським і приміським громадським транспортом, а також важливими залізничними сполученнями. Вигідне географічне розташування громади, зокрема її близькість до столиці та наявність індустріального потенціалу, створює високий попит на якісні, ефективні та безпечні транспортні послуги.

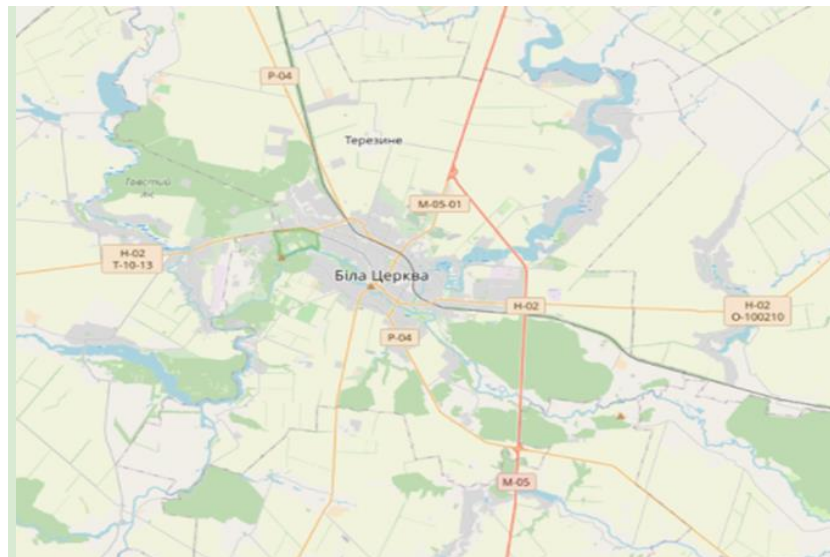

Рисунок 11. Автомобільні дороги державного та регіонального значення

Територією Білоцерківської міської територіальної громади проходять наступні автомобільні дороги державного та регіонального значення:

- М-05 Київ – Одеса — одна з головних міжнародних автомагістралей України, що забезпечує швидкісне сполучення між столицею, Білою Церквою та південними регіонами країни. Дорога є частиною європейського транспортного коридору E95.

- М-05-01 (об'їзна дорога навколо м. Біла Церква) — забезпечує транзитний об'їзд міста, зменшуючи транспортне навантаження на вулично-дорожню мережу.

- Н-02 / Н02 (Миронівка – Канів – Черкаси – Чигирин – Кременчук) — дорога національного значення, яка проходить через територію громади та забезпечує зв'язок з Черкаською областю.

- Т-10-13 (Біла Церква – Узин – Рокитне) — автомобільна дорога територіального значення, що з'єднує Білу Церкву з іншими населеними пунктами Київщини.

- Р-04 Київ – Фастів – Біла Церква – Тараща – Звенигородка — регіональна дорога, яка слугує важливою транспортною артерією для пасажирських і вантажних перевезень у межах Київської та Черкаської областей.

Дорожнє господарство

Розвинене дорожнє господарство — одна з ключових умов сталого соціально-економічного розвитку громади, її доступності, мобільності та інтеграції у регіональні й національні транспортні мережі. Дороги, тротуари, мости, шляхопроводи, велосипедна інфраструктура та мережі освітлення не лише забезпечують комфорт і безпеку переміщення мешканців, а й створюють передумови для розвитку бізнесу, логістики, інвестиційної привабливості території.

У сфері благоустрою громади робота спрямована на комплексний розвиток та модернізацію вулично-дорожньої мережі, мостових споруд та світлофорних об'єктів. Пріоритетами є підтримання належного технічного стану інфраструктури, забезпечення безпеки дорожнього руху та підвищення комфортності пересування для всіх учасників. Значна увага приділяється поточному й капітальному ремонту доріг, тротуарів, пішохідних зон, прибудинкових територій та об'єктів зливової каналізації. Реалізуються заходи з оновлення дорожньої розмітки та встановлення сучасних засобів регулювання руху. Усі ці дії спрямовані на збереження і розвиток існуючої інфраструктури, скорочення місць концентрації ДТП, забезпечення відповідності експлуатаційних характеристик доріг сучасним нормам та створення безпечного, доступного і комфортного міського середовища для мешканців та гостей громади.

Протяжність вулично-дорожньої мережі громади

Таблиця 12

Показники	2025
Загальна протяжність вулично-дорожньої мережі громади – всього, км	539 км, з неї 453 км – м. Біла Церква
з неї:	377,3
мережі з твердим покриттям	
мережі з удосконаленим покриттям	161,7
мережі, обладнаної закритою дощовою каналізацією	57,4
освітлювальної вулично-дорожньої мережі	480,8
тротуарів та пішохідних доріжок з твердим покриттям	305,16
велосипедних доріжок з твердим покриттям	5,4
у тому числі: укріплених берегів, дамб	1
Загальна кількість мостів та шляхопроводів – всього, од.	14
у тому числі:	9
автомобільних мостів	
пішохідних мостів (в т.ч. через переливну дамбу)	2
шляхопроводів	3
Загальна протяжність мостів та шляхопроводів – всього, км	1,16
у тому числі:	0,448
автомобільних мостів	
пішохідних мостів	0,1258
шляхопроводів	0,583
Загальна кількість мостів та шляхопроводів, які не забезпечують безпеку руху – всього, од.	11
Кількість світлофорів в м. Біла Церква, шт.	48
Кількість світлоточок громади за типами джерел світла – всього, од.	13 899
з них:	-

світлодіодні	11 420
натрієві	2 479

Інфраструктура вуличного освітлення

Система вуличного освітлення Білоцерківської міської територіальної громади є важливою складовою міської інфраструктури, яка забезпечує безпеку руху, комфортність середовища та сприяє формуванню привабливого міського простору.

Станом на 2025 рік в межах громади функціонує 13 899 світлоточок, з яких:

- 10 132 — світлодіодні (LED) світильники, що забезпечують енергоефективність та довговічність;

- 2 479 — натрієві лампи високого тиску (ДНаТ), які потребують поступової заміни відповідно до сучасних екологічних та економічних вимог;

- 1 187 — LED-лампи в окремих системах освітлення.

Загальна протяжність мереж освітлення становить 499,63 км, зокрема:

- 412,14 км — мережі із самонесущим ізольованим проводом (СІП), що забезпечують надійність та безпечність експлуатації;

- 62,39 км — повітряні лінії (ПЛ);

- 19,62 км — кабельні лінії (КЛ);

- 5,48 км — прокладені кабелі у поліетиленовій трубі (ПКЛ).

Для утримання та обслуговування мереж освітлення встановлено 3 158 опор, з них:

- 1 313 — металеві опори;

- 1 845 — залізобетонні.

Стан освітлювальної інфраструктури громади дозволяє забезпечувати належний рівень освітлення основних магістралей, вулиць, пішохідних зон та громадських просторів. Проте громада продовжує активну роботу над модернізацією та розширенням мережі, орієнтуючись на енергоефективні технології, зменшення споживання електроенергії, зниження експлуатаційних витрат та покращення якості освітлення у віддалених мікрорайонах і старостинських округах.

Громадський транспорт

Громадський транспорт є важливою складовою транспортної системи Білоцерківської міської територіальної громади, забезпечуючи мобільність населення та доступність об'єктів соціальної й економічної інфраструктури. Він охоплює автобусні та тролейбусні маршрути, що поєднують різні райони міста і сільські території громади, забезпечуючи регулярні перевезення мешканців.

На автобусних маршрутах населення громади працює 102 автобуси, з них на автобусних маршрутах № 8-а, 4, 7, 11, 14, 19, 21, 22 автобуси ЄВРО-5, низькопідлогові, мають спеціальні пристосування для заїзду візків та окремі місця для людей з інвалідністю, облаштовані кондиціонерами, системою обігріву салону, системою відеоспостереження, системою візуального та звукового інформування про найменування зупинки, GPS-трекерами, марки VDL, ATAMAN, VOLVO, MAN, MERCEDES-BENZ CITARO, РУТА.

Функціонує мобільний додаток «DOZOR» за допомогою якого можна побачити місцезнаходження громадського транспорту в режимі реального часу. Розміщено графіки руху громадського транспорту в транспортних засобах, на офіційному сайті Білоцерківської міської ради.

Опрацьовуються звернення громадян, організацій, підприємств щодо організації пасажирських перевезень, в межах компетенції вживаються відповідні організаційні заходи.

Одним з найбільших транспортних підприємств у місті є Комунальне підприємство Білоцерківської міської ради «Тролейбусне управління». Головна перевага електротранспорту порівняно з автомобільним в сучасному місті – це використання екологічно чистої електричної енергії. Рівень безпеки електротранспорту значно вище автомобільного, особливо в порівнянні з приватними перевізниками.

На балансі комунального підприємства - 25 од. тролейбусів пасажирських та 1 од. для вантажно-маневрових робіт, 44 км контактної мережі, 20,5 км кабельних ліній, 14 од. автобусів марок MAN, MERCEDES.

Електротранспорт виконує всі вимоги законодавства України в частині соціальних пільг, що позитивно впливає на соціальну стабільність в місті. Послугами міського електротранспорту користуються в першу чергу малозабезпечені, соціально незахищені жителі міста.

Білоцерківською міською радою та виконавчим комітетом прийнято ряд рішень з метою впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду.

З метою підвищення безпеки дорожнього руху, усунення перешкод у роботі громадського транспорту та збільшення простору для пішоходів, розпочато роботу з облаштування майданчиків для паркування транспортних засобів, затверджено вимоги до облаштування майданчиків для паркування транспортних засобів на території Білоцерківської міської територіальної громади.

Розроблено та затверджено схему велосипедної інфраструктури м. Біла Церква Київської області, яка використовується та впроваджується при проведенні реконструкцій та будівництва об'єктів благоустрою.

У місті запроваджено прокат легкого персонального електричного транспорту (електросамокатів), що дає можливість знижувати транспортне навантаження на дороги та є екологічною альтернативою двигунам внутрішнього згоряння і суттєво знижує викиди CO₂ в атмосферу.

Приміський громадський транспорт відіграє важливу роль у забезпеченні мобільності населення Білоцерківської міської територіальної громади, особливо жителів старостинських округів, сільських населених пунктів та прилеглих територій. Його основним завданням є з'єднання населених пунктів громади з адміністративним центром — містом Біла Церква, а також забезпечення доступу до закладів освіти, охорони здоров'я, адміністративних та соціальних послуг.

Приміські перевезення здійснюються переважно автобусними маршрутами, які обслуговуються приватними перевізниками. У межах громади функціонують регулярні автобусні маршрути, які з'єднують Білу Церкву з такими населеними пунктами, як Терезине, Сухоліси, Піщана, Дрозди, Шкарівка, Озерна, Томилівка, Матюші, Вільна Тарасівка, а також з навколишніми громадами.

2.13. Житлово-комунальне господарство

Житлове господарство

За даними Департаменту житлово-комунального господарства Білоцерківської міської ради станом на 01 січня 2025 року житловий фонд Білоцерківської міської територіальної громади налічує 1 070 житлових будинків загальною площею понад 3,3 млн м². Із загальної кількості будинків 1 029 багатоквартирних житлових будинків розташовані безпосередньо в межах міста Біла Церква, ще 41 житловий будинок — на територіях, що підпорядковуються селищним радам громади.

У структурі управління житловим фондом у місті Біла Церква сформовано 156 об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, які здійснюють управління та утримання 165 багатоквартирних будинків. Крім того, у громаді функціонують 25 житлово-будівельних кооперативів, які обслуговують 27 будинків. Значну частину житлового фонду — 534 будинки — обслуговують управлінські компанії, що діють на комерційних засадах. Ще 28 багатоквартирних будинків перебувають без обраної форми управління; утримання таких будинків та прибудинкових територій забезпечують комунальні підприємства Білоцерківської міської ради — ЖЕК №1, ЖЕК №6, ЖЕК №7 та Міська служба замовника. Додатково, 37 будинків класифіковані як відомче житло, яке знаходиться у віданні різних установ, підприємств або організацій.

У результаті багаторічного процесу приватизації житла, станом на січень 2025 року, у власність громадян передано близько 59,5 тисяч квартир загальною площею понад 3,5 млн м², що становить понад 97% від загального житлового фонду міста. У тому числі, у гуртожитках комунальної форми власності приватизовано 45,45 тис. м² житлової площі, що свідчить про активну участь громадян у процесі реалізації права на житло. Загалом, на сьогодні приватизовано понад 70% житлової площі в гуртожитках.

До категорії ветхого житла на території Білої Церкви віднесено 10 житлових будинків із загальною площею 2,8 тис. м², які потребують оновлення або комплексної реконструкції в межах реалізації державних і місцевих програм житлового розвитку.

Таким чином, житловий фонд Білоцерківської міської територіальної громади є структурно розвиненим, з високим рівнем приватизації житла та розгалуженою системою управління. Водночас, наявність ветхого житла, будинків без визначеної форми управління та потреба в модернізації житлової інфраструктури створюють виклики, що потребують системного підходу в рамках Стратегії розвитку Громади.

Попри складну ситуацію в країні та обмеження, пов'язані з воєнним станом, у 2024 році окремі ОСББ громади долучилися до реалізації місцевих програм з енергоефективності. ОСББ «Павліченко 26» вже отримало авансування від державної установи «Фонд енергоефективності» в межах Програми «ЕНЕРГОДІМ» і реалізує комплекс робіт із утеплення та модернізації елементів будинку. Після завершення верифікації воно також стане учасником місцевої Програми відшкодування витрат.

Хоча загалом впровадження енергоефективних проєктів у громаді залишається обмеженим через відсутність банківського кредитування, позитивні приклади участі окремих ОСББ демонструють потенціал програми. Зменшення суми власного внеску, передбачене оновленими умовами Програми «Енергодім», має стимулювати ширшу участь ОСББ у найближчі роки.

Водопостачання та водовідведення

З метою забезпечення ефективного управління системою централізованого водопостачання та водовідведення на території Білоцерківської громади, 25 березня 2013 року між Білоцерківською міською радою та товариством з обмеженою відповідальністю «БІЛОЦЕРКІВВОДА» укладено концесійний договір строком на 15 років - до 2028 року. Договір передбачає передачу в концесію цілісного майнового комплексу комунального підприємства Білоцерківської міської ради «Білоцерківводоканал».

Об'єктом концесії є всі основні засоби підприємства, у тому числі об'єкти незавершеного будівництва та нематеріальні активи, які забезпечують безперервне надання послуг з водопостачання та водовідведення. Метою передачі об'єкта в концесію є задоволення громадських потреб у якісному та надійному централізованому водопостачанні та водовідведенні.

ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» (далі –підприємство) отримало ліцензію Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, на провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення одночасно з підписанням акту прийому-передачі майна в концесію.

Підприємство надає послуги централізованого водопостачання та водовідведення всім категоріям споживачів на таких адміністративно-територіальних одиницях:

- місто Біла Церква — повний комплекс послуг з водопостачання та водовідведення;
- селище Селекційна станція (Білоцерківський район) — централізоване водопостачання;
- смт Терезине (Білоцерківський район) — централізоване водовідведення;
- село Фурси (Білоцерківський район) — централізоване водовідведення.

У ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» відсутній облік абсолютної кількості споживачів, яким надаються послуги з водопостачання та водовідведення в селах Терезине, Мала Вільшанка та Фурси. Облік споживачів ведеться виключно по місту Біла Церква. Станом на 01 січня 2025 року підприємство обслуговує 68 303 особові рахунки фізичних осіб, що відповідає приблизно 146 909 споживачам, а також 2 202 юридичні особи.

Джерелом водопостачання є Білоцерківське Верхнє водосховище, що розташоване на річці Рось і функціонує завдяки побудованій греблі.

Загальна довжина мереж водопостачання складає 342,93 км. Середньодобовий обсяг подачі води до мережі становить 45,12 тис. м³ на добу. Мережі водовідведення мають протяжність 274,48 км, при цьому середньодобовий обсяг очищених стічних вод на очисних спорудах досягає 30,18 тис. м³ на добу.

Інфраструктура підприємства включає одну насосну станцію першого підйому та вісім насосних станцій другого, третього та вищих підйомів. Для перекачування стічних вод експлуатуються 17 каналізаційних насосних станцій.

Каналізаційні очисні споруди мають проектну потужність 125 тис. м³ на добу (перша і друга черги), однак фактично діє лише перша черга з максимальною потужністю 45 тис. м³ на добу. Поточний середньодобовий обсяг очищення становить 30,18 тис. м³ на добу.

Показники водоспоживання та водовідведення на одну особу становлять відповідно 0,0823 м³ і 0,0815 м³ на добу.

Станом на 01 січня 2025 року знос основних фондів підприємства становить 59,59%. Первісна вартість основних засобів — 204 039 тис. грн, знос — 121 579 тис. грн.

За 2024 рік загальні витрати електроенергії склали: на водопостачання — 4 485 тис. кВт·год, на водовідведення — 10 519 тис. кВт·год.

У пріоритетах розвитку систем водопостачання та водовідведення ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» визначає модернізацію та оновлення інфраструктури, впровадження енергоощадних технологій, поступове зниження рівня зносу основних фондів, поліпшення якості надання послуг, забезпечення сталого управління водними ресурсами, а також охоплення обліком усіх категорій споживачів у межах обслуговуваних населених пунктів. Особливу увагу також приділяється цифровізації обліку, автоматизації процесів та дотриманню екологічних стандартів при експлуатації очисних споруд.

Процес очищення річкової води та підготовки її до стану питної здійснюється відповідно до затвердженого технологічного регламенту з дотриманням усіх встановлених нормативів.

Лабораторний контроль якості води на всіх етапах технологічного процесу очищення здійснюється акредитованою випробувальною хіміко-бактеріологічною лабораторією, що гарантує достовірність та об'єктивність результатів.

Згідно з протоколами випробувань, проведених у період за останні 2023 по 2025 роки, якість води, що подавалася до розподільчої мережі, відповідала вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Державні санітарні правила і норми. Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною». Детальна інформація за посиланням <https://bcvoda.com.ua/yakist-vodi-pitnoyi-vodi>.

Теплоенергетика

Комунальне підприємство Білоцерківської міської ради «Білоцерківтепломережа» є основним надавачем послуг централізованого тепlopостачання у місті Біла Церква Київської області. Підприємство відіграє ключову роль у забезпеченні життєдіяльності міста, надаючи теплову енергію житловому сектору, бюджетним установам та іншим категоріям споживачів. На сьогодні підприємство обслуговує близько 142 500 жителів (66 % населення громади).

Територія надання послуг обмежується адміністративними межами міста Біла Церква. Загальна кількість споживачів підприємства становить 54 183 фізичних осіб (особові рахунки населення), 326 об'єктів бюджетної сфери та 390 об'єктів інших юридичних осіб.

Матеріально-технічна база підприємства складається з 75 теплогенеруючих об'єктів, серед яких 74 — це котельні, загальною встановленою потужністю 391,109 Гкал/год, та 1 теплоелектроцентральною (ТЕЦ) із потужністю 360 Гкал/год. Теплова енергія транспортується мережею загальною протяжністю 162,609 км (у двотрубному обчисленні), з яких 14,189 км становлять магістральні трубопроводи, решта — розподільчі та прибудинкові мережі.

Паливно-енергетичний баланс підприємства характеризується високим рівнем залежності від природного газу, річне споживання якого становить 50 млн м³. З цього обсягу 36 млн м³ використовуються котельнями, а ще 14 млн м³ — ТЕЦ. Електроенергія споживається в обсязі 15,5 млн кВт·год на рік, з них 9,5 млн — на потреби котельень, 6 млн — на потреби ТЕЦ. Інші джерела палива використовуються в незначному обсязі: зокрема, дрова — до 1 000 м³ на рік, що забезпечує лише 0,001% від загального обсягу виробництва теплової енергії. Вугілля у технологічному процесі не застосовується.

Приєднана теплова потужність підприємства становить 210 Гкал/год, що забезпечує покриття потреб усіх категорій споживачів у стандартних умовах. Питоме споживання теплової енергії на 1 м² опалювальної площі складає 0,094 Гкал/м² на рік. Це відповідає середньому показнику в галузі, однак вказує на можливість зменшення споживання через впровадження енергоефективних заходів.

Розподіл природного газу

Газорозподіл у межах Білоцерківської міської територіальної громади здійснює Київська філія ТОВ «Газорозподільні мережі України». Підприємство забезпечує безперебійне

транспортування природного газу до кінцевих споживачів у місті Біла Церква, а також у низці прилеглих населених пунктів, зокрема: смт Терезине, с. Вільна Тарасівка, с. Володимирівка, с. Гайок, с. Глушки, с. Дрозди, с. Мазепинці, с. Пилипча, с. Глибочка, с. Городище, с. Піщана, с. Сидори, с. Томилівка, с. Храпачі, с. Скребиші та с. Шкарівка.

Послугами з розподілу природного газу охоплено понад 80 000 побутових споживачів. Станом на 2025 рік підприємство обслуговує 80 489 особових рахунків населення та 812 юридичних осіб, що мають 926 точок обліку споживання газу. Загальна протяжність газорозподільчих мереж у зоні обслуговування становить 679,584 км, що забезпечує ефективне покриття потреб територіальної громади.

Газорозподільна інфраструктура включає 89 газорозподільних пунктів (ГРП), які забезпечують пониження тиску та підтримку стабільної подачі палива. Середній обсяг річного споживання природного газу на одну особу становить 22,17 м³, що відображає як рівень газифікації житлового фонду, так і поведінку споживання у межах Громади.

2.14. Енергоефективність в громаді

У бюджетній сфері Білоцерківської міської територіальної громади функціонують 106 закладів та установ соціально-культурного призначення в яких налічується 242 будівлі.

Серед них – 82 заклади та 133 будівлі, що підпорядковані управлінню освіти і науки, 10 закладів та 34 будівлі – у сфері культури і туризму, 6 закладів та 19 будівель, що функціонують у галузі молоді та спорту, а також 8 закладів та 54 будівлі управління охорони здоров'я. Водночас незадовільний технічний стан будівель і наявної інженерної інфраструктури суттєво впливає на якість мікроклімату та температурний режим у приміщеннях, спричиняючи надмірне споживання енергоресурсів. Установи бюджетної сфери потребують невідкладних заходів з підвищення енергоефективності, зокрема встановлення індивідуальних теплових пунктів (ІТП) із автоматичним регулюванням теплопостачання та підключенням до централізованої автоматизованої системи енергомоніторингу (АСЕМ).

На 2025 рік ІТП встановлено у 26 закладах освіти громади, тоді як ще 80 закладів потребують такого обладнання. Паралельно триває впровадження автоматизованої системи енергомоніторингу. Наразі до АСЕМ підключено 63 об'єкти, тоді як для забезпечення об'єктивного контролю за витратами енергоресурсів необхідно доєднати ще 46 установ. З метою системного вирішення проблеми Білоцерківською міською радою була прийнята Програма підвищення енергоефективності та впровадження заходів з енергозбереження в бюджетній сфері на 2023–2025 роки. У межах реалізації Програми у 2023 - 2024 роках в 52 бюджетних закладах громади проведено заміну 1784 вікон на енергозберігаючі. Крім того, в навчальних закладах виконуються капітальні ремонти дахів із урахуванням енергоефективних рішень. Загальна вартість робіт склала понад 60 млн грн. Одним із перспективних напрямів є впровадження відновлювальних джерел енергії (ВДЕ) для енергоживлення комунальних закладів громади. В рамках реалізації національного проєкту «Промінь Надії» КНП БМР "Білоцерківська міська лікарня №2" отримала сонячні панелі загальної потужності 500 кВт.

Проводиться технічний супровід щодо реалізації ЕСКО проєкту по встановленню сонячної електричної станції на КНП БМР "Білоцерківський пологовий будинок" потужністю 50 кВт.

Ведеться співпраця з Міжнародною організацією з міграції стосовно встановлення СЕС на комунальних підприємствах Білоцерківської міської ради, які займаються водопостачанням громади КП «Комунальник» та КП «Світанок» потужністю 50 та 30 кВт відповідно.

2.15. Управління майном громади: оренда, приватизація та концесія

З метою ефективного використання ресурсів та забезпечення стабільного наповнення місцевого бюджету, у Білоцерківській міській територіальній громаді реалізується комплексний підхід до управління об'єктами комунальної власності. Цей підхід охоплює орендні відносини, механізми приватизації, концесії та правову підтримку у сфері майнових прав.

Крім того, постійно оновлюються та ведуться реєстри об'єктів комунальної власності, оформлюється право власності на нові активи, виготовляється технічна документація, а також здійснюється претензійно-позовна робота з метою захисту інтересів громади.

Оренда комунального майна

Одним із основних джерел надходжень до бюджету громади залишається оренда об'єктів комунальної власності. Суб'єкти господарювання різних форм власності

використовують нерухомість громади (приміщення, земельні ділянки) для ведення підприємницької діяльності, що сприяє створенню робочих місць, розвитку малого бізнесу та зміцненню місцевої економіки.

Станом на кінець 2024 року в оренді перебувало 36,1 тис. м² нерухомого майна. Укладено 313 договорів оренди та 12 договорів користування. Загальний обсяг надходжень від орендних платежів склав 20 590,9 тис. грн, що перевищує аналогічні показники попередніх періодів (16 265,6 тис. грн - в 2022 році, 19 788,6 тис. грн - в 2023 році). Значна частина цих коштів спрямована балансоутримувачам – закладам охорони здоров'я, підприємствам житлово-комунального господарства, освітнім установам тощо.

Приватизація майна

Ще одним ефективним інструментом раціонального використання комунального майна є мала приватизація. Вона дозволяє оптимізувати структуру власності громади, зменшити витрати на утримання об'єктів, що не використовуються за призначенням, та водночас залучити додаткові кошти для фінансування стратегічних напрямків розвитку.

Завдяки використанню системи електронних аукціонів Prozorro.Продажі забезпечено прозорість та конкуренцію в процедурі відчуження майна. Це сприяє довірі з боку інвесторів та стимулює залучення їх до ефективного використання об'єктів комунальної власності.

У 2024 році реалізовано чотири об'єкти (нежитлові приміщення та гаражі), що принесло 19 357,5 тис. грн доходів до місцевого бюджету. Для порівняння, у 2023 році приватизація не проводилась.

Концесія як форма державно-приватного партнерства

Важливим інструментом стратегічного управління активами є передача об'єктів у концесію. Такий механізм дозволяє не лише залучити приватного партнера до модернізації об'єктів інфраструктури, але й забезпечити гарантовані платежі до бюджету, зберігаючи при цьому право власності за громадою.

У рамках чинного концесійного договору з ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» громада отримує щорічні концесійні платежі за користування майновим комплексом КП БМР «БІЛОЦЕРКІВВОДОКАНАЛ», що є додатковим джерелом наповнення місцевого бюджету. Зокрема, за підсумками 2024 року до бюджету було перераховано 3 719,4 тис. грн. Загалом за весь період дії концесійного договору з 25 березня 2013 року до бюджету громади було перераховано – 39,7 млн. грн концесійних платежів. Окрім фінансового аспекту, у межах співпраці здійснюється постійний моніторинг виконання умов договору, в тому числі перевірки правильності нарахування та своєчасності сплати платежів, а також модернізації майнового комплексу. У процесі реалізації концесійної угоди також здійснюється передача додаткового майна, що дозволяє розширювати та оновлювати об'єкт концесії. Так, у 2024 році до складу концесійного майна передано додаткові активи комунальної власності на суму 42 534,8 тис. грн. Ці ресурси будуть використані концесіонером для покращення технічного стану мереж водопостачання, модернізації обладнання та забезпечення безперебійного функціонування системи.

2.16. Освіта

Особливістю освіти Білоцерківської міської територіальної громади є її належний соціальний, культурний, науковий потенціал і потужні можливості для розвитку освітньої галузі.

Освітня система Білоцерківської міської територіальної громади розгалужена й максимально наближена до запитів населених пунктів, що входять до її складу, та повністю забезпечує конституційне право громадян на отримання доступної дошкільної, повної загальної середньої та позашкільної освіти.

Мережу закладів загальної середньої освіти комунальної власності складають 33 заклади, з яких: початкових шкіл – 2, гімназій-початкових шкіл – 19, опорних ліцеїв (I-III ступенів) – 2, ліцеїв (II-III ступенів) – 9, спеціальна школа – 1, а також 4 приватні (Білоцерківський приватний ліцей «Міцва-613», Християнський приватний заклад освіти «Алетея», Приватний заклад «Білоцерківський ліцей «Перлина знань», Приватний заклад загальної середньої освіти «ІТ СТЕП СКУЛ») та 1 корпоративний (Білоцерківський корпоративний ліцей родини Шрайбер).

У 2024/2025 навчальному році в закладах ЗСО Білоцерківської міської територіальної громади у 740 класах навчалося 20683 здобувачі освіти: у комунальних – 20129 учнів у 710 класах, із яких 18 дистанційних класів, у приватних – 554 учнів у 30 класах. Середня наповнюваність класів у комунальних школах (без спеціальної № 19) – 28,7, а разом зі спеціальною школою № 19 – 28,4 (наповнюваність БСЗШ № 19 – 14,5).

На базі Білоцерківського академічного ліцею «Вектор»-гімназії № 18 працюють дистанційні класи на паралелях 5-11 класів. У Білоцерківській початковій школі «Казка» функціонують дистанційні класи для учнів 1-4 класів.

Мережа закладів дошкільної освіти в Білоцерківській міській територіальній громаді складається із 40 комунальних закладів та 8 дошкільних підрозділів закладів ЗСО, у яких здобувають дошкільну освіту 5026 дітей у 287 групах. У Білоцерківському приватному ліцеї «Міцва-613» також є дошкільний підрозділ, у якому виховується 63 дитини в 3 групах. Усього 5089 дітей у ЗДО різних типів і форм власності громади.

Станом на 01 січня 2025 року мережу позашкільної освіти системи освіти громади утворюють 3 заклади позашкільної освіти, 2 дитячо-юнацькі спортивні школи та 6 позашкільних підрозділів закладів загальної середньої освіти, у яких за різними напрямками позашкільля виховується 8361 дитина у 503 групах, з них 793 дитини дошкільного віку.

Інклюзивне навчання в галузі ЗСО Білоцерківської міської територіальної громади забезпечують у м. Біла Церква гімназії № 3, 5, 11, 15, 21, початкова школа № 23, Білоцерківський ліцей-гімназія №17 та Білоцерківський опорний ліцей-гімназія № 20, у яких створено всі умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами: кабінети психологічного розвантаження, фізичної реабілітації, кімнати санітарної гігієни, клас для дітей з розладами аутистичного спектру, сенсорні кімнати, кімнати мовленнєвої корекції та інше. Організовано підвезення учнів з обмеженими фізичними можливостями до Білоцерківського опорного ліцею-гімназії № 20 та додому. У населених пунктах громади сільської місцевості інклюзивні класи функціонують у Дроздівській гімназії, Томилівській гімназії, Пилипчанській гімназії, Скребишівській гімназії та Шкарівському опорному ліцеї-гімназії. Загальну середню освіту в інклюзивних класах здобували 283 учні (з них 32 особи в закладах сільської місцевості) у 119 класах. У закладах дошкільної освіти громади функціонує 72 інклюзивні групи, у яких виховуються 225 дітей.

У 2024/2025 навчальному році в позашкільлі продовжували функціонувати 3 інклюзивні групи, а саме: у центрі позашкільної освіти «Соняшник» 1 група для 12 вихованців і 2 групи в Центрі еколого-натуралістичної творчості для 25 дітей з особливими освітніми потребами.

Будівлі всіх закладів були споруджені 30-70 років тому, а окремі їхні комплекси навіть у кінці XIX - початку XX століть. Два відносно нові заклади – початкова школа «Казка» та природничо-математичний ліцей № 16 – є об'єктами, так званих, довгобудів, оскільки їх зведення тривало до 20 років. Будівельний фонд системи освіти старий і потребує суттєвої реконструкції та капітальних ремонтів, першочергово, з метою створення безпечного середовища. Реконструкцію і капітальні ремонти в закладах освіти необхідно починати з дахів, комунікацій (труби водовідведення тощо), виконання всіх заходів протипожежної безпеки (встановлення автоматичної системи пожежної сигналізації в закладі та укритті, обробка дерев'яних поверхонь, блискавкозахист тощо), облаштування найпростіших укриттів відповідно до вимог ПРУ та встановлення модульних укриттів, забезпечення безбар'єрного доступу (пандуси, спеціалізовані вбиральні для людей на візках), виконання фасадних робіт, а також облаштування території закладів освіти (асфальтне покриття/бруківка, нові альтанки, спортивні тренажери, пісочниці з накриттями, паркани, зони творчості, клумби та озеленення).

Першочерговим завданням в умовах воєнної загрози та постійних повітряних атак залишається створення безпечного середовища для всіх учасників освітнього процесу. Із цією метою місцева влада наполегливо працювала протягом 2022-2024 років і продовжує роботу над облаштуваннями найпростіших укриттів у закладах освіти та збільшенням їх фонду. Зокрема, у 2024 році встановлено й облаштовано модульні укриття для 3 закладів освіти: на 150 місць для Піщанської гімназії та по 200 осіб для Гетьманського ліцею й Білоцерківського академічного ліцею «Вектор»-гімназії № 18.

Заклади освіти в основному відповідають вимогам пожежної та техногенної безпеки. Так, зокрема, автоматичні пожежні сигналізації за період з 2015 по 2025 рік вже встановлені в

Центрі позашкільної освіти «Соняшник», ЗДО № 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 18, 19, 25, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, Сидорівському ЗДО, Вільнотарасівському ЗДО «Пролісок», Шкарівському ЗДО «Веселка»; гімназіях № 1, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 13, 15, 21, 22, Скребишівській, Дроздівській, Терезинській гімназіях, Ліцеях № 9, 12, 16, 17, 20, БАЛ «МАН», Білоцерківському академічному ліцеї «Вектор»-гімназії №18, Ліцеї «Перша Білоцерківська гімназія», Білоцерківському академічному ліцеї «Колегіум», Білоцерківська початкова школа «Казка».

Водночас відсутня автоматична пожежна сигналізація у 8 закладах ЗСО (гімназії «Звитяга», спеціальній школі № 19, початковій школі № 23, Піщанській, Пилипчанській, Томилівській, Глушківській гімназіях, Шкарівському опорному ліцеї-гімназії; у 17 ЗДО (№№1, 3, 9, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 36, Дроздівський ЗДО «Калинка»; у 3 закладах позашкільної освіти (філія ЦПО «Соняшник», ЦЕНТ, ЦНТТ) та ДЮСШ № 1. У 2 закладах загальної середньої (початкова школа «Казка», Білоцерківський опорний ліцей-гімназія №20) та в 15 ЗДО (№ 4, 5, 6, 8, 10, 13, 19, 30, 31, 32, 33, 34, 35, Шкарівський ЗДО, Вільнотарасівський ЗДО) автоматична протипожежна сигналізація є в приміщенні закладу, але немає її в найпростішому укрітті або в нещодавно відремонтованому укрітті № 2.

В усіх закладах освіти встановлено комплекси тривожної сигналізації з підключенням до пунктів централізованого спостереження та реагування (тривожні кнопки). Окрім того, на виконання заходів із реалізації Концепції безпеки закладів освіти Київської області, затверджених розпорядженням Київської обласної військової адміністрації від 28 квітня 2023 року № 323, у двох закладах загальної середньої освіти (Білоцерківська гімназія-початкова школа № 7 імені генерал-полковника Геннадія Воробйова, Білоцерківський ліцей іноземних мов-гімназія № 9 Білоцерківської міської ради Київської області) встановлено стаціонарні металодетектори.

З метою виховання у школярів базового поняття основ безпечного середовища, яке містить у собі знання з правил пожежної, мінної безпеки та цивільного захисту в цілому, засвоєння алгоритму дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій різного характеру у 4-х закладах освіти Білоцерківської міської територіальної громади (Білоцерківський ліцей-гімназія № 12, Білоцерківський природничо-математичний ліцей-гімназія № 16 ім. М.О. Кириленка, Ліцей «Перша Білоцерківська гімназія», Білоцерківська гімназія-початкова школа № 7 імені генерал-полковника Геннадія Воробйова) створено та ефективно функціонують класи безпеки.

З метою надання ефективних поліцейських послуг, недопущення вчинення правопорушень учасниками освітнього процесу та стосовно них з вересня 2024 року 12 закладів загальної середньої освіти беруть участь у проєкті «Офіцер служби освітньої безпеки». Окрім виконання своїх безпосередніх функцій, офіцери служби освітньої безпеки (СОБ), які закріплені за закладами ЗСО Білоцерківської громади, здійснюють профілактичну роботу з правил дорожнього руху, з безпеки життєдіяльності неповнолітніх, щодо поведінки здобувачів освіти та попередження булінгу; долучаються до організації евакуації учнів закладу в укріття тощо.

Усі комунальні заклади загальної середньої освіти Білоцерківської міської територіальної громади мають приміщення їдалень та/або обідні зали, у яких створено умови для організації гарячого харчування. Здобувачам освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти Білоцерківської міської територіальної громади також забезпечена можливість користуватися буфетною продукцією.

Два заклади здійснюють харчування здобувачів освіти шляхом закупівлі кейтерингових послуг (Початкова школа № 23, Терезинська гімназія). Усі інші комунальні заклади загальної середньої освіти громади здійснюють організацію харчування здобувачів освіти в закладі як «базова кухня».

У Ліцеї «Перша Білоцерківська гімназія» організовано мультипрофільне харчування з можливістю обрання щоденного меню із трьох запропонованих.

Важливою подією для освітньої галузі громади стало відкриття 31 березня 2025 року в Білоцерківському академічному ліцеї «Вектор»-гімназія №18 власної їдальні (вартість – 21 мільйон 345 тисяч 386 гривень), збудованої з «нуля» та оснащеної відповідно до всіх вимог та потреб ліцею. Приміщення їдальні збудовано за сучасними вимогами і має все необхідне, аби приготувати дітям якісні, корисні обіди, є обідня зала на 160 осіб та кухня для приготування

їжі. Також є гарячий цех, де розміщені конвекційні печі, овочевий і м'ясо-рибний цехи, приміщення з холодильними кімнатами, комора для сухих продуктів, посудомийні машини тощо.

Білоцерківська міська рада та виконавчий комітет Білоцерківської міської ради відповідно до своїх компетенцій, визначених чинним законодавством України, забезпечують організацію безкоштовного харчування дітей таких пільгових категорій: дітей-сиріт; дітей, позбавлених батьківського піклування; дітей з інвалідністю; дітей із сімей, дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в спеціальних й інклюзивних класах; які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»; дітей, батьки яких є учасниками антитерористичної операції (операції об'єднаних сил) на сході України, учасниками бойових дій антитерористичної операції (операції об'єднаних сил) на сході України (на основі посвідчення учасника антитерористичної операції (операції об'єднаних сил) чи довідки про безпосередню участь особи в антитерористичній операції (операції об'єднаних сил), забезпеченні її проведення і захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України); дітей із сімей загиблих (померлих) мешканців Білоцерківської міської територіальної громади, які брали участь у проведенні антитерористичної операції (операції об'єднаних сил); дітей, котрі мають статус «Дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів»; дітей із числа внутрішньо переміщених осіб; дітей з числа осіб, визначених у статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»; дітей військовослужбовців Збройних Сил України й інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення.

Також забезпечено 50%-відсоткову вартість харчування в закладах і підрозділах дошкільної освіти дітей для батьків, у сім'ях яких виховується троє і більше дітей.

У межах реалізації в громаді Стратегії реформування шкільного харчування Управлінням освіти і науки Білоцерківської міської ради було організовано навчання для всіх 140 кухарів закладів освіти громади та 317 осіб, відповідальних за організацію харчування.

Для успішної реалізації реформи шкільного харчування є нагальна потреба в будівництві опорної фабрики-кухні з метою забезпечення всіх технологічних і санітарно-гігієнічних умов для організації здорового харчування дітей та учнівської молоді.

Четвертий рік поспіль випускники закладів загальної середньої освіти складають вступні іспити для навчання в закладах вищої освіти у формі Національного мультипредметного тесту із 3 обов'язкових предметів: української мови, історії України, математики – та четвертого на вибір вступника. Цьогоріч 1134 випускники 11 класів Білоцерківської міської територіальної громади завершили здобуття повної загальної середньої освіти та отримали свідоцтва, це на 131 особу більше, ніж у 2024 році, на 95 осіб більше, ніж у 2023 році, та на 102 більше, ніж у 2022 році. За підсумками основної сесії НМТ-2025 17 випускників ліцеїв Білоцерківської міської громади продемонстрували 19 найвищих результатів із предметів – 200 балів. Проте у 2024 році таких успіхів було 20, що ставить завдання перед нашими закладами активізувати мотивацію та підготовку одинадцятикласників у новому 2025/2026 навчальному році до складання мультипредметного тесту, а майбутніх випускників стимулює докласти максимум зусиль при вивченні обов'язкових навчальних предметів.

З метою популяризації наукової діяльності, розвитку наукового світогляду, пошуку і підтримки обдарованої учнівської молоді щороку проводяться Всеукраїнські учнівські олімпіади із навчальних предметів.

За три роки у I етапі олімпіад (на рівні закладів освіти) взяли участь 18662 здобувачі освіти (2022/2023 н.р. – 6439 учнів, 2023/2024 – 6237 учнів, 2024/2025 н.р. – 5986 учнів); у II етапі (на рівні територіальної громади) змагалися 2609 здобувачів освіти (2022/2023 н.р. – 830 учнів, 2023/2024 – 900 учнів, 2024/2025 н.р. – 879 учнів); у третьому етапі (на рівні області) презентували свої знання 227 здобувачів Білоцерківської міської територіальної громади (2022/2023 н.р. – 70 учнів, 2023/2024 – 76 учнів, 2024/2025 н.р. – 81 учень). З 2023/2024 н.р. до учасників Всеукраїнських учнівських олімпіад на територіальному рівні доєдналися студенти професійних коледжів Білоцерківської територіальної громади.

Переможцями II етапу Всеукраїнських олімпіад за три роки стали 1111 учнів, причому щорічно кількість переможців на цьому етапі змагань зростає: 2022/2023 н.р. – 318 здобувачів освіти 2023/2024 н.р.– 359 здобувачів освіти, 2024/2025 – 434 учні.

роком стала нижчою: 2023/2024 н.р. – 84 % , 2024/2025 н.р. – 70 %.

У період з 2023-2025 р.р. команди учнів нашої громади вибороли 16 призових місць у IV (всеукраїнському) етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів.

Переможці Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів.

Таблиця 13

Рік	I (територіальний етап)	II (обласний етап)	IV (всеукраїнський етап)
2022/2023	318	57	6
2023/2024	359	56	5
2024/2025	434	56	4

Протягом 3 років здобувачі освіти закладів загальної середньої освіти громади брали активну участь у Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук (МАН).

Підсумки участі здобувачів освіти ЗЗСО Білоцерківської МТГ у конкурсі-захисті робіт МАН

Таблиця 14

Навчальний рік	всього на I етап	Переможці та призери		
		I етап (територіальний)	II етап (обласний)	III етап (всеукраїнський)
2022/2023	134	40	29	8
2023/2024	138	41	34	9
2024/2025	125	35	29	4

Психологічний супровід учасників освітнього процесу координує Навчально-методичний центр психологічної служби Управління освіти і науки Білоцерківської міської ради. У 2022-2025 роках у Білоцерківській громаді відчутно зросла потреба в психологічній допомозі та системній психосоціальній підтримці учасників освітнього процесу. У зв'язку з наслідками війни, зростанням психоемоційного навантаження та суспільної нестабільності:

- затверджена Програма збереження ментального здоров'я та психосоціальної підтримки населення Білоцерківської міської територіальної громади у сфері освіти на 2024-2026 роки;

- створено Центр ментального здоров'я на базі Навчально-методичний центр психологічної служби Управління освіти і науки Білоцерківської міської ради (2024 рік), який на постійній основі є платформою психологічної підтримки учасників освітнього процесу громади, формування у них культури піклування про ментальне здоров'я;

- значно активізувалась робота психологічної служби в закладах дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти;

- сформовано мережу шкільних команд підтримки та у 2024/2025 навчальному році реалізовано навчання 120 фахівців (директори, їхні заступники, практичні психологи, класні керівники);

- працівники психологічної служби підвищують свою кваліфікацію щодо сприяння інтеграції та адаптації дітей, зокрема внутрішньо переміщених осіб, забезпечення якісної психосоціальної підтримки учням, які пережили травматичний досвід та інших викликів війни.

Щодня всі учасники освітнього процесу вимушені долати виклики війни: вимушені перерви у навчанні, перехід на дистанційну або змішану форму навчання, повітряні тривоги та відключення електроенергії. Повномасштабна війна погіршила доступ до освіти, негативно

вплинула на якість освітнього процесу й успішність, а також відобразилася на психоемоційному стані дітей.

2.17. Підтримка дітей та сім'ї

У Білоцерківській міській територіальній громаді функціонує служба у справах дітей Білоцерківської міської ради, яка здійснює безпосереднє ведення справ та координацію діяльності щодо забезпечення захисту прав дітей, зокрема дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів або які з інших причин опинилися в складних життєвих обставинах. Станом на 01 січня 2025 року на первинному обліку служби перебуває 230 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Переважна більшість із цих дітей – соціальні сироти.

Наразі в Білоцерківській міській територіальній громаді функціонує три дитячі будинки сімейного типу, в яких виховується 24 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та 2 особи із їх числа, а також 4 прийомні сім'ї, в яких виховується 3 дітей та 1 особа зазначеної категорії.

Станом на 01 січня 2025 року на обліку перебуває 36 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які можуть бути усиновлені. На місцевий облік взято 11 дітей, які підлягають усиновленню. З початку 2025 року на облік кандидатів в усиновлювачів взято 4 подружжя та 3 особи. Наразі на обліку служби перебуває 86 усиновлених дітей, за умовами проживання яких, здійснюється нагляд.

У громаді функціонує три сім'ї патронатних вихователів (у 2021-2023 роках було 2, в 2024 році – 3). На сьогодні одна сім'я завершує навчання та ще одній родині надано направлення на проходження відповідного навчання. Позитивним є той факт, що всі діти, які перебували під патронатом повернуті в біологічні родини або після надання їм відповідного юридичного статусу влаштовані в сімейні форми виховання.

Велика увага приділяється соціальному захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження. З початку 2025 року виявлено та взято на облік 61 дитину. Станом натеper на обліку служби перебуває 75 дітей цієї категорії, батьки яких переважно через пияцтво та асоціальну поведінку не забезпечують їх належного догляду та виховання. Після взяття дітей на облік організовується їх соціальних захист шляхом надання відповідних соціальних послуг, здійснення соціального супроводу сімей з метою формування у батьків навичок відповідального батьківства.

У випадках злісного ухилення батьків від виконання заходів, передбачених індивідуальними планами соціального захисту дітей, а також від виконання батьківських обов'язків, що призводить до порушення прав дитини або створює загрозу її життю та здоров'ю, вживаються відповідні заходи реагування. Зокрема, готуються та подаються до суду позовні заяви про позбавлення батьківських прав або відібрання дітей без позбавлення таких прав. У таких випадках також ініціюється питання про стягнення аліментів на користь дитини.

Ці дії є вимушеним заходом з боку органів опіки і піклування, що свідчить про збереження актуальності проблеми безвідповідального ставлення окремих батьків до виконання своїх обов'язків навіть під час воєнного стану. Попри складну суспільно-політичну ситуацію, мають місце випадки пияцтва, асоціальної поведінки, неналежного догляду за дітьми та нехтування їхніми потребами з боку батьків.

У громаді функціонує центр соціально-психологічної реабілітації дітей «Злагода». У зв'язку із введенням на території України воєнного стану та з метою збереження життя й здоров'я дітей 27 вихованців закладу переміщено (евакуйовано) за межі України до міста Люнебург Німеччина. Натеper у центрі соціально-психологічної реабілітації дітей «Злагода» перебуває 13 дітей, так як 9 дітей влаштовано в сімейні форми виховання, 2 дітей повернуто в біологічні сім'ї, 3 дітей досягли повноліття й вирішили залишитися за кордоном. З початку 2023 року в центрі «Злагода» відкрито денне відділення з надання соціальної послуги-консультації. Для отримання цієї послуги у цьому році направлено 41 дитину (у 2023 року – 67 дітей, а у 2024 році – 70 дітей).

У Білоцерківській міській територіальній громаді збережена та розвивається модель надання соціальних послуг сім'ям, дітям та молоді, яка працює за принципом доступності, оперативного та комплексного підходу у вирішенні питань з урахуванням виявлених потреб.

Для наближення соціальних послуг за місцем проживання сімей в шести мікрорайонах міста та восьми населених пунктах (старостатах) Білоцерківської міської територіальної громади функціонують пункти соціального обслуговування Білоцерківського міського центру соціальних служб, за якими закріплені фахівці із соціальної роботи, які працюють за принципом дільничних.

Фахівцями з соціальної роботи виявляються сім'ї з дітьми та молоді особи, які перебувають у складних життєвих обставинах або мають ознаки таких обставин. За результатами оцінювання потреб їм надаються відповідні соціальні послуги, зокрема соціальний супровід, індивідуальні консультації, посередництво у взаємодії з іншими установами, допомога у вирішенні побутових, правових, освітніх та інших проблем.

Зазначена робота спрямована на подолання або мінімізацію негативних чинників, що впливають на сім'ї та дітей, запобігання соціальному сирітству, покращення умов виховання і розвитку дитини, а також підтримку сім'ї у відновленні її функціональності. У разі потреби здійснюється взаємодія з іншими суб'єктами соціальної роботи задля забезпечення комплексного підходу до вирішення проблем клієнтів.

У ході соціального супроводу з метою підвищення батьківського потенціалу, формування усвідомленого батьківства та батьківських навичок систематично проводиться тренінговий курс «Батьківство в радість».

Відповідно до статутних зобов'язань центром соціальних служб, згідно Державного стандарту, забезпечено соціальний супровід сімей опікунів та піклувальників з метою соціально-психологічної адаптації дітей в сім'ї протягом першого року опіки чи піклування та підготовки до самостійного життя дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які досягли 17-ти річного віку. Протягом шести місяців 2025 року під соціальним супроводом перебувала 71 сім'я цієї категорії.

Здійснюється моніторинг потреб молоді, позбавленої батьківського піклування віком від 18-23 років. Складена соціальна карта цієї категорії молоді. Нині її число складає 212 осіб.

З метою попередження відмов від новонароджених дітей, виявлення сімей та осіб, які мають ознаки складних життєвих обставин, при жіночій консультації та міському пологовому будинку продовжив роботу консультаційний пункт. Відпрацьований механізм роботи з міським пологовим будинком.

З метою встановлення статусу дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, фахівцями проводиться оцінка потреб внутрішньо переміщених сімей з дітьми.

Також здійснюється оцінка потреб сімей під час вирішення сімейних спорів, зокрема щодо визначення місця проживання дитини, участі одного з батьків у її вихованні, встановлення опіки або піклування, а також в інших випадках, коли необхідна соціально-психологічна підтримка дітей та їхніх законних представників.

Проведення оцінки потреб сімей дозволяє виявити ризики, визначити рівень забезпечення прав і найкращих інтересів дитини, а також розробити рекомендації для відповідних органів та установ щодо подальшої підтримки та захисту дитини.

Відповідно до статутних повноважень центр соціальних служб здійснює пошук, підготовку, навчання та соціальне супроводження прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу.

На постійному супроводженні знаходиться 3 прийомні сім'ї та 4 дитячі будинки сімейного типу, в яких виховується 40 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Із них 2 дитячі будинки сімейного типу та 1 прийомна сім'я були евакуйовані до Білоцерківської міської територіальної громади із зони бойових дій.

Для запобігання емоційному вигоранню та підтримки прийомних сімей продовжив роботу клуб взаємопідтримки прийомних батьків. У межах клубу проводяться тематичні зустрічі, консультації та тренінги, спрямовані на підвищення батьківської компетентності та налагодження комунікації між сім'ями.

2.18. Молодіжна політика та національно патріотичне виховання

Білоцерківська міська територіальна громада демонструє цілісне та системне бачення розвитку молодіжної політики. Молодь громади — це понад 59 тисяч осіб віком від 14 до 35 років, тобто майже третина населення. Така демографічна структура вимагає створення ефективних механізмів залучення молоді до суспільного, освітнього, культурного та

економічного життя громади. Молодь розглядається не як об'єкт опіки, а як повноправний суб'єкт змін, спроможний генерувати ідеї, ініціювати зміни та реалізовувати їх у співпраці з органами місцевого самоврядування.

Освітній потенціал громади є вагомим основою для формування конкурентоспроможної молоді. У громаді працює сім закладів вищої освіти, де навчаються понад 8 тисяч студентів, а також три заклади професійно-технічної освіти з півтори тисячі учнів. Окрім формальної освіти, значну роль відіграє неформальне навчання, розвиток soft skills та реалізація власних ініціатив, що активно підтримується на місцевому рівні.

У Білоцерківській громаді започатковані та реалізуються ряд цільових програм, спрямованих на соціальне становлення та розвиток молоді. Насамперед - це Програма сприяння соціальному становленню, розвитку та національно-патріотичному вихованню дітей, підлітків та молоді, підтримки сім'ї на 2025-2027 роки, Програма оздоровлення та відпочинку дітей Білоцерківської міської територіальної громади на 2024-2026 роки, Комплексна програма всебічного розвитку дітей та молоді з особливими освітніми потребами, у тому числі з аутизмом і синдромом Дауна, та підтримки їхніх сімей на 2024-2026 роки, Програма фінансування співробітництва між Білоцерківською міською територіальною громадою та Павлоградською міською територіальною громадою в рамках національного проєкту «Пліч-о-пліч: згуртовані громади» на 2025-2027 роки, Програма забезпечення жителів Білоцерківської міської територіальної громади муніципальним житлом на 2024-2026 роки.

Вищезазначені програми ставлять за мету створення у громаді умов для самореалізації молоді, залучення соціально активних молодих людей до реалізації державної політики у молодіжній сфері на місцевому рівні, подання пропозицій щодо визначення та обґрунтування пріоритетних напрямів реалізації державної політики у молодіжній сфері, залучення молоді до вирішення питань соціально-економічного, політичного та культурного життя громади, забезпечення оздоровлення та відпочинку дітей, розвиток дітей та молоді з особливими освітніми потребами, підтримку їхніх сімей.

Особливістю громади є добре розвинена молодіжна інфраструктура. Провідним майданчиком для розвитку молоді став Молодіжний центр у Білій Церкві, який виконує функції простору для навчання, комунікацій, реалізації ініціатив, дозвілля та самовираження. Центр активно працює над залученням позабюджетних ресурсів і реалізує проєкти у співпраці з міжнародними донорами. Це не лише знижує навантаження на бюджет громади, але й підвищує якість та інноваційність реалізованих ініціатив. Значним досягненням стало облаштування коворкінг-зони, яка стала символом нової філософії молодіжного простору — відкритого, динамічного, орієнтованого на розвиток особистості.

У Білоцерківській громаді активно діють молодіжна та студентська ради, які забезпечують комунікацію між молоддю та владою. Молодіжна рада складається з 25 активних представників Громади, які не лише висловлюють думки своїх однолітків, а й беруть участь у розробці та реалізації молодіжної політики. Така модель участі сприяє підвищенню рівня довіри до влади, формує навички громадянської відповідальності та виховує нову генерацію лідерів.

Важливою складовою молодіжної політики є мотивація та підтримка активної молоді. Іменні стипендії міського голови є прикладом морального та матеріального заохочення за успішне навчання, громадську активність і волонтерство. Особлива увага приділяється тим, хто брав участь у волонтерській допомозі Збройним Силам України, що підсилює патріотичне виховання молоді навіть у мирних ініціативах.

У Білоцерківській міській територіальній громаді відновлено традицію проведення щорічної виставки-конкурсу робіт молодих майстрів традиційного декоративно-ужиткового мистецтва та народних промислів «Краса руками молодих». Захід об'єднує учнів, студентів, вихованців гуртків, студій та творчих об'єднань образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, шкіл мистецтв, вищих навчальних закладів, а також окремих аматорів громади. Учасники представляють сотні робіт, виконаних у різних техніках, що сприяє збереженню й популяризації культурної спадщини, розвитку креативності та підтримці молодих талантів.

Виставка-конкурс виконує не лише культурно-просвітницьку функцію, але й є платформою для комунікації, обміну досвідом та налагодження взаємодії між різними поколіннями майстрів.

Крім того, громада бере участь у національному проєкті «Пліч-о-пліч: згуртовані громади», в рамках якого було організовано спортивно-масові заходи та культурно-дозвілєві події за участю делегації з міста Павлоград. Такі ініціативи сприяють зміцненню міжмуніципальної співпраці, розвитку соціальної активності молоді та створенню дружніх зв'язків між громадами.

У Білоцерківській міській територіальній громаді позашкільна освіта є важливим елементом розвитку дітей та підлітків, спрямованим на їхню самореалізацію, соціалізацію та змістовне дозвілля. Значну роль у цьому напрямку відіграє Комунальний заклад позашкільної освіти Білоцерківської міської ради «Об'єднання клубів за місцем проживання «Дивосвіт», який об'єднує 12 клубів у різних мікрорайонах міста.

Заклад пропонує дітям і підліткам понад 40 гуртків за інтересами, де 1220 вихованців здобувають додаткову освіту у творчих, технічних, спортивних та інших напрямках. Загалом гуртковою роботою та корисною зайнятістю охоплено 2114 дітей і підлітків громади.

Заклад продовжує працювати навіть в умовах воєнного стану, забезпечуючи безпечний простір, підтримку та розвиток дітей, у тому числі внутрішньо переміщених осіб, дітей загиблих захисників України та тих, хто перебуває за кордоном і навчається дистанційно. Це свідчить про гнучкість, відкритість та стійкість освітнього процесу, а також про важливу соціальну роль позашкільної освіти у громаді.

На базі інклюзивного клубу «Крила» діють гуртки фізичного розвитку, паперової пластики та образотворчого мистецтва, які відвідують діти з інвалідністю. Також діти з різними нозологіями беруть участь у гуртковій роботі дитячо-юнацьких клубів за місцем проживання. Це сприяє їх соціалізації та розкриттю творчого потенціалу.

У громаді проводяться акції та ініціативи, спрямовані на підтримку молоді та сімей, зокрема «Новий громадянин...» та привітання сімей, у яких народилася двійня. Багатодітні родини отримують подарунки для дітей на новорічні та різдвяні свята.

Запроваджена система видачі посвідчень батькам і дітям з багатодітних сімей, яка надає їм право на соціальні пільги та компенсації. Проводиться підготовка документів для присвоєння почесного звання України «Мати-героїня» багатодітним жінкам громади.

У громаді реалізується Програма оздоровлення та відпочинку дітей, що потребують особливої уваги та соціальної підтримки. Діти оздоровлюються як у місцевих пришкольних таборах, так і у дитячих оздоровчих закладах санаторного типу, що дозволяє поєднувати відпочинок з лікувальними та розвивальними заходами.

Таким чином, молодіжна політика Білоцерківської громади є не фрагментарною, а цілісною системою, що охоплює освіту, розвиток, підтримку, інтеграцію та самореалізацію молоді. Це дає змогу створити середовище, де молоді люди не лише отримують знання, але й мають можливість творити майбутнє своєї громади вже сьогодні.

Національно-патріотичне виховання

Національно-патріотичне виховання є одним із пріоритетних напрямів роботи з молоддю у Білоцерківській міській територіальній громаді. У сучасних умовах воєнної загрози та викликів, які постають перед державою, важливість формування національної ідентичності, активної громадянської позиції та любові до Батьківщини в молодого покоління зростає в рази. Саме через цей напрям формується свідомий, відповідальний громадянин, здатний не лише відчувати свою належність до нації, а й активно діяти в її інтересах.

Одним із ключових інструментів цього процесу є участь молоді у Всеукраїнській дитячо-юнацькій військово-патріотичній грі «Сокіл» («Джура»). Проєкт знайомить дітей і підлітків із традиціями, історією та культурною спадщиною українського народу, формує навички командної роботи, лідерства, витривалості, самодисципліни, уміння надавати першу домедичну допомогу, орієнтуватися на місцевості, керувати БПЛА та здобувати інші важливі знання. Через практичні заняття, вишколи, змагання та майстер-класи молодь долучається до сучасної моделі громадянсько-військової підготовки.

Важливе місце у виховній системі громади займає діяльність закладів позашкільної освіти. На базі Центру позашкільної освіти та професійного самовизначення «Соняшник» відбуваються конференції, зустрічі з ветеранами, уроки пам'яті, історичні квести, творчі заходи, що підкреслюють національну гідність, героїзм, незламність духу та жертвову

боротьбу за незалежність. Зокрема, краєзнавчі конференції, присвячені сучасним захисникам України, формують шанобливе ставлення до військовослужбовців, добровольців і волонтерів.

У громаді постійно реалізуються інформаційно-просвітницькі ініціативи патріотичного спрямування: віртуальні подорожі сторінками історії України, тематичні заходи до державних свят — Дня Соборності, Дня Державного гімну, Дня Героїв, Дня Незалежності, а також культурно-освітні формати — мовні квести, біографічні читання, мистецькі акції. Вони розширюють знання про національні символи, видатних українців і державотворчі процеси, спонукаючи молодь до усвідомлення власної ідентичності.

Особливе місце у вихованні займає звернення до народних традицій, обрядів та мистецтва. Вивчення українського костюму, орнаментів і ремесел відбувається через виставки, майстер-класи та інтерактивні події, що поєднують емоційне залучення та спільний культурний досвід.

Заклади освіти формують цілісну систему національно-патріотичного та військового виховання. Важливим елементом є навчальний предмет «Захист України» для учнів 10–11 класів, який спільно реалізують Білоцерківський академічний ліцей «Вектор» — Гімназія №18 та Білоцерківська гімназія «Звитяга» — початкова школа №8. Продовжується оновлення матеріально-технічної бази цього напрямку, що забезпечує сучасні умови для практичного закріплення знань і вмінь та відповідає викликам сьогодення.

Завдяки такому підходу молодь Білоцерківської громади виховується в атмосфері поваги до історії, любові до рідної землі та готовності діяти задля майбутнього держави.

2.19. Фізкультура і спорт

Фізична культура і спорт є ключовими складовими суспільного життя, що відіграють важливу роль у зміцненні здоров'я населення, формуванні національного духу, вихованні молоді та підвищенні престижу Громади як на всеукраїнському, так і на міжнародному рівнях. В умовах сучасних викликів особливої ваги набуває розвиток цієї сфери на рівні територіальних громад, адже саме там формується середовище для фізичного виховання молоді, збереження активного способу життя серед усіх вікових категорій населення, виявлення і підтримки спортивних талантів.

У Білоцерківській міській територіальній громаді створено потужну спортивну інфраструктуру, яка охоплює вісім комунальних закладів спортивного спрямування. Частина з них перебуває у підпорядкуванні управління з питань молоді та спорту, а інша — управління освіти. Крім того, спортсмени Громади мають доступ до сучасних баз і закладів обласного підпорядкування — таких як спеціалізовані дитячо-юнацькі школи олімпійського резерву, обласні спортивні ліцеї, центр «Інваспорт». Активно функціонують близько двадцяти громадських організацій та федерацій, що займаються популяризацією різних видів спорту. У громаді культивуються 36 видів спорту, як олімпійських, так і неолімпійських, а також адаптивного (інва)спорту, що забезпечує інклюзивність та рівні можливості для всіх охочих.

Розвиток спорту у Громаді охоплює різні рівні підготовки — від масових секцій для дітей та дорослих до шкіл вищої спортивної майстерності. У спортивних секціях навчаються понад 5 тисяч осіб, а роботу з ними забезпечують близько 150 кваліфікованих тренерів. Це дозволяє не лише залучати молодь до спорту, але й готувати майбутніх чемпіонів, які гідно представляють Громаду на всеукраїнських та міжнародних змаганнях.

Формується й система заохочення спортсменів та тренерів: регулярно відзначаються кращі спортсмени місяця та їх наставники грошовими винагородами, щоквартально призначаються стипендії міського голови, надається матеріальна підтримка за здобутки на змаганнях. Така політика створює мотиваційне середовище для досягнення високих результатів.

Загалом напрям фізичної культури і спорту у громаді розвивається системно і багатовекторно. Це не лише підготовка спортсменів високого рівня, а й створення умов для масового залучення населення до фізичної активності, що відповідає основним цілям державної Стратегії розвитку фізичної культури і спорту в Україні до 2028 року. Громада демонструє приклад ефективного поєднання інфраструктурного розвитку, кадрового забезпечення, підтримки ініціатив і створення здорового способу життя як основи сильної, активної, європейської спільноти.

Особлива увага приділяється розвитку сучасної спортивної інфраструктури, включно з оновленням спортивних майданчиків, будівництвом і реконструкцією спортивних залів, стадіонів та тренувальних комплексів, а також забезпеченню доступу до них для всіх верств населення. Впроваджуються програми підтримки місцевих спортивних клубів, дитячо-юнацьких спортивних шкіл та ініціатив громадських організацій, що сприяє формуванню системи спортивного виховання та популяризації активного способу життя. Одночасно громада активно впроваджує освітні та соціальні проекти, спрямовані на залучення молоді та дорослого населення до регулярної фізичної активності, пропаганду здорового харчування та профілактику захворювань, що робить спорт не лише засобом досягнення високих спортивних результатів, а й інструментом зміцнення здоров'я та соціальної згуртованості громади.

Завдяки системній роботі координаторів та активній участі громади, створюються умови для регулярної фізичної активності населення та популяризації здорового способу життя. Особлива увага приділяється включенню в проєкт вразливих груп населення, таких як внутрішньо переміщені особи та учасники бойових дій, що сприяє їхній соціальній інтеграції та підтримці фізичного та психологічного здоров'я. Успішна реалізація ініціатив, подібних до «Активні парки – локації здорової України», слугує прикладом ефективної взаємодії місцевої влади, громадських організацій та населення, зміцнює спільнотну згуртованість та закладає основу для подальшого розвитку спортивної та рекреаційної інфраструктури громади.

В умовах воєнного стану забезпечується безперервне функціонування комунальних спортивних закладів та проведення міських фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів відповідно до єдиного календарного плану. Організуються змагання різних рівнів — від місцевих чемпіонатів до обласних та всеукраїнських турнірів з олімпійських, неолімпійських видів спорту та інваспорту, у яких беруть участь як окремі спортсмени, так і збірні команди громади.

Особлива увага приділяється заходам всеукраїнського масштабу та соціально орієнтованим спортивним ініціативам, спрямованим на залучення різних груп населення, включно з ветеранами, військовослужбовцями та людьми з інвалідністю. Реалізація таких заходів сприяє популяризації активного та здорового способу життя, розвитку дитячо-юнацького спорту, формуванню спортивної культури серед населення та зміцненню соціальної згуртованості громади.

Громада забезпечує участь збірних команд та окремих спортсменів у змаганнях обласного, всеукраїнського та міжнародного рівнів з різних видів спорту, включно з олімпійськими, неолімпійськими та інваспортом. Для провідних спортсменів регулярно організовуються навчально-тренувальні збори та підготовчі програми, що сприяє підвищенню їхньої спортивної майстерності та розвитку дитячо-юнацького спорту.

Досягнення спортсменів громади високо оцінюються на національному та міжнародному рівнях, що стимулює подальший розвиток спортивної майстерності та популяризацію спорту серед населення. З метою мотивації та заохочення спортсменів і тренерів впроваджуються системи регулярного відзначення кращих результатів, надання стипендій та матеріальних винагород за спортивні досягнення. Такі заходи створюють умови для професійного росту спортсменів, розвитку тренерського складу та підтримки високого рівня спортивних результатів громади.

2.20. Соціальна сфера

Систему соціальної сфери Білоцерківської міської територіальної громади складають управління соціального захисту населення Білоцерківської міської ради, яке у відповідності до покладених на нього функцій забезпечує в громаді реалізацію заходів в сфері соціальної та ветеранської політики, а також підпорядковані управлінню комунальні установи та заклади:

- комунальна установа Білоцерківської міської ради «Територіальний центр надання соціальних послуг ім. Петра Новотні»;
- комунальна установа Білоцерківської міської ради «Білоцерківський центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю «Шанс»;
- комунальний заклад Білоцерківської міської ради «Ветеранський простір».

Управління соціального захисту населення Білоцерківської міської ради (далі - УСЗН БМР) в межах компетенції забезпечує надання адміністративних послуг соціального характеру, здійснює прийом громадян з питань надання державних соціальних допомог,

компенсацій, пільг, субсидій та забезпечує передачу таких звернень до органів Пенсійного фонду України для опрацювання, забезпечує мешканців громади технічними засобами реабілітації та санаторно-курортним лікуванням, адмініструє надання соціальних послуг, здійснює прийом документів для встановлення статусу громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, встановлює статус особи з інвалідністю внаслідок війни та видає відповідні посвідчення, призначає та виплачує компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги, веде облік внутрішньо переміщених осіб, виплачує компенсацію для забезпечення житлом окремих категорій громадян, забезпечує надання реабілітаційних заходів для дітей з інвалідністю.

УСЗН БМР також є виконавцем ряду місцевих програм, спрямованих на підтримку різних верств населення:

- Програма соціальної підтримки «Турбота» на 2023-2025 роки;
- Програма підтримки Захисників і Захисниць України на 2023-2025 роки;
- Програма соціальної підтримки осіб з обмеженням життєдіяльності на 2024-2026 роки;
- Програма інтеграції внутрішньо переміщених осіб на 2024-2026 роки;
- Програма надання окремих видів пільг на 2024-2026 роки;
- Програма фінансової підтримки ветеранських організацій та громадських організацій соціального спрямування на 2024-2026 роки.

Комунальна установа Білоцерківської міської ради «Територіальний центр надання соціальних послуг ім. Петера Новотні» є найпотужнішим в регіоні надавачем соціальних послуг, який максимально закриває потреби нашої громади.

Установою надаються такі соціальні послуги: догляд вдома; соціальна адаптація; соціальна інтеграція та реінтеграція; екстрене (кризове) втручання; консультування; соціальний супровід; представництво інтересів; посередництво; соціальна профілактика; натуральна допомога; фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, порушення зору; інформування.

Комунальна установа Білоцерківської міської ради «Білоцерківський центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю «Шанс» забезпечує надання дітям з інвалідністю та особам з інвалідністю реабілітаційних послуг, здійснює денний догляд. Установою використовується ряд методик по роботі з дітьми з особливими потребами. На сьогодні опрацьовується впровадження в установі послуги раннього втручання для дітей до трьох років з метою запобігання їх подальшої інвалідизації.

Значним досягненням сфери у 2025 році є відкриття приміщення комунального закладу Білоцерківської міської ради «ВETERАНСЬКИЙ ПРОСТІР». Створений у 2024 році заклад повноцінно розпочав свою роботу в відремонтованому приміщенні, де забезпечено доступність та комфорт. В закладі вдалося реалізувати комплексний підхід до надання послуг ветеранам війни та членам їх сімей, де поряд з штатними психологом, юристом та фахівцями із супроводу ветеранів війни, послуги надають спеціалісти УСЗН БМР, управління адміністративних послуг Білоцерківської міської ради, Білоцерківської філії Київського обласного центру зайнятості та інші. Завдяки такому підходу в закладі забезпечується «ветераноорієнтованість» усіх процесів.

Особливу увагу в громаді також приділяють роботі з внутрішньо переміщеними особами.

27 грудня 2024 року в Білій Церкві відбулося офіційне відкриття Центру внутрішньо переміщених осіб Білоцерківської міської територіальної громади. Завдяки спільним зусиллям місцевої влади, Ради з питань ВПО, благодійних організацій вдалося створити простір, де внутрішньо переміщені особи, які вимушені були покинути свої домівки, зможуть отримати всі необхідні послуги та підтримку.

Новий комфортний Центр ВПО має площу майже 200 кв. м. Тут є приймальня, відділ по роботі з ВПО, конференц-зал, кімната для консультацій, кабінет Ради ВПО, дитяча та побутові кімнати.

Центр займається прийомом внутрішньо переміщених осіб, здійснює їхню реєстрацію та дає можливість отримати відповідну довідку про взяття на облік. Також внутрішньо переміщені особи можуть подати заяву на отримання допомоги на проживання. У Центрі ВПО також надається допомога в реєстрації пошкодженого майна, ведеться облік та готується звітність, надається необхідна допомога у вирішенні всіх нагальних питань, актуальних для внутрішньо

переміщених осіб. Крім того, Центр ВПО є своєрідним хабом, де внутрішньо переміщені особи можуть поспілкуватися та навіть віднайти нові можливості.

Окрім зазначених закладів, у громаді діє розгалужена мережа надавачів соціальних послуг, орієнтованих на забезпечення широкого спектра потреб населення, серед яких:

- Білоцерківський міський центр соціальних служб;
- Білоцерківський психоневрологічний інтернат;
- Білоцерківський дитячий будинок- інтернат;
- Громадська організація «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ БАТАЛЬЙОН ВІЙСЬКОВИХ КАПЕЛАНІВ»;
- Громадська організація «Всеукраїнська громадська організація осіб з інвалідністю зі слуху «Українське товариство глухих».

В умовах триваючої війни важливу роль в соціальній сфері відіграє реалізація заходів ветеранської політики. З метою забезпечення належних умов надання ветеранам адміністративних послуг соціального характеру у 2025 році підсилено відділ з питань ветеранів війни та встановлення статусів управління соціального захисту населення Білоцерківської міської ради

Також, для забезпечення комплексної роботи з ветеранами в громаді створено комунальний заклад Білоцерківської міської ради «ВETERАНСЬКИЙ ПРОСТІР», безпосередніми завданнями якого є надання послуг та обслуговування ветеранів війни.

Основною тенденцією в сфері, поряд з ветеранською політикою, яка наразі з об'єктивних причин має першочергове значення, є розвиток системи надання соціальних послуг в громадах. Мова йде як про розширення переліку соціальних послуг, які надаються мешканцям громади, так і створення умов для розвитку ситеми надавачів соціальних послуг, її якісного та кількісного зростання.

Разом з тим, впровадження нових соціальних послуг в громаді потребує професійного та вивіреного підходу, оскільки досвід інших громад не може бути використаний в нашій громаді у зв'язку з неспівставністю кількісних показників потреб у соціальних послугах.

Проте, використання інноваційних рішень та нестандартних підходів дозволяє нашій громаді забезпечувати альтернативні механізми зменшення потреби у соціальних послугах. До прикладу, станом на початок 2024 року в громаді були відсутні надавачі соціальної послуги супроводу дітей під час інклюзивного навчання, а створити такого надавача чи ввести до штатного розпису існуючих комунальних надавачів соціальних послуг кількість фахівців з розрахунку один фахівець на одну дитину, яка потребує супроводу, було фінансово дуже складно, практично неможливо.

До Програми соціальної підтримки осіб з обмеженням життєдіяльності на 2024-2026 роки було включено захід, що передбачав надання компенсації за послуги супроводу під час інклюзивного навчання одному з батьків дитини, яка відповідно до висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи, наданого інклюзивно-ресурсним центром, потребує супроводу під час інклюзивного навчання. Такий захід показав свою ефективність.

Іншим прикладом інтелектуального підходу до надання соціальних послуг в громаді може бути забезпечення виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі, та компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності на професійній основі. Виплачуючи такі компенсації громада спонукає працездатних громадян утримувати та належним чином забезпечувати догляд за людьми похилого віку та важкохворими. Таким чином значно зменшується потреба в задіянні паліативних та інтернатних закладів.

Починаючи з кінця 2022 року Урядом проведено ряд реформ, що суттєво змінили звичний лад в соціальній сфері, який формувався останні десятиріччя.

На початку реформування функції з призначення і виплати пільг та субсидій були передані від УСЗН БМР до органів Пенсійного фонду України. Проте, Уряд поклав функції з прийому звернень громадян також і на ЦНАПи, і на посадових осіб виконавчих органів місцевих рад, що на практиці призвело до переважних звернень громадян з заявами про призначення пільг та субсидій саме до органів місцевого самоврядування, а не до органів Пенсійного фонду України. Окрім цього, до Пенсійного фонду України були передані особові справи отримувачів пільг та субсидій, а також інформаційні бази в яких вівся облік отримувачів

пільг та субсидій. Одним з наслідків такої передачі стало те, що громада втратила можливість формувати статистичні дані про кількість пільгових категорій населення для планування місцевих заходів та програм.

В червні 2025 року рядом постанов Уряд з 01 липня 2025 року передав функції з призначення і виплати 39 видів державних допомог і компенсацій, які раніше адмініструвалися УСЗН БМР, органам Пенсійного фонду України. В цьому випадку Уряд знову поклав функції з прийому звернень громадян також і на ЦНАПи, і на посадових осіб виконавчих органів місцевих рад.

В таких умовах досить різкого реформування УСЗН БМР забезпечує сталий і комфортний рівень обслуговування мешканців громади щодо прийому їх звернень з питань надання державних соціальних допомог, компенсацій, пільг та субсидій, здійснює передачу прийнятих звернень до органів Пенсійного фонду України.

У 2025 році спостерігається тенденція вимог до громад щодо забезпечення впровадження все нових і нових соціальних послуг та акцентування на посиленні відповідальності за організацію надання базових соціальних послуг.

2.21. Надання адміністративних послуг

Центр надання адміністративних послуг при Білоцерківській міській раді є ефективним інструментом взаємодії громадян з органами місцевого самоврядування. Його робота спрямована на забезпечення прозорого, зручного та швидкого доступу до широкого спектру адміністративних послуг, що дозволяє мешканцям громади оперативно вирішувати важливі життєві питання.

ЦНАП підключено до Інформаційної системи «Програмний комплекс автоматизації роботи Центрів надання адміністративних послуг» (ПК ЦНАП або «Вулик»), засобами якого відбувається передача даних до системи моніторингу та оцінки якості надання адміністративних послуг.

Спільно з Міністерством цифрової трансформації України в ЦНАП запроваджено новий функціонал — шеринг документів. Відтепер відвідувачі Центру під час замовлення та отримання адміністративних послуг можуть показати електронний паспорт у застосунку Дія та поділитися цифровою копією документа. Цифрова копія документа (внутрішній паспорт громадянина України, закордонний паспорт, ідентифікаційний код, довідка ВПО) з е-підписом Дії передається на електронну пошту ЦНАП. Завдяки шерингу виконуються відразу дві функції: електронна ідентифікація особи та передача копій електронних документів адміністратору, це скорочує час обслуговування та виключає внесення помилки.

Станом на 01 серпня 2025 року в ЦНАП надається 425 адміністративних послуг, серед яких — реєстрація місця проживання, оформлення паспортів громадянина України у формі ID-картки та для виїзду за кордон, послуги у сфері архітектурно-будівельного контролю, державна реєстрація нерухомості, бізнесу та громадських формувань, а також послуги соціального спрямування. Доступ до детальної інформації щодо порядку отримання послуг забезпечується як в електронному вигляді через офіційний сайт <http://cnap.bc-rada.gov.ua>, так і безпосередньо через адміністраторів ЦНАП.

Діяльність центру надання адміністративних послуг

Таблиця 15.

Показник	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025
Середня кількість послуг, що надається у ЦНАП за один робочий день	410	225	252	309
Кількість відділень ЦНАП, що забезпечують надання послуг з оформлення і видачі паспортів	2	2	2	2

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2022 року № 1041 функції з призначення та виплати житлових субсидій та пільг на оплату житлово-комунальних

послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу починаючи з 01 грудня 2022 року передано до органів Пенсійного фонду України.

Вищевказаною постановою передбачено що заяви з необхідними документами також приймаються уповноваженими посадовими особами виконавчого органу сільської, селищної, міської ради відповідної територіальної громади або військової адміністрації та посадовими особами центру надання адміністративних послуг. Заяви з необхідними документами приймаються посадовими особами виконавчого органу або центру надання адміністративних послуг виключно з формуванням електронної справи засобами Програмного комплексу «Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада» та Порталу електронних послуг Пенсійного фонду України.

З метою реалізації вказаних змін до законодавства, забезпечення доступності адміністративних послуг соціального характеру для громадян, в сільських населених пунктах Білоцерківської міської територіальної громади запроваджено прийом заяв та документів для отримання субсидій, пільг та допомог, адміністраторами ВРМ ЦНАП. Для цього здійснено підключення адміністраторів ВРМ до відповідних інформаційних систем та реєстрів, проведено відповідні навчання з представниками управління соціального захисту населення та Пенсійного фонду України щодо надання адмінпослуг соціального характеру.

З метою забезпечення належної доступності адміністративних послуг для жителів міста Біла Церква і зокрема для мешканців житлового масиву «Незалежність» створено Територіальний підрозділ Центру надання адміністративних послуг при Білоцерківській міській раді.

Для створення зручних та комфортних умов по прийому заявників та належної організації робочих місць працівників ЦНАП, було проведено реконструкцію приміщення де розміщено територіальний підрозділ ЦНАП, розширено його площу з 36,8 кв. м. до 213 кв. м. (в тому числі зона обслуговування відвідувачів 160 кв.м).

У приміщенні ТП ЦНАП встановлено електронну систему керування чергою, облаштовано санітарну кімнату з урахуванням потреб осіб з інвалідністю, зокрема тих, що пересуваються на кріслах колісних, та інших маломобільних груп населення. Для зручності відвідувачів, які на прийом приходять разом з дітьми влаштовано «дитячий куточок».

Сектор обслуговування ТП ЦНАП складається з 11 робочих місць для адміністраторів ЦНАП та представників суб'єктів надання послуг, які обладнано сучасною комп'ютерною та офісною технікою, підключено до електронних реєстрів та баз даних.

На базі ТП ЦНАП організовано роботу двох робочих станцій з оформлення біометричних паспортних документів, а саме паспорта громадянина України у формі ID-картки та паспорта громадянина України для виїзду закордон.

У рамках Меморандуму про співпрацю між Міністерством оборони України та Білоцерківською міською радою, в приміщенні територіального підрозділу ЦНАП організовано роботу Центру рекрутингу української армії. Цей центр виконує консультативну та інформаційну функцію щодо вступу на військову службу за контрактом, проходження мобілізації та допомоги громадянам у зв'язку з їх залученням до Сил Оборони. Рекрутери супроводжують кандидатів на всіх етапах, надаючи підтримку і допомогу в ухваленні рішень та взаємодії з військовими частинами.

2.22. Охорона здоров'я.

Медична система Білоцерківської міської територіальної громади є розвинутою, структуровано організованою та зорієнтованою на надання доступної і якісної допомоги мешканцям. Первинну медичну допомогу надають 106 лікарів у двох ключових закладах — КНП БМР «Міський центр первинної медико-санітарної допомоги №1» та КНП БМР «Міський центр первинної медико-санітарної допомоги №2». Станом на 1 січня 2025 року декларацію з лікарями уклали 151 246 мешканців громади. Середнє навантаження на одного лікаря становить 1426 декларацій, що відповідає оптимальним нормативам і забезпечує індивідуальний підхід до пацієнтів.

Спеціалізовану, або вторинну медичну допомогу, забезпечують п'ять медичних закладів Громади, які мають договори з Національною службою здоров'я України за 52 пакетами медичних послуг. Це: КНП БМР «Білоцерківська міська лікарня №1», КНП БМР «Білоцерківська міська лікарня №2», КНП БМР «Білоцерківська міська лікарня №3», КНП БМР

«Білоцерківська міська лікарня №4», також КНП БМР «Білоцерківський пологовий будинок» та КНП БМР «Дитяча стоматологічна поліклініка». Ці медичні установи охоплюють широкий спектр діагностичних, терапевтичних, хірургічних, акушерсько-гінекологічних, педіатричних та реабілітаційних послуг.

У контексті медичної реформи, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України №174 від 28 лютого 2023 року, КНП БМР «Білоцерківська міська лікарня №1» та КНП БМР «Білоцерківська міська лікарня №2» визнані кластерними медичними закладами, які надають розширений спектр спеціалізованої допомоги на рівні госпітального округу. Їх матеріально-технічна база оновлюється, що дозволяє впроваджувати новітні медичні технології та підвищувати ефективність лікування.

Інсультне відділення, яке функціонує КНП БМР «Білоцерківська міська лікарня №2», стало унікальним осередком інтенсивної допомоги хворим з гострими цереброваскулярними патологіями. У його структурі — 18 палат інтенсивної терапії, централізована подача кисню, сучасні моніторингові системи, реабілітаційне обладнання. Відділення є єдиним у Київській області з таким оснащенням та вже стало лауреатом міжнародних нагород ESO/WSO, неодноразово отримуючи золотий, платиновий і діамантовий статус Angel Awards. У ньому виконано понад 1000 процедур тромболізу — один із найвищих показників в Україні.

У жовтні 2024 року в цій же лікарні почало функціонувати відділення рентгенендоваскулярної хірургії, де проводяться складні оперативні втручання для механічної тромбоекстракції при інсультах. Завдяки сучасній ангіографічній системі Azurion 7 M20, яка була отримана за державним розподілом, уже виконано 32 успішних втручання.

На базі лікарні також працює міжрайонний центр гемодіалізу, укомплектований 20 апаратами штучної нирки німецької фірми «Фрезеніус». Станом на 1 січня 2025 року обслуговується 147 пацієнтів. За період 2024 року проведено 20 689 діалізів, що свідчить про високу ефективність та організованість роботи центру. У цілодобовому режимі працює комп'ютерний томограф, зокрема 6755 обстежень було проведено протягом року, з них 3642 — з контрастуванням, що значно покращує точність діагностики.

Додаткову роль у системі охорони здоров'я громади виконує санаторій «Діброва» — сучасний оздоровчий заклад європейського рівня, розташований у мальовничому куточку на березі річки Рось. Поруч із дендропарком «Олександрія» та в оточенні чистого лісового повітря, санаторій спеціалізується на реабілітації пацієнтів із захворюваннями опорно-рухового апарату, нервової та серцево-судинної систем, а також шкірними недугами. Природні умови, професійний персонал і сучасна медична база створюють сприятливі умови для відновлення здоров'я та профілактики хронічних захворювань.

Білоцерківський обласний онкологічний диспансер є ключовим закладом охорони здоров'я у Київській області, який надає спеціалізовану медичну допомогу пацієнтам із онкологічними захворюваннями. Диспансер функціонує як структурний підрозділ Київського обласного онкологічного диспансеру. З моменту свого заснування у 1956 році заклад пройшов значну модернізацію та розширення, що дозволяє йому відповідати сучасним стандартам медичної допомоги.

У результаті проведеної реконструкції та оновлення матеріально-технічної бази, диспансер отримав сучасне медичне обладнання, включаючи мамограф, лапароскопічне та ендоскопічне устаткування, а також новітні лабораторні аналізатори. Це дозволяє закладу надавати широкий спектр медичних послуг, від складних хірургічних втручань до хіміотерапевтичного лікування та променевої терапії. Крім того, створено сучасні операційні та реанімаційні зали з припливно-витяжною вентиляцією та кліматичним регулюванням, що забезпечує комфортні умови для пацієнтів та медичного персоналу.

Система екстреної медичної допомоги у Білоцерківській громаді виконує критично важливу роль у збереженні життя та здоров'я мешканців, забезпечуючи своєчасне реагування на випадки раптових захворювань, травм, нещасних випадків та загострення хронічних станів. Основну відповідальність за надання екстреної допомоги в громаді несе Білоцерківська станція екстреної (швидкої) медичної допомоги, яка входить до складу Центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Київської області.

Станція забезпечена спеціалізованими автомобілями швидкої допомоги, оснащеними всім необхідним обладнанням для надання допомоги в дорозі — дефібриляторами, апаратами

ШВЛ, засобами для іммобілізації, моніторами життєвих функцій, наборами для серцево-легеневої реанімації та іншим. Усі машини підключені до централізованої системи диспетчерського управління, що дозволяє оперативно реагувати на виклики та координувати дії медичних бригад.

На станції функціонують бригади двох типів: лікарські (працюють за участю лікаря) та фельдшерські. Залежно від складності випадку та характеру звернення на місце події направляється відповідна бригада. Особлива увага приділяється викликам, що класифікуються як критичні – до таких належать інфаркти, інсульти, травми, що загрожують життю, тяжкі отруєння, судоми, анафілаксія тощо.

У межах реформи медичної галузі екстрена допомога також інтегрується з іншими ланками охорони здоров'я – бригади доставляють пацієнтів у визначені заклади залежно від профілю патології.

Важливо зазначити, що в умовах воєнного стану екстрена медична допомога продовжує працювати в посиленому режимі. Бригади забезпечують не лише цивільні виклики, а й надають допомогу в умовах надзвичайних ситуацій, пов'язаних із військовою агресією, зокрема при масових травмах, евакуаціях населення та ліквідації наслідків обстрілів.

Завдяки поєднанню амбулаторної, стаціонарної, ургентної та реабілітаційної допомоги, система охорони здоров'я Білоцерківської громади відповідає сучасним вимогам і демонструє високу спроможність у наданні медичних послуг.

2.23. Культура та туризм

Білоцерківська громада має потужний культурний ресурс, що формує її унікальну ідентичність, сприяє всебічному розвитку мешканців, залученню туристів і створенню позитивного іміджу регіону.

На території громади функціонує 45 закладів культури, зокрема:

- комунальне підприємство Білоцерківської міської ради “Кінотеатр ім. О. Довженка”;
- комунальний заклад Білоцерківської міської ради “Білоцерківський міський Будинок органної та камерної музики”;
- комунальний заклад Київської обласної ради “Білоцерківський краєзнавчий музей”;
- Київський академічний обласний музично-драматичний театр ім. П.К. Саксаганського;
- 6 мистецьких шкіл;
- 20 бібліотек централізованої бібліотечної системи;
- 13 клубних установ, об'єднаних у централізовану клубну систему;
- комунальне підприємство Білоцерківської міської ради “Білоцерківський міський Парк культури і відпочинку ім. Т. Г. Шевченка”;
- комунальне підприємство Білоцерківської міської ради “Будинок урочистих подій”.

Щороку в закладах культури реалізовується понад 500 культурно-мистецьких заходів – від звітних концертів учнів мистецьких шкіл до великих театральних постановок, музейних акцій, виставок та патріотичних подій. Особлива увага приділяється національно-патріотичному вихованню молоді через мистецтво, збереженню пам'яті про героїв сучасної України, а також підтримці переселенців через культурну адаптацію. Завдання галузі сконцентровані на естетично-духовному вихованні жителів міста, навчанні та вихованні шкільної молоді, естетичному збагаченні творчого дозвілля та відпочинку міської громади, збереженню культурної спадщини та розвиток туризму.

У громаді розташовано 160 об'єктів культурної спадщини.

Поданий нижче перелік пам'яток архітектури, що входять до Державного реєстру національного культурного надбання (як пам'ятки національного та місцевого значення), включає лише частину з них. Це неповний список, у якому наведено лише деякі з архітектурних об'єктів, розташованих у місті Біла Церква.

Пам'ятки національного значення

Таблиця 16

Охоронний номер	Назва пам'ятки	Короткий опис	Адреса
39	Торгові ряди	поч. XIX ст.	Торгова площа, 3

40	Склади	XVIII ст.	Олександрійський бульвар, 62
41	Миколаївська церква	1702 р.	вулиця Млинова, 10
42	Преображенський собор	1839 р.	вулиця Млинова, 10
44	Зимовий палац	поч. XIX ст.	вулиця Героїв 72-ї Бригади, 7
45	Дендропарк «Олександрія» та паркові споруди	XVIII-XIX ст.	Сквирське шосе
910	Ансамбль споруд пошти	XIX ст.	вулиця Героїв 72-ї Бригади, 47
911	Костьол	1812 р.	Соборна площа, 4
916	Святодухівська церква	1750-1868 рр.	вулиця Героїв України, 12, село Шкарівка, Київська область

Пам'ятки місцевого значення

Таблиця 17

Охоронний номер	Назва пам'ятки	Короткий опис	Адреса
8-Ко	Гімназія	1843 р.	Соборна площа, 8/1
9-Ко	Житловий будинок	1896 р.	Соборна площа, 8/1
10-Ко	Службовий корпус гімназії	1890 р.	Соборна площа, 8/1
11-Ко	Службовий корпус	1890 р.	Соборна площа, 8/1
12-Ко	Сільськогосподарський інститут	1931 р.	Соборна площа, 8
13-Ко	Будинок соціалізму	1927 р.	Соборна площа, 1/1
14-Ко	Будинок	XIX ст.	вулиця Героїв 72-ї Бригади, 3
15-Ко	Будинок Таубіна	кін. XIX ст.	Олександрійський бульвар, 68/6
16-Ко	Будинок	1931 р.	вулиця Героїв 72-ї Бригади, 19
17-Ко	Будинок (склад зернохосвище)	поч. XIX ст.	Олександрійський бульвар, 62а
18-Ко	Водяний млин	кін. XIX ст.	вулиця Млинова, 37
19-Ко	Оранжерея	1913 р.	Парк культури і відпочинку ім. Т. Г. Шевченка
20-Ко	Склад №1	1903-1911 рр.	вулиця Привокзальна, 16
21-Ко	Склад №2	1928 р.	вулиця Привокзальна, 16
22-Ко	Церква Марії Магдалини	1834 р.	вулиця Шкільна, 11
23-Ко	Електростанція	поч. XIX ст.	вулиця Надрічна, 68
24-Ко	Казарма	XIX ст.	вулиця Фастівська, 1
25-Ко	Будинок	XIX ст.	Торгова площа, 5
26-Ко	Будинок	XIX ст.	Торгова площа, 6
28-Ко	Будинок	XIX ст.	Торгова площа, 11
29-Ко	Будинок (готель)	XIX ст.	Торгова площа, 16
30-Ко	Будинок	XIX ст.	вулиця Богдана Хмельницького, 1/7
31-Ко	Будинок	XIX ст.	вулиця Богдана Хмельницького, 2/8
32-Ко	Будинок	XIX ст.	вулиця Богдана Хмельницького, 3/23
33-Ко	Будинок	XIX ст.	вулиця Богдана Хмельницького, 13

34-Ко	Будинок	XIX ст.	вулиця Богдана Хмельницького, 14
35-Ко	Будинок	XIX ст.	вулиця Героїв Небесної Сотні, 17
36-Ко	Будинок	XIX ст.	вулиця Героїв Небесної Сотні, 19
37-Ко	Будинок	XIX ст.	вулиця Героїв Небесної Сотні, 28
38-Ко	Єврейська школа (хедер)	XIX ст.	вулиця Богдана Хмельницького, 42
40-Ко	Синагога	XIX ст.	вулиця Ярослава Мудрого, 21/2

Особливу увагу приділено збереженню та популяризації елементів нематеріальної культурної спадщини. Здійснюється дослідження традицій, проводяться тематичні заходи та майстер-класи, спрямовані на передачу знань і навичок, притаманних народній творчості.

У громаді активно функціонує виставкова зала, яка стала осередком художнього життя. Тут організовуються художні вернісажі, презентації нових митців, діють творчі клуби та студії, де регулярно проводяться майстер-класи з живопису, декоративно-ужиткового мистецтва та інших напрямів образотворчої діяльності. Така діяльність сприяє розвитку креативного потенціалу мешканців громади, залученню до мистецтва різних вікових груп, а також збереженню культурної самобутності.

У сфері туризму реалізуються заходи з промоції Білої Церкви як туристично привабливої DESTИНАЦІЇ. Місцеві гіді проводять екскурсії для мешканців, гостей та внутрішньо переміщених осіб. Інформація про об'єкти туристичного інтересу постійно висвітлюється в соціальних мережах. Проводиться моніторинг стану пам'яток в умовах воєнного стану.

Культурна галузь Білоцерківської громади є не лише засобом збереження і популяризації національних цінностей, а й платформою для соціального згуртування, розвитку креативних індустрій та формування позитивного іміджу громади на обласному й державному рівнях. В нашій громаді діють громадські професійні культурні об'єднання - спілки художників, музикантів, літераторів, майстрів народної творчості, а також національно – культурні товариства. 30 працівників культури міста занесені до заснованого міською радою «Золотого фонду» Білої Церкви. В місті щорічно присуджується літературно – мистецька премія імені Івана Семеновича Нечуя – Левицького, життя і творчість якого пов'язані з Білою Церквою. Щороку вручається стипендія міського голови обдарованим учням мистецьких шкіл.

Білоцерківська громада має розвинену туристичну інфраструктуру й значний історико-культурний потенціал. На території громади діє дитяча студія туризму «Мандруй БЦ» та Школа гідів Білої Церкви, в межах якої підготовлено фахівців з екскурсійного супроводу та розроблено 11 різнопланових авторських маршрутів. Вони охоплюють як історичний центр міста, так і дендрологічний парк «Олександрія» — перлину садово-паркового мистецтва України.

До визначних туристичних локацій належать:

- Замкова гора;
- Будинок органної та камерної музики (пам'ятка архітектури національного значення «Костьол»);
- Храм Святого Георгія Змієборця;
- Торгові ряди;
- Преображенський собор;
- Зимовий палац;
- Білоцерківський краєзнавчий музей;
- Хоральна синагога.

Місто зберігає пам'ять про багатовікову історію через велику кількість пам'ятників, присвячених видатним особистостям, подіям та історичним епохам. Ці об'єкти стали частиною туристичних маршрутів, зокрема серії з 12 міні-скульптур, розміщених у центральній частині міста. Кожна скульптура супроводжується цікавою історією та сприяє інтерактивному знайомству з Білою Церквою.

Туризм розглядається як один із перспективних напрямів розвитку громади, що поєднує культурну спадщину, патріотичне виховання, креативні індустрії та активну громадську участь.

2.24. Споживчий ринок

Сфера торгівлі, побутового обслуговування населення та ресторанного господарства є важливою складовою економіки Білоцерківської міської територіальної громади, що безпосередньо впливає на якість життя мешканців, формування бюджетних надходжень та зайнятість населення.

Розвинена споживча інфраструктура громади забезпечує доступність товарів і послуг, задовольняє першочергові потреби мешканців, формує конкурентне середовище та створює сприятливі умови для розвитку малого і середнього бізнесу.

З метою формування відкритого і справедливого ринку, органи місцевого самоврядування послідовно реалізують політику підтримки підприємництва: спрощуються регуляторні процедури, забезпечується рівний доступ до ринкових можливостей, усуваються адміністративні бар'єри, створюється інфраструктура підтримки підприємницької діяльності.

Аналіз економічного стану ринків товарів і послуг свідчить про задовільний стан розвитку конкурентного середовища на переважній більшості з них. Найважливішим видом економічної діяльності у сфері товарного обігу й основною ланкою організації конкурентного середовища залишається роздрібна торгівля.

Галузь демонструє стабільну динаміку розвитку, яка позитивно відображається на формуванні товарного ринку та загального економічного потенціалу громади.

Суб'єктами господарювання сфери роздрібної торгівлі вноситься вагомий внесок у формування надходжень до бюджету громади, створення нових робочих місць для працевлаштування населення, щомісяця забезпечується нарощування обсягів роздрібного товарообороту.

Виробництво споживчих товарів займає провідне місце у промисловому виробництві продукції громади. Діяльність підприємств з виробництва зазначеної категорії товарів була спрямована на збереження позитивної динаміки нарощування обсягів виробництва та реалізації продукції, розширення асортиментної лінійки товарів, які відповідають вітчизняним та міжнародним стандартам.

Споживчий ринок Білоцерківської міської територіальної громади має достатньо розвинену структуру, що дає можливість забезпечити населення необхідним обсягом товарів, робіт та послуг.

На території Білоцерківської міської територіальної громади діє 9 ринків та 1 торгівельний майданчик. На ринках працюють лабораторії ветеринарно – епідемічної експертизи, проводиться розміщення мережі магазинів з продажу продовольчої та промислової групи товарів.

На території Білоцерківської міської територіальної громади налічується 668-продовольчих магазинів, 736 – непродовольчих магазинів, дрібнороздрібна мережа налічує 963 об'єктів, підприємства оптової торгівлі - 48, ресторанного господарства - 264 .

Населенню Білоцерківської міської територіальної громади фізичні особи-підприємці надають близько 40 видів побутових послуг, а саме: виготовлення та ремонт взуття, виготовлення швейних, шкіряних, трикотажних виробів та головних уборів, виготовлення та ремонт меблів, технічне обслуговування та ремонт автомобілів, ремонт електропобутової техніки, виготовлення та ремонт ювелірних виробів, виготовлення ключів, послуги з догляду за тілом, послуги таксі, послуги з виготовлення фоторобіт, послуги прання, послуги з перевезення вантажу, послуги перукарень, ритуальні послуги, послуги ломбардів, послуги ксерокопіювання, послуги з проведення свят, послуги з ландшафтного дизайну, кронування дерев тощо.

Станом за 2024 рік в сфері побутового обслуговування працюють 52 профільних та 122 непрофільних підприємств. В місті працює 178 перукарських салонів, СТО-341 , кіосків по ремонту годинників -27, кіосків по ремонту взуття -63.

Впроваджується дієвий механізм взаємодії між виконавчим комітетом Білоцерківської міської ради та суб'єктами підприємницької діяльності сфери побуту, навчальними закладами на основі соціального партнерства, участі у спільних проектах та програмах направлених на розвиток побутового обслуговування населення та пропагування досвіду цього виду підприємницької діяльності серед населення територіальної громади.

Головними цілями на споживчому ринку є досягнення шляхом забезпечення продовольчої безпеки міста, задоволення попиту населення на товари, в тому числі першої необхідності, у повному обсязі, за доступними цінами та гарантованої якості; формування торговельної інфраструктури з урахуванням відповідних нормативів забезпечення мешканців Білоцерківської міської територіальної громади об'єктами торгівлі та побуту; ліквідація несанкціонованої стихійної торгівлі; розширення доступності соціально значущих послуг побутового обслуговування для малозабезпечених категорій громадян.

2.25. Цифрова трансформація

Цифрова політика громади спрямована на реалізацію заходів з інформатизації, цифровізації, цифрового розвитку, цифрових інновацій, відкритих даних електронного урядування, електронної демократії, створення ефективних механізмів управління з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Цифровий розвиток Білоцерківської міської територіальної громади є комплексним, багатошаровим та стратегічно важливим напрямком, який охоплює широке коло ініціатив і проєктів. Громада послідовно впроваджує цифрові технології у всі сфери муніципального управління з метою підвищення прозорості, ефективності та зручності надання публічних послуг мешканцям.

Значна кількість впроваджених та ефективно функціонуючих цифрових сервісів, як для внутрішніх процесів органу місцевого самоврядування, так і для потреб жителів громади, свідчить про високий рівень цифрової зрілості Білоцерківської міської ТГ та її прагнення до сталого інноваційного розвитку.

Білоцерківська міська територіальна громада офіційно долучилася до Міжнародної хартії відкритих даних. Таким чином наша громада стала 13-м в Україні та 96-м у світі муніципалітетом, який визнав принципи хартії та зобов'язався ними керуватися під час оприлюднення відкритих даних. Серед них: відкритість за замовчуванням, оперативність і чіткість, доступність, порівнюваність та інтегрованість, покращене урядування й залучення громадян, інклюзивний розвиток та інновації.

Серед основних сервісів, якими користуються посадові особи міської ради та її виконавчого комітету: геоportal відкритих даних Білоцерківської міської ради, ІСУО, АІКОМ 2, ЄІСУБ (включно із дохідним, видатковим модулями та системою погосподарського обліку), Prozorro, Дебет Плюс V12, М.Е.Доc, ВІС ДМС, ІС "Вулик", еВідновлення (в частині внесення об'єктів до РПЗМ), АС ГУД, Vkursi (зокрема, економічний профайл громади), АСМС, АСЕМ, ІКС "Єдине вікно подання електронної звітності", платформа "Взаємодія", Єдина інформаційно-аналітична система "Діти", ІАС «LOGICA», ЄДЕССБ, ПЗ "Діти: облік дітей дошкільного та шкільного віку", АСОПД, цифрова екосистема DREAM, платформа "Дія.Цифрова громада", Helsi.

У Білоцерківській міській територіальній громаді також впроваджена та успішно функціонує система електронного документообігу (СЕД) "SX-Government", яка забезпечує ефективну організацію внутрішнього діловодства, оперативну обробку вхідної та вихідної кореспонденції, зокрема, депутатами, автоматизацію управлінських процесів. У 2024 році до системи було додано функцію засвідчення документів кваліфікованим електронним підписом та електронною печаткою структурного підрозділу.

З 2023 року успішно функціонує портал відкритих даних Білоцерківської міської ради, де акумулюється більше 90 наборів даних у машинчитному форматі. Розпорядниками датасетів є, перш за все, виконавчі органи Білоцерківської міської ради. Це забезпечує прозорість, підзвітність влади та дає можливість громадянам, підприємцям і розробникам ІТ-продуктів використовувати ці дані для аналітики, прийняття рішень або створення корисних сервісів для громади.

Портал "Біла Церква ITree Ukraine" – це інформаційна геопросторова база даних, в яку внесені об'єкти зеленого будівництва, зелені насадження, лісопарки, дерева, квітники та декоративні елементи Білоцерківської міської територіальної громади. За допомогою геоінформаційної системи на ньому завантажено дані із точною прив'язкою до місцевості. На порталі є можливість додавати та оновлювати дані по всім об'єктам. Абсолютно кожен може долучитися до цього процесу, адже ці дані відкриті для всіх.

У 2024 році впроваджено систему електронного голосування “Голос”. Вона являє собою апаратно-інформаційний комплекс, котрий забезпечує можливість автоматизації повного циклу роботи ради в процесі підготовки та проведення засідань, публікації результатів та аналізу роботи депутатів і ради. Система дає змогу здійснювати поіменне голосування, виводити на екран інтерактивну інформацію про присутніх, перебіг сесії, результати голосування, доповідачів із врахуванням регламенту. Також наявна інтерактивна веб-сторінка для громадян, яка дає змогу в зручному форматі ознайомитися з проектами, рішеннями, протоколами сесій та відвідуваністю депутатів.

Громада підключена до чотирьох основних інструментів платформи електронної демократії E-DEM: Місцеві петиції, Консультації з громадськістю, Відкрита громада та Громадський бюджет. Це дозволяє мешканцям активно брати участь у процесах прийняття рішень, висловлювати свої думки, ініціювати зміни та контролювати реалізацію громадських проектів у зручному цифровому форматі, що сприяє підвищенню прозорості і довіри до місцевої влади.

В громаді працює система DozoR – сервіс, що дозволяє відстежити рух громадського транспорту в режимі онлайн за допомогою додатку в телефоні. Встановлені в автобусах GPS-трекери моментально передають сигнал про рух транспортного засобу, що відображається на карті. У системі наявні й відомості про маршрути та графіки руху пасажирського транспорту, включно із візуалізацією розташування зупинок.

У рамках Меморандуму про співпрацю та взаємодію з ГО «ЛУН Місто» було проведено моніторинг ступеня безбар’єрності об’єктів фізичного оточення для осіб з інвалідністю та візуалізовано його результати на мапі “Місто без меж”. Окрім цього, наша громада долучилась до проекту “ЛУН Місто AIR” та отримала 2 станції вимірювання якості повітря. Датчики працюють у режимі реального часу, оновлюючи дані кожні 5 хвилин. Зчитані показники візуалізуються на мапі громадської мережі.

Також в громаді функціонує моніторинговий центр та ситуаційний центр, які підключено до головного серверного комплексу інтегрованої системи відео- і аудіоспостереження та відео- і аудіоаналітики «Безпечна Білоцерківська міська територіальна громада».

Не можна не згадати і про онлайн-форму “Електронне звернення та запит на публічну інформацію (для фізичних осіб)”, яка автоматизує роботу з опрацювання звернень громадян, забезпечує оперативність їх реєстрації, контроль за термінами виконання та зручність для користувачів у поданні запитів дистанційно, без потреби особистого візиту до органу місцевого самоврядування.

Громада має затверджену стратегію цифровізації та інформатизації “Цифрова Білоцерківська громада” та План дій щодо розвитку відкритих даних Білоцерківської міської ради та її виконавчих органів на 2025-2027 роки. Наявність таких документів є важливою основою для планомірного розвитку цифрових ініціатив та визначає чіткі пріоритети для подальших кроків у цифровій трансформації.

Крім того, у громаді щорічно проводиться комплексний інформаційний аудит, що включає аудит відкритих даних. Ця практика підкреслює зобов’язання громади до прозорості та постійного моніторингу цифрового середовища.

Громада також щорічно бере участь у моніторингах прозорості, підзвітності та відкритих даних, зокрема від Transparency International, де за результатами оцінки прозорості у 2024 році зайняла 6 місце серед 100 найбільших міст України. Це свідчить про високий рівень відкритості та активну роботу у сфері даних. Крім того, щорічно проводиться оцінка стану оприлюднення та оновлення відкритих даних розпорядниками інформації на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних.

Окрім цього, перелік рейтингів та відзнак Білоцерківської міської територіальної громади у сфері цифровізації включає:

1. Екологічно відповідальне місто (2019, “SMART MICTO 2019”).
2. Кращі практики місцевого самоврядування (2020, Мінрозвитку).
3. Дієва громада (2020, Мінцифри, Фонд Східна Європа).
4. Перше місце у сфері “Безпека” (2021, Форбс Україна).
5. Топ-100 лідерів цифрової трансформації України (2023, Мінцифри, Фонд Східна Європа).

6. 14 місце за рівнем прозорості серед 80 муніципалітетів України (2023, Трансперенсі Інтернешнл Україна).

7. Відзнака за лідерство у використанні цифрових рішень для розвитку економіки (2023, Центр розвитку інновацій).

2.26. Наукова та інноваційна діяльність

Біла Церква є регіональним центром освіти, науки та прикладних інновацій. На території громади функціонують вищі навчальні заклади, професійно-технічні училища, науково-дослідні установи, лабораторії. Підприємства співпрацюють з наукою через дуальну освіту, R&D-проекти, інженерні центри.

Наукова та інноваційна діяльність Білоцерківської міської територіальної громади формується на перетині діяльності освітніх і наукових установ, бізнес-середовища, промислових підприємств та міжнародних партнерських програм. Вона є основою для трансформації традиційної промисловості у високотехнологічну, сприяє розвитку людського капіталу та формуванню сучасної економіки знань.

Освітні та наукові центри

У громаді функціонують провідні заклади вищої освіти та науково-дослідні установи, які закладають фундамент інноваційного розвитку:

Білоцерківський національний аграрний університет (БНАУ) — потужний центр аграрної науки, який здійснює дослідження у сферах тваринництва, рослинництва, біотехнологій, агроінженерії та екології. При університеті діють науково-дослідні лабораторії, агробіологічна станція, центр ветеринарних інновацій, що забезпечує не лише підготовку кадрів, а й прикладні дослідження для аграрного сектору.

Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна» — спеціалізується на інноваційних підходах до підготовки управлінських кадрів, запроваджує цифрові освітні програми та дослідження в сфері соціальної інклюзії.

Білоцерківський гуманітарно-педагогічний коледж активно впроваджує STEM-освіту, готуючи педагогів нової генерації для формування культури інновацій у молоді.

Інноваційні підприємства громади

Biopharma — сучасна біотехнологічна компанія, один з найбільших інвесторів у Білоцерківську громаду. Завод з виробництва препаратів плазми крові у Білій Церкві — єдиний такого масштабу в Україні. Biopharma активно інвестує в R&D, співпрацює з міжнародними науковими центрами, впроваджує стандарти GMP та залучає молодих фахівців. Компанія стала прикладом приватно-державного партнерства у сфері фармацевтики, її продукція експортується за кордон, а наукова база використовується для розробки нових біопрепаратів.

ТОВ «ПРЕСІ» — біотехнологічний стартап, що розробляє високотехнологічні рішення у сфері клітинної інженерії та медичних біотехнологій. Компанія зосереджена на впровадженні методів регенеративної медицини, біоматеріалів та інноваційних терапій. Її поява у Білій Церкві свідчить про зародження нової генерації наукоємних бізнесів, здатних інтегруватися у глобальні інноваційні ланцюги.

Індустріальний парк «Біла Церква» — платформа, де формується науково-виробничий кластер, з можливістю розміщення R&D-офісів та лабораторій. На базі парку передбачено створення центрів трансферу технологій та стартап-інкубаторів для залучення молодих інноваторів.

ТОВ «Трібо» — один з лідерів Європи у виробництві фрикційних матеріалів, веде активні розробки нових матеріалів для транспортної галузі, співпрацює з дослідними центрами ЄС.

Міжнародне партнерство

Біла Церква активно залучається до міжнародних програм підтримки інновацій:

Співпраця Biopharma з українськими та іноземними науковцями у сфері біотехнологій дозволяє створювати препарати з доданою вартістю, які мають попит на глобальному ринку.

Стартап Preci (ТОВ «ПРЕСІ») активно шукає партнерства з клініками та науковими лабораторіями для тестування своїх інноваційних рішень. Його діяльність відкриває для Білої Церкви перспективи створення біотехнологічного хабу.

MAG Audio — провідний український виробник та світовий постачальник професійних акустичних систем. MAG Audio — це найбільша профільна компанія у Східній Європі, що

представляє революційне рішення для озвучування майданчиків будь-якого розміру та формату - MAG MUST (Multiply Uniform Sound Technology).

Розвиток лабораторій БНАУ у напрямку селекції, біоінженерії та ветеринарної медицини формує основу для інтеграції аграрного сектору з інноваційними практиками.

Участь місцевих компаній у грантових проєктах ЄС, програмах Horizon Europe та UNIDO GEIPP (Global Eco-Industrial Parks Programme), які фінансують дослідження і впровадження зеленої енергетики та циркулярної економіки.

Партнерство з іноземними компаніями у фармацевтичній, аграрній та машинобудівній сферах.

2.27. Інформаційна політика, розвиток громадянського суспільства

Інформаційний простір міста відіграє важливу роль у формуванні стратегії розвитку, адже за допомогою сучасних джерел інформування та комунікації можна як оперативно інформувати громаду про життя, виклики, надзвичайні події, так і отримувати швидкий зворотній зв'язок з жителями.

Джерелами оперативного інформування про ситуацію щодо життєдіяльності у Білоцерківській громаді, оприлюднення повідомлень про оголошення повітряних тривог та інших важливих і актуальних новин залишаються:

- Офіційний сайт Білоцерківської міської ради (bc-rada.gov.ua);
- Facebook-сторінка «Прес-служба Білоцерківської міської територіальної громади»;
- Телеграм-канал «Білоцерківська міська територіальна громада»;
- Instagram-сторінка «Біла Церква/Громада».

В інформаційному просторі громади діють 3 друковані видання, 1 студія радіо FM, три студії телебачення та ряд інтернет-ресурсів, які висвітлювали події в Білоцерківській міській територіальній громаді, які також доносять до жителів громади актуальну інформацію.

Громадянське суспільство має можливість не лише отримувати інформацію з даних джерел, а й долучатися до формування основних напрямків розвитку громади. Комунікація місцевої влади з мешканцями громади та швидкий зворотній зв'язок відбувається через повідомлення на сторінці «Прес-служба Білоцерківської міської територіальної громади» та опитування на Телеграм-каналі «Білоцерківська міська територіальна громада».

Одним із стратегічних пріоритетів розвитку Білоцерківської громади є посилення ролі громади, згідно з яким Білоцерківська громада стане привабливим для життя місцем та осередком потужного самоврядування й активних жителів, а також створення сучасної системи оповіщення.

Громадяни є важливими учасниками суспільно-політичних і соціально-економічних змін. Для цього необхідно забезпечити багатосторонній процес ухвалення рішень у громаді, підсилити існуючі інструменти та механізми для участі громадян в ухваленні рішень, стратегічному плануванні та контролі за діями влади.

У частині IT-забезпечення виконавчого комітету міської ради здійснено такі заходи:

- у зв'язку зі збільшенням об'єму інформації та з метою підвищення ефективності роботи апарату міської ради програмне забезпечення системи електронного документообігу "SX-Government" перенесено на сучасне серверне обладнання, що дало змогу значно прискорити роботу у системі електронного документообігу;

- враховуючи умови воєнного стану, задля стабільного енергозабезпечення серверного обладнання під час тривалої відсутності централізованого енергопостачання, впроваджена система резервного живлення на базі ДБЖ Solar X SX-LET 2200. Це дало змогу цілодобового безперебійного доступу до серверів електронного документообігу, порталу міської ради, відкритих даних;

- задля забезпечення вищого рівня кіберзахисту, впроваджено сучасний хмарний сервіс, спрямований на захист від кібератак всього вхідного і вихідного трафіку підключених інтернет-ресурсів Cisco Umbrella.

2.28. Озеленення

У сфері озеленення та благоустрою громади стратегічною метою є формування гармонійного, екологічно збалансованого та естетично привабливого міського і сільського середовища. Для цього передбачено створення нових зелених насаджень у парках, скверах, вздовж вулиць, у дворових просторах та громадських зонах, а також проведення ландшафтної

реконструкції існуючих об'єктів. Важливим елементом є розбудова системи зелених зон, поєднаних між собою «зеленими коридорами», що сприятиме формуванню цілісної екологічної мережі, збереженню біорізноманіття, поліпшенню мікроклімату та підвищенню рекреаційного потенціалу громади.

Діяльність у цьому напрямі охоплює догляд за деревами, кущами, квітниками, регулярне косіння та полив зелених насаджень, обрізку крон, відновлення газонів, сезонні висадки багаторічних та однорічних рослин, а також формування декоративних композицій у громадських просторах. Значна увага приділяється благоустрою зон відпочинку, облаштуванню пішохідних доріжок, майданчиків для відпочинку та занять спортом, встановленню зручних лавок, урн та елементів благоустрою, що підвищують комфорт і безпеку відвідувачів.

Окремим напрямом є впорядкування та належне утримання кладовищ на всій території громади. Це включає планове обслуговування існуючих об'єктів, облаштування нових місць поховання, створення меморіальних зон, у тому числі Алеї Слави та пам'ятних місць, що вшановують героїв і важливі історичні події. Такі об'єкти стають не лише місцями вшанування пам'яті, а й важливими складовими культурної та духовної спадщини громади.

Важливе місце займає реконструкція та розвиток парків, скверів і рекреаційних зон. Передбачено оновлення інфраструктури, створення сучасних громадських просторів, які поєднують можливості для активного відпочинку, сімейного дозвілля та культурних заходів. Такі простори покликані сприяти соціальній згуртованості, покращенню якості життя та формуванню позитивного іміджу громади.

Стратегічними завданнями у цій сфері залишаються: збереження і примноження зеленого фонду, підтримка та розвиток об'єктів благоустрою, підвищення естетичної привабливості територій, забезпечення доступності рекреаційних зон для всіх мешканців, збереження природних ландшафтів і створення умов для їх раціонального використання.

2.29. Екологія

Екологічна ситуація в Білоцерківській міській територіальній громаді загалом відповідає викликам, характерним для всього столичного регіону. Серед основних проблем – забруднення водойм, надмірне застосування агрохімікатів у сільському господарстві. Сукупний вплив цих факторів негативно позначається на довкіллі та здоров'ї мешканців, створюючи потребу у впровадженні комплексних екологічних рішень.

Громада має розвинену водну систему, що представлена природними та штучними водними об'єктами, які відіграють важливу роль у збереженні екологічного балансу, забезпеченні водними ресурсами та формуванні рекреаційного потенціалу території. Втім, порушення гідрологічного режиму, техногенне навантаження призвели до погіршення їхнього стану. Зокрема, втрата здатності до природного самоочищення, накопичення забруднень та деградація прибережних зон вимагають невідкладних заходів.

Реалізація проектів, спрямованих на очищення водойм, модернізацію гідротехнічних споруд, впорядкування прибережних смуг та створення систем очищення зливових стоків є критично важливою для стабілізації ситуації. Сталий підхід до використання водних ресурсів має стати основою екологічної політики громади, сприяючи збереженню природних цінностей та поліпшенню якості життя населення.

Особливе занепокоєння викликає стан річки Рось, яка є стратегічно важливою водною артерією для Громади. Через велику кількість гідротехнічних споруд, що поділяють її на верхнє, середнє та нижнє водосховища, істотно уповільнився природний водообмін, що порушує механізми самоочищення водойми та змінює гідрологічний режим. З метою комплексної оцінки ситуації виконавчі органи міської ради наразі здійснюють інвентаризацію водних об'єктів, на яких виявлено ознаки гідротехнічних споруд.

Одним із гострих питань є відсутність очистки дощових стоків: у водні об'єкти щорічно потрапляє близько 1,5 млн м³ зливової води з 35 колекторів. Це створює значне навантаження на екосистему річки. Для мінімізації негативного впливу міська влада визначає необхідність будівництва локальних очисних споруд для зливової каналізації, що є пріоритетним завданням у сфері екологічного захисту водних ресурсів.

Згідно з інвентаризацією, на території громади функціонують 35 свердловин на підприємствах і в установах, а також 169 шахтних і 123 трубчастих колодязі, які

використовуються населенням для питних та господарських потреб. Якість питної води контролюється лабораторним центром МОЗ України відповідно до санітарних норм, що охоплюють санітарно-хімічні, мікробіологічні та токсикологічні показники.

Важливу роль у моніторингу водного середовища відіграє Центральна геофізична обсерваторія імені Бориса Срезневського. Вона проводить лабораторно-інструментальні дослідження якості поверхневих і стічних вод у межах громади за 22 фізико-хімічними показниками. Це дає змогу своєчасно виявляти зміни в екологічному стані водойм і вживати відповідних заходів реагування.

Окрім водного середовища, велика увага приділяється якості атмосферного повітря. У місті працюють два стаціонарні пости спостереження (по вул. Героїв Маріуполя та вул. В'ячеслава Чорновола) та один автоматизований пост (вул. Андрея Шептицького), встановлений Департаментом екології та природних ресурсів Київської ОВА. Вони забезпечують вимірювання концентрацій забруднюючих речовин, зокрема оксидів азоту (NO , NO_2 , NO_x), аміаку (NH_3), діоксиду сірки (SO_2), сірководню (H_2S), чадного газу (CO), а також фракцій пилу PM_{10} і $\text{PM}_{2.5}$. Окрім цього, фіксуються метеорологічні параметри, зокрема температура, вологість, тиск, напрям і швидкість вітру, сонячна радіація та характеристики опадів.

Додатково, лабораторія Білоцерківської районної філії ДУ «Київський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» регулярно здійснює заміри якості повітря в зоні впливу промислового східного вузла. Зокрема, досліджується вплив викидів на житлову забудову, а також проводяться вимірювання еквівалентного рівня шуму на вулицях міста, прилеглих до житлових будинків. Ці дослідження дозволяють фіксувати перевищення допустимих рівнів забруднення та вчасно впроваджувати заходи для зниження їхнього впливу на здоров'я мешканців.

Таким чином, питання охорони довкілля у Білоцерківській громаді розглядаються комплексно, із залученням різних інституцій, сучасних систем моніторингу та постійним контролем якості природного середовища. Водночас низка проблем залишається актуальною та вимагає значних капіталовкладень і активної співпраці державного, місцевого та бізнес-сектору.

2.30. Управління побутовими відходами

Основною метою державної політики у сфері управління відходами є забезпечення екологічної безпеки, захист навколишнього природного середовища та здоров'я населення від негативного впливу відходів. Важливим напрямом є ощадливе використання природних, матеріально-сировинних та енергетичних ресурсів, а також узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів Громади відповідно до принципів сталого розвитку. У цьому контексті Білоцерківська міська територіальна громада зіткнулася з нагальною потребою рекультиватії існуючого сміттєзвалища, що переповнене й експлуатується шляхом нарощування висоти, а також необхідністю будівництва сучасного сміттєпереробного комплексу зі станцією компостування листя та деревних відходів.

З метою поліпшення ситуації в Громаді впроваджено систему роздільного збирання сміття на вологу та суху фракцію, здійснюється сортування твердих побутових відходів, а також облаштовано спеціалізовані майданчики для контейнерів. Первинна обробка сміття відбувається на сортувальній ділянці підприємства ПП «Рось Екотех», після чого залишки, що не підлягають утилізації, транспортуються на полігон для захоронення. Надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у Громаді до 31 грудня 2029 року здійснює ПрАТ «КАТП – 1028», яке також обслуговує міське сміттєзвалище.

Полігон для захоронення твердих побутових відходів розташований у районі балки «Сухий Яр» і займає площу 15,2202 га. Його проектна потужність становить 65 000 тонн на рік, однак фактичне навантаження у 2023 році досягло 459 036 м³. Полігон обслуговує потреби понад 220 тисяч мешканців громади. Об'єкт має відповідний паспорт місця видалення відходів, виданий ще у 2000 році, а також оновлений санітарно-технічний паспорт і затверджену інструкцію з експлуатації. На сьогодні на полігоні діє система моніторингу стану довкілля, яка включає регулярний контроль якості питної води, повітря та ґрунтів. За результатами досліджень, вплив полігону на довкілля оцінюється як незначний і контрольований.

З метою подальшого впорядкування ситуації у сфері поводження з відходами, у 2008 році було розроблено робочий проєкт реконструкції сміттєзвалища, а у 2013 році розпочато рекультиваційні роботи. У 2021 році, для уточнення обсягу захоронення та подальшого доопрацювання, проведено інженерно-топографічні вишукування. З січня 2011 року на прилеглий до полігону території функціонує сортувальна дільниця, яка забезпечує попередню обробку сміття методом промислового сортування. Важливим кроком також стало запровадження з 2018 року дегазаційних робіт, що дозволяє не лише зменшити викиди шкідливих газів, а й подовжити термін експлуатації полігону. Наразі розглядається питання відведення земельної ділянки під розміщення сучасного полігону для розміщення різних видів відходів, та замовляється проєктна документація для реконструкції існуючого полігону, для створення умов розміщення відходів в перехідний період.

У структурі джерел утворення твердих побутових відходів у громаді переважають багатоквартирні житлові будинки — загалом їх 1029, з яких 481 мають п'ять і більше поверхів. У таких будинках проживає майже 170 тисяч мешканців. Одноквартирних будинків — 10 118, у них мешкає понад 31 тисяча осіб. Крім того, на території Громади зареєстровано 1741 підприємство, установа чи організація, що також є джерелами утворення побутових відходів.

Особливу увагу у Білоцерківській громаді приділяють збору небезпечних відходів. Зокрема, у навчальних закладах та закладах торгівлі встановлено 57 контейнерів для збору відпрацьованих елементів живлення. Крім того, придбано п'ять контейнерів для збору небезпечних побутових відходів, зокрема люмінесцентних ламп та хімічних джерел струму, які встановлено у мікрорайонах міста за адресами: бульвар Незалежності, 34; вул. Вернадського, 10; бульвар Михайла Грушевського, 6; бульвар Олександрійський, 86; Торгова площа, 11.

Таким чином, Білоцерківська громада крок за кроком реалізує стратегічно важливі екологічні ініціативи, спрямовані на поліпшення системи поводження з побутовими відходами. Впровадження комплексного підходу — від збору та сортування до дегазації та рекультивації — дозволяє забезпечити екологічну стабільність, підвищити рівень комфорту мешканців і водночас дбати про майбутнє громади.

2.31. Бюджет громади

Бюджет громади є ключовим фінансовим інструментом, що визначає можливості розвитку території, забезпечення належного рівня життя населення та реалізації соціально-економічних програм. Його збалансованість — одна з базових умов ефективного функціонування громади, коли обсяги доходів відповідають необхідним видаткам.

Структурно бюджет поділяється на загальний фонд, який забезпечує фінансування поточних потреб і утримання об'єктів соціальної інфраструктури, та спеціальний фонд, що спрямовується на реалізацію інвестиційних проєктів, розвиток та модернізацію громади. Від правильного планування і раціонального розподілу коштів залежить стабільність фінансової системи, ефективність використання ресурсів та динаміка розвитку Білоцерківської міської територіальної громади.

Доходи громади (тис.грн)

Таблиця 18

Показник	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025
загальний фонд, тис.грн	2 690 179,85	3 051 815,04	2 767 574,77
в т.ч. міжбюджетні трансферти	380 208,40	407 807,66	682 207,41
спеціальний фонд	42 458,40	77 835,19	128 783,64
Всього	2 732 638,25	3 129 650,24	2 896 358,32

Найбільшими джерелами доходів загального фонду є податок з доходів з фізичних осіб, єдиний податок, акцизний податок.

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) займає домінуючу позицію в структурі доходів загального фонду бюджету Білоцерківської міської територіальної громади.

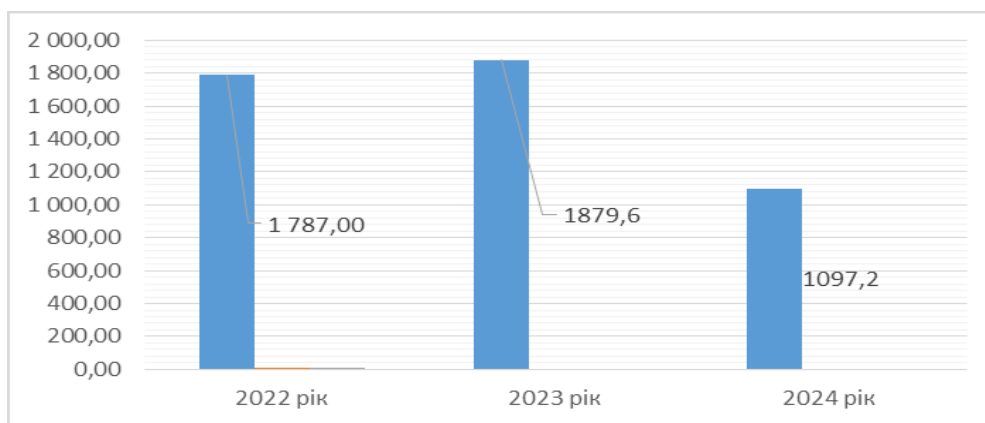

Рисунок 12. Динаміка надходжень ПДФО до бюджету громади, тис.грн.

2022 рік

Частка ПДФО у структурі доходів загального фонду становила 77,4%, надходження — 1 787,0 млн грн (зростання у 2 рази порівняно з 2021 роком). Основними чинниками зростання стали:

- збільшення грошового забезпечення військовослужбовців, що призвело до зростання надходжень від цієї категорії платників у 10,3 рази;
- підвищення частки зарахування ПДФО до бюджетів громад з 60% до 64%;
- збільшення мінімальної заробітної плати та посадового окладу працівника першого тарифного розряду ЄТС на 8,3%.

2023 рік

Частка ПДФО становила 71,1%, надходження — 1 879,6 млн грн (зростання на 5,2% до 2022 року). На динаміку вплинули:

- збереження нормативу зарахування ПДФО на рівні 64%;
- вилучення з жовтня 2023 року податку на доходи військовослужбовців зі складу доходів місцевих бюджетів;
- призупинення дії Закону України «Про індексацію грошових доходів населення»;
- незмінність мінімальної заробітної плати.

2024 рік

Частка ПДФО зменшилася до 52,6%, надходження склали 1 097,2 млн грн. У порівнянні з 2023 роком обсяг зменшився на 41,6% (–782,4 млн грн) через повне вилучення з місцевих бюджетів податку на доходи військовослужбовців на користь державного бюджету.

Водночас у порівняних умовах (без урахування військових) надходження ПДФО зросли на 20,7% завдяки:

- підвищенню мінімальної заробітної плати з 01 січня та 01 квітня 2024 року;
- поновленню дії Закону України «Про індексацію грошових доходів населення»;
- збереженню підвищеного нормативу зарахування ПДФО (64%).

ПДФО залишається ключовим джерелом наповнення бюджету громади, однак обсяг його надходжень чутливо реагує на зміни в державній податковій політиці, особливо щодо зарахування податку від військовослужбовців.

Єдиний податок є другим за значимістю джерелом доходів загального фонду бюджету громади після ПДФО. Його частка у структурі доходів поступово зростає: у 2022 році вона становила 10,1%, у 2023 році — 11,3%, а у 2024 році — вже 21,0%.

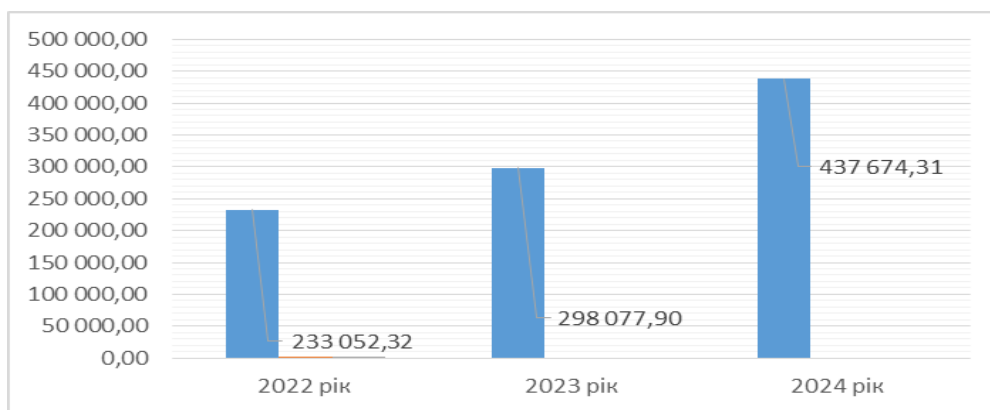

Рисунок 13. Динаміка надходжень єдиного податку до бюджету громади, тис.грн

2022 рік: до бюджету надійшло 233 052,32 тис. грн, що на 9,7% менше плану та на 5,7% менше, ніж у 2021 році.

2023 рік: надходження зросли до 298 077,90 тис. грн (+27,9% до 2022 року) та перевищили план на 7,4%. Основним чинником була дія пільгового періоду оподаткування (з 01.04.2022 до 01.08.2023) під час воєнного стану.

2024 рік: зафіксовано суттєве зростання — 437 674,31 тис. грн (+46,8% до 2023 року). Позитивна динаміка зумовлена підвищенням прожиткового мінімуму та мінімальної зарплати, а також збільшенням на понад 8% кількості платників єдиного податку – фізичних осіб.

Акцизний податок займає вагоме місце у структурі доходів загального фонду, демонструючи змінну динаміку впродовж 2022–2024 років, що зумовлена як економічними чинниками та обсягами реалізації підакцизних товарів, так і змінами у законодавстві та механізмах його зарахування до місцевих бюджетів.

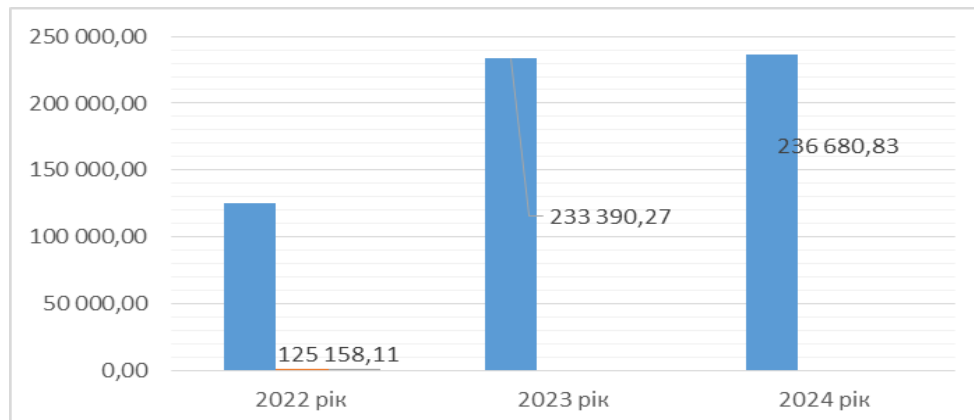

Рисунок 14. Динаміка надходжень акцизного податку до бюджету громади, тис.грн

2022 рік (5,4% структури доходів): до бюджету надійшло 125 158,11 тис. грн. на 5,6% більше, ніж у 2021 році. Водночас, надходження від акцизу з виробництва та ввезення пального суттєво знизилися — на 66,3% до попереднього року.

2023 рік (8,8% структури): доходи зросли до 233 390,27 тис. грн, що на 86,5% більше, ніж у 2022 році. Надходження від пального збільшились утричі, а від реалізації підакцизних товарів (алкоголь, тютюн) — на 64,6%. Основним чинником такого зростання стала зміна механізму зарахування до місцевих бюджетів акцизного податку з реалізації тютюнових виробів.

2024 рік (11,3% структури): надійшло 236 680,83 тис. грн, що на 1,4% більше, ніж 2023 рік. Пальне дало приріст у 32,1%. Натомість надходження від алкоголю та тютюну зменшились на 9,5% через скорочення на 34,3% у вартісному вимірі обсягів реалізації тютюнових виробів у роздрібній торгівлі громади.

Окрім основних надходжень, вагомими джерелами доходів загального фонду бюджету Білоцерківської міської територіальної громади є плата за землю, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, а також туристичний збір.

Ці надходження формують додаткову фінансову базу громади, забезпечуючи стабільність бюджетної системи та створюючи можливості для розвитку інфраструктури, підвищення інвестиційної привабливості й підтримки туристичної галузі. Стратегічне завдання громади полягає у підвищенні ефективності адміністрування цих платежів, розширенні бази оподаткування та стимулюванні економічної активності, що дозволить збільшити їх частку в загальній структурі доходів.

Видатки громади

Ефективне планування та раціональне використання бюджетних коштів є ключовою умовою сталого розвитку Білоцерківської міської територіальної громади. Видаткова частина бюджету відображає пріоритети соціально-економічної політики, забезпечує фінансування основних сфер життєдіяльності та створює умови для реалізації стратегічних проєктів.

Бюджетні ресурси спрямовуються насамперед на підтримку освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, утримання та розвиток інфраструктури, комунального господарства.

З метою протидії війсьній агресії та забезпечення належного функціонування правового режиму воєнного стану здійснено комплекс заходів матеріально-технічного та фінансового забезпечення. Це включало надання підтримки військовим підрозділам, придбання транспортних засобів і спеціалізованої техніки, засобів зв'язку, сучасних приладів спостереження й протидії, а також комп'ютерного та іншого необхідного обладнання для підвищення обороноздатності та ефективності дій Збройних Сил України.

Видатки громади

Таблиця 19

Показник	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025
загальний фонд	1 699 190,4	2 391 716,8	2 061 543,3
спеціальний фонд	174 423,2	1 186 616,5	1 025 416,6
Всього	1 873 613,7	3 578 333,3	3 086 959,9

Бюджет розвитку

Суттєвим джерелом фінансування програм і проєктів у рамках Стратегії розвитку громади є бюджет розвитку місцевого бюджету. Він забезпечує реалізацію заходів, спрямованих на модернізацію та розширення комунальної і соціальної інфраструктури, підтримку інвестиційних та інноваційних ініціатив, створення нових об'єктів громадського призначення та покращення якості життя мешканців громади.

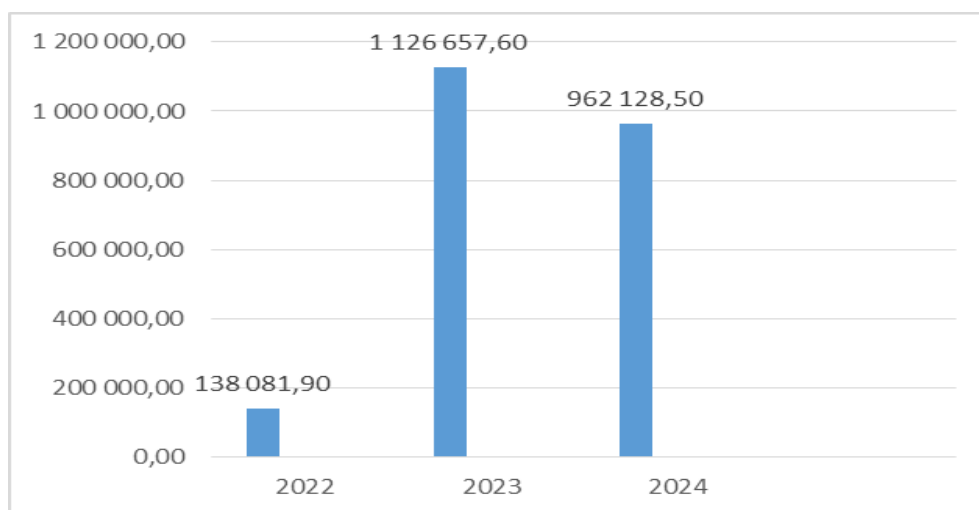

Рисунок 15. Динаміка інвестиційних видатків, тис.грн

Значне зменшення обсягу капітальних видатків у 2022 році пов'язане із військовою агресією російської федерації проти України та обмеженнями, введеними постановою Кабінету Міністрів України від 09 червня 2021 року №590 “Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану”. У 2023 році обсяг капітальних видатків значно збільшився. Це пов'язане з тим, що протягом 2023 року збільшилася дохідна частина місцевого бюджету, у першу чергу за рахунок військового ПДФО в порівнянні з 2022 роком. Зменшення обсягу капітальних видатків у 2024 році пов'язане зі скороченням дохідної частини місцевого бюджету внаслідок повного вилучення з місцевих бюджетів податку на доходи військовослужбовців на користь державного бюджету.

Бюджет розвитку міського бюджету громади зазнав змін під впливом зовнішніх факторів (війна, зміни у бюджетному законодавстві). Незважаючи на ці труднощі, він залишається важливим інструментом для фінансування інвестиційних проєктів та проєктів з розвитку інфраструктури, спрямованих на підвищення якості життя населення, модернізацію комунального господарства, покращення транспортної доступності, створення безпечного середовища та підтримку економічної активності громади.

3. Методологія розробки Стратегії: основні підходи до її формування

В умовах воєнного стану, руйнування логістичних ланцюгів, міграції населення та релокації бізнесу, формування стратегічного бачення розвитку територіальних громад набуло нового, ще глибокого змісту. Сьогодні громади виступають не лише адміністративними одиницями, а й самостійними центрами прийняття рішень, які конкурують за людський капітал, інвестиції, державну підтримку та міжнародну допомогу. У цьому контексті Білоцерківська міська територіальна громада обрала шлях системного стратегічного планування, що базується на реаліях сьогодення та водночас орієнтоване на відновлення, розвиток і сталу трансформацію у повоєнний період.

Стратегія розвитку це не лише документ, а дороговказ, що дозволяє громаді в умовах невизначеності ухвалювати зважені управлінські рішення. Це інструмент співтворчості Білоцерківської громади, влади, освітніх і соціальних установ, що формує спільне бачення: «Де ми прагнемо бути у майбутньому».

Розробка Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року здійснюється з урахуванням принципів сталого розвитку, стратегічного бачення, гнучкості та результативності. У процесі стратегування використовуються методичні підходи, рекомендовані Мінрегіоном, з опорою на чинне національне та міжнародне законодавство:

- Європейську хартію місцевого самоврядування;
- Закони України «Про засади державної регіональної політики», «Про стимулювання розвитку регіонів», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України»;
- Постанови КМУ №695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки»;
- Цілі сталого розвитку ООН та Угоду про асоціацію з ЄС.

У рамках підготовки Стратегії Білоцерківської громади було реалізовано низку підготовчих та аналітичних кроків:

1. Оцінка внутрішнього потенціалу громади Проведено аналіз економічної, соціальної, освітньої, просторової, екологічної та демографічної ситуації. Оцінено рівень стійкості місцевої економіки, інфраструктурну спроможність, здатність громади до залучення інвестицій, підтримки бізнесу та інтеграції нових мешканців — зокрема, внутрішньо переміщених осіб та релокованих підприємств.

2. Аналіз планувальних і стратегічних документів.

Вивчено наявні документи просторового та соціально-економічного розвитку (Генеральний план, програми соціально-економічного та культурного розвитку, стратегії розвитку області, державну стратегію).

3. Формування стратегічного бачення На основі зібраної інформації та консультацій з представниками місцевої влади, депутатського корпусу, бюджетної сфери, громадських

організацій було сформовано узгоджене бачення майбутнього громади, а також визначено ключові напрямки, на яких має зосередитись стратегічний розвиток до 2027 року.

4. Визначення стратегічних та операційних цілей

Встановлено логічну структуру: стратегічні пріоритети → операційні цілі → інструменти реалізації. Це забезпечує не лише системність планування, а й можливість моніторингу та оперативної корекції.

5. Підготовка проєктного портфеля

В рамках стратегії визначено перелік пріоритетних ініціатив, які можуть бути реалізовані у співпраці з міжнародними партнерами, державними фондами, бізнесом або за кошти місцевого бюджету. Особлива увага приділена потенційним флагманським проєктам — інфраструктурним, енергетичним, цифровим, екологічним, освітнім.

6. Впровадження механізмів реалізації

Створення координуючого органу (робочої групи, дорадчої ради), розробка механізмів моніторингу, оцінки ефективності реалізації цілей, оновлення Стратегії в залежності від динаміки безпекової та економічної ситуації.

3.1. Мета розробки стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади.

Стратегія розвитку Білоцерківської міської територіальної громади розробляється як ключовий інструмент ефективного управління громадою в умовах викликів сьогодення, зокрема зумовлених військовою агресією російської федерації, економічною нестабільністю та трансформацією підходів до муніципального управління. Стратегічне планування є не лише інструментом управління змінами, а й способом досягнення громадського консенсусу та формування спільного бачення розвитку громади у коротко-, та середньостроковій перспективі.

Мета стратегії — створення сталої, безпечної, конкурентоспроможної та згуртованої громади, що забезпечує високий рівень життя, економічний розвиток, якісну освіту, медицину, розвиток людського капіталу та інфраструктури, при збереженні довкілля і культурної спадщини.

У процесі стратегічного планування визначаються актуальні проблеми, окреслюються реалістичні цілі, завдання та проєкти, які спрямовані на зміцнення економіки, покращення соціального захисту, адаптацію до сучасних викликів та підвищення спроможності Білоцерківської громади.

Затвердження Стратегії дозволяє:

- забезпечити комплексний підхід до розвитку території;
- ефективно використовувати внутрішні ресурси громади;
- залучати державне, обласне та міжнародне фінансування;
- формувати спільне бачення майбутнього;
- зміцнити довіру між владою та громадою.

У центрі уваги — принцип збалансованого розвитку, який передбачає, що задоволення потреб сучасного покоління не повинно знижувати можливостей для наступних поколінь. Це означає збереження природного середовища, підвищення енергоефективності, розвиток людського потенціалу та збереження культурної спадщини.

3.2. Стратегічний процес планування

Стратегічне планування базується на результатах аналітичного етапу, під час якого було проведено SWOT-аналіз, оцінено соціально-економічний стан громади, її потенціал та зовнішні виклики.

На основі результатів були сформульовані:

Місія громади – визначає її роль і функцію в регіональному та національному контексті.

Цінності громади – основа для ухвалення рішень та взаємодії між усіма учасниками розвитку.

Бачення громади – опис майбутнього стану Громади, до якого прагнемо.

Далі були розроблені стратегічні та оперативні цілі:

- Стратегічні цілі конкретизують пріоритети розвитку на середньострокову перспективу;
- Оперативні цілі пов'язують стратегічну візію з поточним бюджетним та інституційним плануванням.

3.3. Візія Білоцерківської міської територіальної громади

Білоцерківська міська територіальна громада — громада розвитку, інновацій та взаємодії.

Ми — згуртована, стійка та комфортна громада, що ставить людину в центр усіх рішень. Створюємо можливості для реалізації потенціалу кожного мешканця — через підтримку освіти, підприємництва, здоров'я, культури та спорту.

Ми зберігаємо свою історичну спадщину та водночас впроваджуємо сучасні інфраструктурні, цифрові й екологічні рішення. Попри виклики воєнного часу, громада залишається сильною, адаптивною та відкритою до змін.

Ми — громада європейських цінностей, української гідності та глобальної конкурентоспроможності.

3.4. Цінності Білоцерківської міської територіальної громади

Людина — найвища соціальна цінність громади. Ми дбаємо про життя, здоров'я, гідність, безпеку та розвиток кожного мешканця.

Безпека — комплексна система фізичної, цифрової та екологічної безпеки забезпечує стабільне середовище для життя.

Відповідальність — кожен мешканець є співтворцем розвитку громади.

Реалізація потенціалу — ми створюємо умови для навчання, самореалізації, творчості та підприємництва.

Екологія — сталий розвиток базується на турботі про природу, ресурси та довкілля.

Взаємодія — розвиток можливий лише через співпрацю влади, бізнесу, громади та освітніх інституцій.

Толерантність та інклюзивність — повага до різних думок, культур, віку та потреб є основою суспільної єдності.

Ці принципи визначають вектор трансформації Білоцерківської громади в умовах сучасних викликів і створюють основу для її стійкого, динамічного та інклюзивного розвитку.

3.5. Бачення Білоцерківської міської територіальної громади

Білоцерківська громада у майбутньому — це простір гармонійного розвитку, де поєднуються сучасні технології, економічна динаміка та висока якість життя. Ми прагнемо створити середовище, яке забезпечує гідні умови для проживання, навчання та професійної реалізації, зберігаючи при цьому культурну ідентичність та історичну спадщину. Громада розвивається як центр інновацій, підприємництва та регіональної співпраці, інтегрований у європейський і глобальний контекст.

Майбутня Білоцерківська громада — це територія, стійка до викликів, відкрита до нових можливостей і змін. Вона вибудовує ефективну систему управління, що базується на партнерстві влади, бізнесу, громадських інституцій та мешканців. Ми бачимо себе конкурентоспроможною і привабливою для інвестицій громадою, яка формує умови для сталого економічного зростання, соціальної згуртованості та екологічної відповідальності.

4. Головні чинники та напрямки розвитку.

4.1. SWOT – аналіз розвитку Білоцерківської міської територіальної громади.

Одним з основних інструментів стратегічного управління, що оцінює в комплексі внутрішні і зовнішні чинники, які впливають на розвиток є SWOT-аналіз, який з 60-х років минулого століття й донині широко застосовується у процесі стратегічного планування та полягає у розділенні чинників і явищ на чотири категорії:

- сильні сторони (Strenghts);
- слабкі сторони (Weaknesses);
- можливості, що відкриваються (Opportunities);
- загрози (Threats).

SWOT-аналіз розвитку громади – це процес встановлення зв'язків між найхарактернішими для громади можливостями, загрозами, сильними сторонами (перевагами), слабкостями, результати якого в подальшому можуть бути використані для формування і вибору стратегії його розвитку.

Практика застосування цього інструменту показує, що сильні та слабкі сторони — це ті фактори, які вже існують у громаді на момент проведення аналізу: географічне розташування,

природні ресурси, стан економіки, інфраструктура, демографічні характеристики, рівень освітнього та культурного потенціалу. Можливості та загрози визначаються зовнішнім середовищем і пов'язані з економічними, соціальними, політичними, війсьними чи глобальними процесами, які безпосередньо впливають на громаду.

SWOT-аналіз має вагоме значення для визначення напрямів розвитку Білоцерківської міської територіальної громади, оскільки є доступним, ефективним і водночас економічним способом оцінки поточного стану та перспектив. Він дозволяє систематизувати проблеми, визначити ресурси, на які варто спиратися, та сформулювати основу для подальшого формулювання стратегічних і оперативних цілей розвитку громади.

SWOT-АНАЛІЗ розвитку Білоцерківської міської територіальної громади

Таблиця 20

Сильні сторони (позитивні фактори громади, які можуть бути використані для її розвитку)	Слабкі сторони (негативні фактори громади, які заважають її розвитку)
1. Вигідне географічне розташування - близькість до Києва, розвинене автомобільне й залізничне сполучення. 2. Диверсифікована структура економіки (промисловість, агро, будівництво, послуги). 3. Потужна промислова база: наявність індустріальних парків, великих підприємств, підготовлених інфраструктурних майданчиків. 4. Широка географія експорту (ЄС, Азія, Африка, Близький Схід). 5. Партнерство з міжнародними організаціями. 6. Найбільша система освіти Київської області. 7. Підтримка органів місцевого самоврядування розвитку мережі закладів дошкільної та загальної середньої освіти приватної власності та на умовах державно-приватного партнерства. 8. Наявність закладів професійно-технічної, фахової передвищої і вищої освіти, що дає можливість учням продовжити навчання у своїй громаді 9. Співпраця із закладами вищої освіти, інститутами НАПН України, громадськими та міжнародними організаціями, фондами тощо. 10. Ефективне функціонування широкої мережі напрямів позашкільної освіти. 11. Розвинене молодіжне середовище та національно-патріотичних рух. 12. Успішні спортсмени на чемпіонатах України та міжнародних змаганнях. 13. Зростання рівня громадянської участі у сімейних формах виховання. 14. Розвиток збалансованої системи надання соціальних послуг. 15. Розгалужена мережа ЦНАП, широкий спектр адміністративних послуг. 16. Доступність первинної і спеціалізованої медичної допомоги.	1. Негативна демографічна динаміка: зниження народжуваності, відтік молоді та фахівців. 2. Застарілий житловий фонд і зношені інженерні мережі. 3. Дефіцит кваліфікованих робітничих кадрів, розрив між підготовкою у ПТНЗ та потребами ринку праці. 4. Тінізація виробничих процесів і заробітної плати. 5. Від'ємне сальдо торгівлі по Київській області (імпорт-експорт). 6. Відсутність сучасних медіацентрів, лабораторій у закладах освіти, зокрема ліцеях. 7. Відсутність у низки закладів освіти підвальних приміщень, які можна обладнати під найпростіші укриття. 8. Потреба в забезпеченні систем протипожежного захисту в закладах освіти. 9. Відсутність повноцінного безбар'єрного освітнього середовища. 10. Високий рівень зносу спортивного інвентарю. 11. Необхідність розвитку мережі дитячо-юнацьких клубів за місцем проживання. 12. Соціальне сирітство. 13. Застарілий рухомий склад електротранспорту. 14. Відсутність сформованої інфраструктури для проведення гастролейних заходів. 15. Відсутність сучасних рекреаційних зон для організації та проведення гастролейних заходів 16. Відсутність приміщення під розміщення ЦНАП для забезпечення подальшого розширення переліку послуг, створення комфортних умов для прийому відвідувачів. 17. Критично недостатній рівень охоплення дітей громади послугами з відпочинку та оздоровлення. 18. Екологічні ризики р.Рось: забруднення важкими металами, ПАР, органікою. 19. Проблеми з утриманням територій: сміття, стихійні сміттєзвалища, пошкодження насаджень. 20. Відсутність статистичної інформації для планування 21. Недостатня кількість лікарів первинної ланки. 22. Відсутність сучасної системи оповіщення жителів громади про НС.

17. Розвинена мережа закладів культури різних форм підпорядкування. 18. Історико-культурна спадщина, зокрема Державний дендрологічний парк "Олександрія НАМ України", архітектурні пам'ятки як потенціал розвитку туризму. 19. Прородно-рекреаційний потенціал (водні ресурси, ліси). 20. Впровадження енергоефективних технологій. 21. Розгалужена система відеоспостереження, що забезпечує підвищення безпеки мешканців. 22. Високий рівень відкритості публічної інформації.	23. Недостатній рівень цифрової грамотності, нерівномірний розподіл інформації та обмеження участі частини населення в обговореннях. 24. Стан автомобільних доріг потребує капітального ремонту. 25. Недостатнє фінансування проєктів.
Можливості (позитивні фактори зовнішнього впливу, які сприяють розвитку громади)	Загрози (негативні фактори зовнішнього впливу, які заважатимуть розвитку громади)
1. Залучення ресурсів міжнародної технічної допомоги та інвестицій. 2. Розвиток індустриальних парків, циркулярної економіки та замкнених виробничих циклів. 3. Релокація підприємств до громади. 4. Інтеграція в державні програми підтримки економіки, залучення МСП, зростання інвестиційної активності. 4. Використання експортних ваучерів, сертифікаційних програм (ISO, CE, HALAL/KOSHER), розширення ринків. 5. Створення навчально-практичних центрів та адаптація освітніх програм до потреб бізнесу. 6. Завершення трансформації та модернізації мережі комунальних закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти громади відповідно до запитів та демографічної ситуації. Створення ефективної мережі академічних ліцеїв. 7. Створення освітянського хабу, впровадження дуальної освіти, розвиток професійної підготовки. 8. Розвиток цифрових сервісів, IT-сектору, автоматизація муніципального управління. 9. Можливість створення фонду доступного житла для ВПО, молоді та соціально вразливих груп. 10. Соціальні проєкти, розвиток локальних ініціатив. 11. Розвиток сучасної спортивної інфраструктури, залучення державних та міжнародних програм підтримки спорту. 10. Впровадження екологічних проєктів: очищення водойм, сучасна система поводження з відходами. 11. Розвиток екотуризму й зелених громадських просторів.	1. Військова агресія російської федерації, загроза ракетних ударів. 2. Економічна нестабільність, інфляція, валютні коливання. 3. Демографічне старіння населення. 4. Імпортна конкуренція — витіснення місцевої продукції дешевшими імпортними аналогами. 5. Делегування нових повноважень громадам без належного фінансового ресурсу. 6. Надмірна залежність бюджету громади від державних субвенцій і дотацій. 7. Погіршення екологічного стану через зміни клімату, забруднення, стихійні звалища. 8. Зростання вартості енергоресурсів і витрат на утримання комунальної інфраструктури. 9. Часті зміни в законодавстві, недосконалість податкової та бюджетної системи. 10. Ризики для реалізації стратегічних інфраструктурних проєктів через нестачу коштів або політичну нестабільність. 11. Ризик відтоку висококваліфікованих кадрів за кордон. 12. Провокації та дезінформація у місцевих та регіональних медіа. 13. Недосконалість чинного Законодавства. 14. Припинення або скорочення міжнародної допомоги. 15. Обмеження можливостей бюджетів усіх рівнів для фінансування проєктів розбудови інфраструктури. 16. Висока інфляція та зниження купівельної спроможності населення. 17. Розширення масштабів тіньової економіки, зокрема у сфері зайнятості. 18. Збільшення податкового навантаження на суб'єкти підприємницької діяльності. 19. Нарощення обсягів імпорту продукції, яка конкурує з вітчизняною. 20. Зміна клімату. 21. Екологічні катастрофи.

12. Поширення використання відновлюваних джерел енергії, енергоефективних технологій. 13. Розвиток внутрішнього туризму на основі культурно-історичної та природної спадщини. 14. Можливості модернізації транспортної інфраструктури в межах загальнодержавних програм, залучення інвесторів, розвиток логістики. 15. Інтеграція молоді в європейський простір, міжнародні молодіжні обміни 16. Модернізація програм дозвілля, залучення грантів для розвитку гуртків і секцій 16. Інтеграція до обласних систем ("Безпечна Київщина"). 17.Формування активного громадянського суспільства 18. Співпраця з міжнародними та благодійними організаціями. 19. Наявність опцій для пілотування цифрових продуктів та участі у їх розробці. 20. Зменшення ефективності соціальних проєктів, розвиток сімейних форм виховання, розвиток локальних ініціатив. 21. Розвиток доступної медицини та реалізація соціальних проєктів у сфері охорони здоров'я. 22. Розширення спектру адміністративних послуг. 23. Розвиток сучасної системи поводження з відходами , реалізація проєктів із благоустрою та екологічної безпеки.	22. Обурення мешканців: навіть у випадках, коли впровадження цифрового рішення не несе фінансових витрат для громади.
--	--

4.2. Порівняльні переваги, виклики та ризики розвитку Білоцерківської міської територіальної громади

Порівняльні переваги (на основі сильних сторін і можливостей)

Білоцерківська міська територіальна громада має потужний комплекс порівняльних переваг, які створюють міцну основу для соціально-економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності на національному й міжнародному рівнях.

Вигідне географічне розташування, близькість до Києва та розвинена транспортна мережа (автомобільні магістралі, залізничні сполучення) забезпечують громаді швидкий доступ до ключових ринків збуту, логістичних вузлів та міжнародних транспортних коридорів. Це сприяє залученню інвесторів, релокації підприємств і розвитку експорту продукції місцевого виробництва, що вже має широку географію поставок — країни ЄС, Азії, Африки та Близького Сходу.

Економічна структура громади вирізняється диверсифікованістю — поряд із потужними промисловими підприємствами активно функціонують аграрний сектор, будівельна галузь, сфера послуг. У громаді створено та розвиваються індустріальні парки та підготовлені інвестиційні майданчики, що відповідають сучасним вимогам бізнесу. Це відкриває можливості для створення замкнених виробничих циклів, розвитку кластерних ініціатив і залучення міжнародної технічної допомоги на інноваційні проєкти.

Сильний людський потенціал громади підкріплюється розгалуженою системою освіти — від закладів дошкільної та середньої освіти до професійно-технічних училищ, коледжів і вищих навчальних закладів. Наявність закладів вищої освіти дозволяє молоді здобувати

кваліфікацію, не виїжджаючи з громади, а партнерство з бізнесом, інститутами Національної академії педагогічних наук України, міжнародними організаціями та фондами сприяє модернізації освітнього середовища. Це створює передумови для підготовки кадрів відповідно до потреб економіки, розвитку навчально-практичних центрів та впровадження дуальної освіти.

Сфера соціальних послуг у громаді розвивається комплексно: діє мережа закладів соціального захисту, впроваджуються програми підтримки сімей з дітьми, осіб з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб та малозабезпечених категорій населення. Медична інфраструктура представлена широкою мережею закладів первинної та спеціалізованої допомоги, що забезпечує жителям громади доступ до необхідних медичних послуг. Оновлення обладнання, впровадження сучасних діагностичних технологій і розвиток електронної медицини сприяють підвищенню якості та оперативності медичного обслуговування.

Білоцерківська громада має багатий культурно-історичний та природно-рекреаційний потенціал. Наявність таких об'єктів, як Державний дендрологічний парк «Олександрія», архітектурні пам'ятки, розгалужена мережа культурних закладів, водні ресурси та зелені зони, створює значний туристичний потенціал. Це відкриває можливості для розвитку внутрішнього та екологічного туризму, формування нових рекреаційних зон і громадських просторів, організації фестивалів та культурних заходів, які можуть стати додатковими джерелами доходу для місцевого бізнесу.

Громада має досвід ефективного впровадження проєктів з енергоефективності та відновлюваної енергетики, що дозволяє зменшувати енергоспоживання та витрати на утримання інфраструктури. Використання можливостей державних і міжнародних програм підтримки модернізації комунальних об'єктів, впровадження систем «розумного міста» та розширення мережі відеоспостереження підвищують безпеку мешканців і якість муніципальних послуг.

Сильним активом є активне громадянське суспільство, розвинене молодіжне середовище та високі досягнення спортсменів громади на національному та міжнародному рівнях. Це формує позитивний імідж, як громади з високим рівнем культурного, спортивного та соціального життя, що сприяє залученню молодих сімей, інвесторів та партнерів.

Важливою конкурентною перевагою є активна цифровізація муніципального управління та публічних послуг. Громада впроваджує сучасні електронні сервіси, автоматизовані системи документообігу, цифрові платформи для комунікації з жителями, а також бере участь у пілотних проєктах з тестування нових IT-рішень. Розвиток цифрової інфраструктури не лише підвищує прозорість і доступність послуг, а й створює додаткові можливості для залучення інноваційного бізнесу, розвитку IT-сектору та формування позитивного інвестиційного іміджу громади.

Завдяки комплексному поєднанню економічних, освітніх, культурних та природних ресурсів громада має значний потенціал для реалізації стратегічних інфраструктурних проєктів, зростання економіки та підвищення якості життя населення.

Виклики

(на основі слабких сторін і можливостей)

Білоцерківська міська територіальна громада має значний потенціал для розвитку, проте для його повної реалізації необхідно подолати низку системних викликів, які поєднують у собі внутрішні обмеження та зовнішні фактори.

Відтік молоді та кваліфікованих фахівців до Києва та за кордон, поєднаний зі зниженням народжуваності та старінням населення, зменшує трудовий потенціал громади. Ця тенденція ускладнює забезпечення потреб ринку праці, особливо у сферах охорони здоров'я, технічних спеціальностей, інженерії та виробництва. Система професійно-технічної освіти потребує швидкої адаптації до сучасних вимог бізнесу, розширення партнерств з роботодавцями, створення навчально-практичних центрів і впровадження дуальної освіти.

Застарілі інженерні мережі, високий рівень зносу житлового фонду та критична потреба в оновленні систем водопостачання, теплопостачання, транспортної інфраструктури обмежують якість життя та конкурентоспроможність громади. Більшість багатоквартирних будинків зведено до 1990-х років і вони потребують модернізації з використанням енергоефективних технологій. Потребують уваги стан доріг, мостів, тротуарів.

Незважаючи на потужну мережу закладів освіти, низка шкіл і дитсадків не мають належно обладнаних укріплень та систем протипожежного захисту. Відсутність сучасних лабораторій, медіацентрів та інноваційного обладнання зменшує конкурентоспроможність закладів і можливості для розвитку STEM-освіти. Освітнє середовище потребує безбар'єрності та цифрової трансформації, щоб забезпечити рівний доступ для всіх категорій дітей, включаючи дітей з особливими освітніми потребами.

Високий рівень зносу спортивного інвентарю, інфраструктури та обладнання дитячо-юнацьких спортивних шкіл обмежує можливості для якісної підготовки спортсменів і розвитку масового спорту.

Забруднення річки Рось важкими металами, побутовими та промисловими стоками, наявність стихійних сміттєзвалищ і накопичення твердих побутових відходів потребують впровадження комплексних екологічних проєктів, модернізації системи поводження з відходами та посилення контролю за станом довкілля.

Зростання кількості внутрішньо переміщених осіб, сімей, які потребують підтримки, та осіб з інвалідністю, вимагає розширення спектра і доступності соціальних послуг, створення нових сервісів підтримки та адаптаційних програм. Особливу увагу необхідно приділяти інтеграції ВПО у громаду, забезпеченню їх житлом, роботою, доступом до освіти та медицини. Також потребує посилення система відпочинку та оздоровлення дітей — рівень охоплення значно нижчий за потреби.

Відсутність інфраструктури для проведення масштабних культурних та гастрольних заходів, обмежена кількість сучасних рекреаційних зон і туристичних продуктів стримує розвиток туризму. Потрібно створювати нові культурні простори, маршрути та пропозиції, орієнтовані на різні категорії відвідувачів.

Недостатнє фінансування великих інфраструктурних і соціальних проєктів, а також залежність бюджету від державних субвенцій і дотацій створює ризики для стабільності розвитку громади. Потрібно шукати додаткові джерела надходжень, зокрема через концесії, державно-приватне партнерство та оптимізацію управління комунальним майном.

Ризики

(на основі слабких сторін і загроз)

Реалізація стратегії розвитку громади до 2027 року відбуватиметься в умовах високої невизначеності та значної кількості зовнішніх і внутрішніх загроз, що можуть негативно вплинути на досягнення стратегічних цілей.

Повномасштабна війна та постійна загроза ракетних ударів створюють небезпеку для життя і здоров'я населення, можуть призвести до руйнування критичної інфраструктури та обмеження економічної активності. Існує ймовірність пошкодження об'єктів життєзабезпечення, що ускладнить їх відновлення і функціонування.

Макроекономічна нестабільність, інфляційні процеси, коливання валютного курсу та зростання вартості енергоресурсів здатні знизити інвестиційну привабливість громади, спричинити скорочення виробництва та робочих місць. Зростає ризик відтоку бізнесу та капіталу у більш стабільні регіони або за кордон.

Старіння населення, скорочення чисельності працездатних громадян та відтік молодих фахівців з громади можуть призвести до дефіциту трудових ресурсів, особливо у висококваліфікованих спеціальностях. Це негативно вплине на конкурентоспроможність економіки.

Обмежена кількість соціального та доступного житла для внутрішньо переміщених осіб і вразливих категорій населення може поглибити соціальну напругу. Недостатнє охоплення дітей послугами з відпочинку та оздоровлення знижує рівень соціального захисту та підтримки родин.

Високий рівень зношеності комунальних мереж, дорожньої інфраструктури та спортивних об'єктів створює загрозу перебоїв у наданні послуг та зменшує можливості для залучення інвестицій. Пошкодження або руйнування об'єктів внаслідок воєнних дій суттєво ускладнює реалізацію стратегічних проєктів.

Забруднення річки Рось, наявність стихійних сміттєзвалищ, накопичення відходів та ризики, пов'язані зі зміною клімату (посухи, паводки, екологічні катастрофи), можуть негативно впливати на здоров'я населення, довкілля та розвиток рекреаційного потенціалу громади.

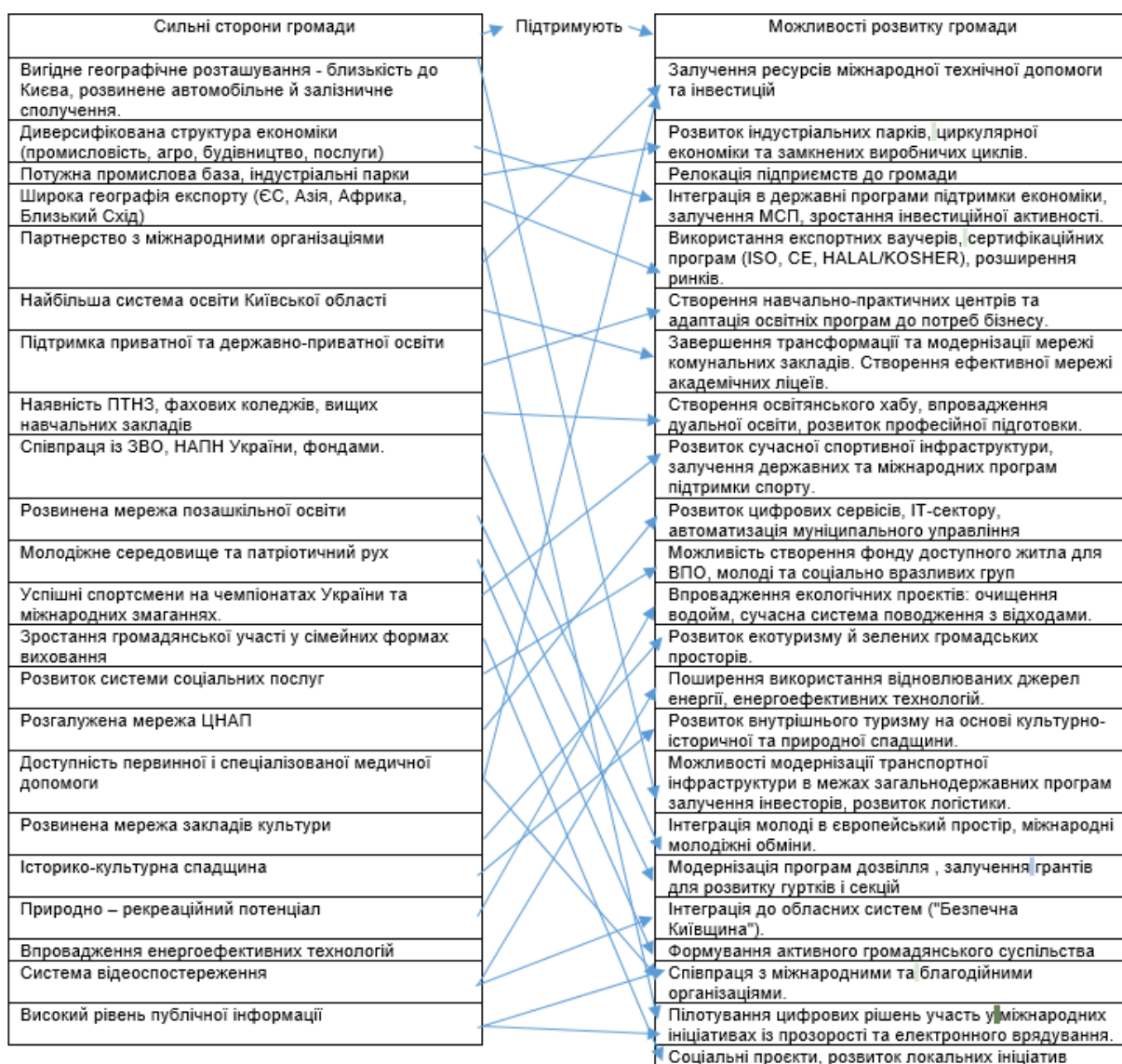
Часті зміни законодавства, недосконалість податкової та бюджетної системи, а також делегування нових повноважень без належного фінансового забезпечення можуть знизити ефективність реалізації місцевої політики та інвестиційних планів.

Низький рівень цифрової грамотності частини населення, відсутність сучасної інтегрованої системи оповіщення та загроза дезінформаційних кампаній у медіапросторі можуть зменшити довіру до влади, ускладнити комунікацію та впровадження інноваційних рішень.

Залежність місцевого бюджету від державних субвенцій та міжнародної допомоги створює ризик нестачі коштів для фінансування проєктів розвитку у разі скорочення цих джерел. Обмежені власні доходи можуть стримувати реалізацію стратегічних пріоритетів.

4.3. Аналітична матриця SWOT-аналізу розвитку Білоцерківської міської територіальної громади

Таблица 21

Аналіз порівняльних переваг, викликів та ризиків розвитку Білоцерківської міської територіальної громади дозволив обґрунтувати визначення 4 стратегічних та 16 оперативних цілей Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року для досягнення яких передбачається реалізувати 99 пріоритетних завдань.

4.4. Сценарії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на середньострокову перспективу.

Громада — це її люди. Активність, професійний рівень, готовність до співпраці та ініціативність жителів є сильною стороною Білоцерківської громади. У XXI столітті креативність є рушієм розвитку, а її розкриття можливе за умов створення можливостей для розвитку освіти, культури, підприємництва та інноваційної діяльності. Саме людський капітал — ключова перевага сучасних територій.

Світ змінюється надзвичайно динамічно. Глобальні лідери продовжують випереджати Україну за рівнем ВВП, інноваційності та ефективності управління. Водночас конкуренція між українськими містами зростає, адже громади змагаються за інвестиції, таланти, туристів,

державні ресурси. Звичайного функціонування публічних установ вже недостатньо — потрібні стратегічне мислення, адаптивність та здатність до проактивних дій.

Розвиток Білоцерківської міської територіальної громади — це комплексний процес, що охоплює економічну, соціальну, екологічну, освітню та культурну сфери. Його ефективність визначається здатністю максимально використовувати внутрішні та зовнішні можливості, своєчасно реагувати на виклики і мобілізувати зацікавлені сторони до реалізації стратегічних ініціатив.

Прогноз розвитку громади на середньострокову перспективу перебуває під значним впливом невизначеності, зумовленої повномасштабною агресією російської федерації. Сценарні умови залежать від тривалості воєнних дій, масштабів руйнувань та здатності держави й місцевого самоврядування створити умови для відновлення й сталого розвитку.

Сценарне планування дозволяє розглядати можливі варіанти майбутнього розвитку громади залежно від домінування тих чи інших факторів та їхніх наслідків. Ураховуючи внутрішні можливості Білоцерківської громади, наявні слабкі сторони та зовнішні загрози, можна визначити три найбільш ймовірні сценарії соціально-економічного розвитку: базовий сценарій, оптимістичний та песимістичний.

Базовий сценарій передбачає завершення воєнних дій у середньостроковій перспективі та поступовий перехід громади до відновлення і розвитку. Основна увага зосереджуватиметься на відбудові пошкодженої інфраструктури, модернізації комунальних мереж і створенні нових можливостей для інвесторів та місцевого бізнесу. Важливим пріоритетом стане розвиток соціальних, культурних та освітніх послуг, які забезпечують підвищення якості життя населення та формування конкурентних переваг громади.

Основні припущення базового сценарію:

- залучення фінансової підтримки від міжнародних партнерів і донорів для реалізації інфраструктурних та соціальних проєктів;
- реконструкція та модернізація об'єктів житлово-комунального господарства, транспортної мережі, медичних і освітніх закладів;
- активне залучення приватних інвесторів через розвиток індустріальних парків і створення умов для релокації підприємств;
- повернення частини кваліфікованих кадрів і молоді, зниження рівня трудової міграції;
- поширення практик цифровізації у сфері муніципальних послуг, освіти, медицини та соціального захисту;
- зростання внутрішнього попиту на продукцію місцевого виробництва та розвиток малого й середнього бізнесу;
- активізація громадської участі та партнерства з громадськими організаціями у сфері відновлення, освіти й культури.

Ключові завдання для громади:

1. Відновлення людського потенціалу:
 - створення безпечних і сучасних освітніх просторів, зокрема з укриттями, лабораторіями та цифровими класами;
 - розвиток професійно-технічної освіти та дуальних програм у співпраці з роботодавцями;
 - посилення медичної інфраструктури, відкриття реабілітаційних центрів та відділень психічного здоров'я;
 - створення умов для повернення молоді та підтримки ветеранів, ВПО і соціально вразливих груп;
 - розвиток спортивної інфраструктури та програм реабілітації.
2. Забезпечення комфортного середовища проживання:
 - модернізація комунальних мереж, доріг, мостів та громадського транспорту;
 - очищення річки Рось, ліквідація стихійних сміттєзвалищ, створення сучасної системи поводження з відходами;
 - впровадження відновлюваних джерел енергії та енергоефективних рішень у житлово-комунальній сфері;
 - розвиток безпечних публічних просторів, парків, рекреаційних і культурних зон;
 - розбудова сучасної системи оповіщення населення про надзвичайні ситуації.

3. Економічна стабільність і розвиток бізнесу:

- підтримка індустріальних парків як осередків залучення інвестицій і нових виробництв;
- створення умов для розвитку малого і середнього підприємництва, особливо у сфері послуг, туризму та креативних індустрій;

- просування бренду Білої Церкви як центру інновацій, культури і спорту;
- розвиток туристичних продуктів на основі історико-культурної спадщини та природного потенціалу.

4. Управління та інституційний розвиток:

- впровадження сучасних систем управління публічними інвестиціями;
- цифровізація муніципального управління і послуг для мешканців;
- розширення партнерства з міжнародними і благодійними організаціями для реалізації стратегічних проєктів;

- розвиток практики громадського бюджету та залучення мешканців до ухвалення рішень.

Очікувані результати реалізації:

У разі реалізації базового сценарію громада зможе відновити ключові об'єкти інфраструктури, забезпечити якісні освітні, медичні та соціальні послуги, підвищити інвестиційну привабливість і покращити умови життя мешканців. Проте обмеженість бюджетних ресурсів і залежність від зовнішньої підтримки можуть стримувати швидкість реалізації окремих проєктів.

Оптимістичний сценарій передбачає завершення війни у короткостроковій перспективі та швидкий розвиток громади. Він базується на активному залученні міжнародної допомоги, значних інвестицій та реалізації масштабних реформ, які створять умови для динамічного розвитку економіки, розвитку інфраструктури та підвищення якості життя мешканців Білоцерківської міської територіальної громади.

У цьому випадку Білоцерківська громада зможе використати свої конкурентні переваги — вигідне географічне розташування, розвинену промислову базу, партнерство з міжнародними організаціями, потужну освітню систему, культурний та туристичний потенціал — для переходу на новий рівень розвитку.

Основні припущення оптимістичного сценарію:

- залучення великих обсягів іноземних інвестицій у розвиток індустріальних парків, виробництв і креативних індустрій;

- створення значної кількості нових високооплачуваних робочих місць, що сприятиме поверненню молоді й кваліфікованих кадрів у громаду;

- активний розвиток малого і середнього бізнесу, зокрема у сфері туризму, послуг та інноваційних технологій;

- повернення молоді та фахівців з-за кордону, розвиток ринку якісного та доступного житла;

- масштабна модернізація комунальної, транспортної та соціальної інфраструктури;

- впровадження цифрових сервісів, розвиток ІТ-сектору, автоматизація муніципального управління;

- підвищення купівельної спроможності населення та зростання внутрішнього ринку;

- широке використання відновлюваних джерел енергії та енергоефективних технологій;

- розвиток внутрішнього і зовнішнього туризму на основі культурно-історичної спадщини та рекреаційних ресурсів (парк «Олександрія», річка Рось, архітектурні пам'ятки);

- Білоцерківську міську територіальну громаду визнано регіональним лідером інноваційного розвитку Київщини.

Ключові завдання для громади:

1. Відновлення та розвиток людського капіталу:

- модернізація освітньої мережі: створення ліцеїв, освітніх хабів і сучасних лабораторій;

- розвиток дуальної освіти та навчально-практичних центрів у співпраці з бізнесом;

- комплексне оновлення медичних закладів, забезпечення їх сучасним обладнанням і розвиток реабілітаційних центрів;

- створення нових можливостей для молоді через мережу молодіжних хабів, культурних і спортивних просторів;

- розширення програм соціального захисту, підтримки ветеранів, ВПО та соціально вразливих груп.

2. Формування безпечного та комфортного середовища:

- побудова сучасної системи укриттів та центрів безпеки ;
- повна цифровізація муніципального управління і розвиток сервісів “Smart City”;
- розвиток зелених і рекреаційних зон, впорядкування набережної річки Рось;
- впровадження сучасних рішень у сфері енергоефективності та поводження з відходами.

3. Економічна динаміка і конкурентоспроможність:

- запуск нових підприємств у промислових парках, підтримка інноваційних і стартап-проектів;

- розвиток смарт-спеціалізації на основі існуючих кластерів (промисловість, агросектор, логістика, креативні індустрії);

- активна співпраця з міжнародними партнерами, участь у програмах ЄС;
- популяризація Білоцерківської громади як центру експорту, науки, освіти й туризму;
- створення нових туристичних продуктів і брендів громади.

4. Інституційний розвиток і партнерства:

- працювати за принципом “краще ніж було” - сучасне житло, транспорт і соціальна інфраструктура;

- посилення прозорості й відкритості муніципального управління;
- розширення інструментів громадської участі та бюджетів участі;
- активне використання туристичного потенціалу (парк “Олександрія”, історико-культурні пам’ятки, зелений туризм);

- розбудова партнерств з міжнародними організаціями, фондами та бізнесом;
- впровадження електронних сервісів і мобільних застосунків для надання адміністративних та соціальних послуг.

Очікувані результати реалізації:

У разі реалізації оптимістичного сценарію Білоцерківська громада перетвориться на потужний регіональний центр інновацій, бізнесу, освіти й туризму.

Це забезпечить:

- модернізацію інфраструктури;
- стаке економічне зростання та збільшення інвестицій;
- створення тисяч нових робочих місць;
- зростання добробуту населення.

Таким чином, оптимістичний сценарій дозволяє Білоцерківській громаді максимально реалізувати свій потенціал та стати прикладом успішного відновлення і розвитку після війни.

Песимістичний сценарій розвитку громади пов’язаний із затяжним характером війни на виснаження та високим рівнем воєнних загроз. Для Білоцерківської міської територіальної громади такий сценарій є особливо небезпечним, адже продовження бойових дій на території України, збереження ракетних обстрілів, загроза повторних атак на об’єкти критичної інфраструктури можуть суттєво обмежити можливості реалізації більшості стратегічних завдань. В умовах скорочення фінансових ресурсів реалізація буде можлива лише для окремих першочергових заходів, спрямованих на підтримку життєдіяльності населення та ліквідацію наслідків руйнувань.

У такому випадку громада зазнає значних економічних втрат, зокрема внаслідок:

- руйнування об’єктів інфраструктури, житлового фонду, комунальних мереж;
- зниження ділової активності підприємств малого, середнього та великого бізнесу;
- втрати частини робочих місць і зростання рівня безробіття;
- скорочення доходів населення та зменшення його купівельної спроможності;
- погіршення соціально-економічних умов.

За умов зменшення податкових надходжень та обмеженого місцевого бюджету фінансування більшості проєктів залежатиме від зовнішньої підтримки — допомоги держави, країн-партнерів та міжнародних фінансових інституцій.

Характерні ознаки песимістичного сценарію для Білоцерківської громади:

- відтік працездатного населення, особливо молоді, до інших регіонів та за кордон, що призведе до дефіциту кадрів у промисловості, медицині, сфері освіти та комунальному господарстві;
- обмеження можливостей залучення нових інвестицій, що сповільнить реалізацію ключових інфраструктурних і соціально-економічних проєктів;
- згортання підприємницької активності та підвищення рівня безробіття серед місцевого населення;
- подорожчання енергоносіїв і пального, що зумовить зростання собівартості продукції та комунальних послуг;
- погіршення якості життя мешканців через недостатнє фінансування сфери охорони здоров'я, освіти, комунальних послуг;
- загострення соціальних проблем, зокрема зростання кількості внутрішньо переміщених осіб, людей, які постраждали від війни та потребують державної допомоги.

У підсумку, песимістичний сценарій розвитку Білоцерківської міської територіальної громади означатиме зосередження переважно на заходах кризового реагування та забезпеченні базових потреб населення. За таких умов основні зусилля місцевої влади та партнерів громади будуть спрямовані на:

- підтримку функціонування критично важливих об'єктів інфраструктури (тепло-, водо-, енергопостачання, транспорт, медичні заклади);
- забезпечення життєво необхідних соціальних послуг, у першу чергу — для найбільш вразливих груп населення (ветеранів, ВПО, людей з інвалідністю, багатодітних сімей);
- ліквідацію наслідків руйнувань, відновлення роботи комунальних служб та системи цивільного захисту;
- мобілізацію ресурсів міжнародних організацій, державної підтримки та волонтерських ініціатив для подолання гуманітарних викликів. Негативний розвиток подій значно сповільнить процес реалізації стратегічних проєктів громади, однак навіть у цих складних умовах ключовим завданням залишатиметься збереження людського потенціалу та соціальної згуртованості. Це стане запорукою швидшого відновлення Білоцерківської громади у разі переходу до базового чи оптимістичного сценарію розвитку.

Враховуючи можливі варіанти соціально-економічного розвитку та безпекові виклики, при формуванні цілей і завдань Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади за основу прийнято базовий сценарій розвитку. Його реалізація передбачає стабілізацію економічної ситуації, відновлення інфраструктури та забезпечення сталого зростання громади. У результаті реалізації базового сценарію очікується поступове наближення до оптимістичного сценарію розвитку, що забезпечить динамічний розвиток економіки, підвищення якості життя населення, стійкість громади до зовнішніх викликів та інтеграцію у регіональний і європейський простір.

4.5. Стратегічне бачення розвитку Білоцерківської міської територіальної громади

Білоцерківська міська територіальна громада — це динамічний і життєстійкий простір, де поєднуються багата історико-культурна спадщина, людський потенціал та інноваційний розвиток. Громада є потужним центром півдня Київщини, який формує сучасну економіку, забезпечує високі стандарти життя та безпеки, підтримує соціальну згуртованість і відкритість до світу.

Розвиваючи освіту, медицину, інфраструктуру та культурне середовище, громада створює умови для комфортного життя, самореалізації та сталого зростання. Білоцерківська громада впевнено інтегрується в регіональний та європейський простір, зберігаючи свою ідентичність і водночас впроваджуючи сучасні технології управління, енергоефективності та цифрової трансформації.

Білоцерківська міська територіальна громада - це громада можливостей, партнерства та розвитку, де мешканці, бізнес і влада діють спільно задля добробуту, безпеки й процвітання майбутніх поколінь.

Таблиця 24

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Завдання
1. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ	1.1. Якість освіти: створення інклюзивного, безпечного та якісного простору для розвитку особистості протягом життя.	1.1.1. Оптимізація та забезпечення безпеки освітньої мережі. Забезпечення функціонування закладів дошкільної та загальної середньої освіти в безпечних умовах (зокрема, за рахунок облаштування та модернізації укріплень), враховуючи потреби ВПО та демографічні зміни. 1.1.2. Забезпечення дистанційного та/або екстернатного навчання для здобувачів освіти, які перебувають за кордоном. 1.1.3. Розвиток інклюзивної освіти та освітнього середовища, доступного для всіх здобувачів, зокрема дітей з особливими потребами. 1.1.4. Підвищення якості освітніх послуг. Впровадження інноваційних методик, покращення матеріально-технічної бази (зокрема, STEM-лабораторій) та підвищення кваліфікації педагогів. 1.1.5. Розвиток позашкільної освіти та неформального навчання. Створення умов для розвитку творчих, інтелектуальних і фізичних здібностей дітей та молоді. 1.1.6. Посилення профорієнтації та зв'язку з ринком праці. Розширення співпраці з місцевими закладами професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, підтримка дуальної освіти та профорієнтаційна робота серед учнів.
	1.2. Якісні медичні послуги. Посилення медичної стійкості, реабілітації та психічного благополуччя.	1.2.1. Модернізація інфраструктури медичних закладів. Оновлення та дооснащення медичним обладнанням комунальних закладів первинної та вторинної медичної допомоги відповідно до вимог Програми медичних гарантій. 1.2.2. Психологічна стійкість та ментальне здоров'я. 1.2.3. Розвиток реабілітаційних послуг. 1.2.4. Популяризація профілактики та здорового способу життя. Проведення інформаційних кампаній з профілактики неінфекційних захворювань та підвищення рівня вакцинації населення згідно з календарем щеплень.

	1.3. Сприяння фізичній активності, спорту та розвитку молодіжної інфраструктури.	1.3.1. Оновлення та розбудова спортивної інфраструктури. Модернізація існуючих спортивних об'єктів громади, створення нових універсальних спортивних майданчиків з урахуванням безбар'єрності. 1.3.2. Залучення до масового спорту. Популяризація фізичної активності, організація спортивно-масових заходів, зокрема залучення ветеранів та ВПО до фізкультурно-спортивної реабілітації. 1.3.3. Розвиток дитячо-юнацького спорту. 1.3.4. Створення умов для розвитку та успішної самореалізації молоді. 1.3.5. Підтримка та розвиток молодіжних центрів/просторів/хабів у для неформальної освіти, волонтерства та соціальної згуртованості молоді.
	1.4. Створення умов для суспільного середовища, яке забезпечує рівні права та можливості кожної соціальної групи.	1.4.1. Формування системи надання соціальних послуг відповідно до потреб населення з урахуванням гендерних особливостей. 1.4.2. Забезпечення цифровізації системи надання послуг у сфері соціального захисту. 1.4.3. Формування безбар'єрного громадського простору та доступної інфраструктури для всіх груп населення. 1.4.4. Реалізація заходів із запобігання та протидії домашньому насильству, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. 1.4.5. Підтримка сімейних форм виховання, запобігання соціального сирітства.
	1.5. Забезпечення соціальної підтримки та інтеграції Захисників і Захисниць України, їхніх сімей, членів родин загиблих та внутрішньо переміщених осіб.	1.5.1. Удосконалення системи соціального захисту Захисників і Захисниць України, членів їхніх родин, а також сімей загиблих (померлих). 1.5.2. Забезпечення психологічної, медичної, професійної реабілітації та соціально-економічної реінтеграції ветеранів, військовослужбовців та членів їхніх сімей. 1.5.3. Сприяння у поліпшенні житлових умов ветеранам війни та членам їх сімей. 1.5.4. Розвиток інфраструктури соціальних і реабілітаційних послуг у громаді, створення центрів підтримки ветеранів та сімей загиблих. 1.5.5. Сприяння інтеграції та адаптації внутрішньо переміщених осіб у громаді, забезпечення належних умов для їхнього проживання, доступу до соціальних, медичних та освітніх послуг.

	1.6.Розвиток культурного простору громади як основи для духовного зростання особистості, збереження національної ідентичності та культурної спадщини.	1.6.1. Розвиток інфраструктури культури – модернізація закладів культури, створення безбар'єрного та цифрового простору, використання сучасних технологій у сфері культури. 1.6.2. Збереження культурної спадщини – інвентаризація та охорона об'єктів, підтримка традицій і народних промислів, популяризація нематеріальної спадщини. 1.6.3. Підтримка творчої діяльності – сприяння розвитку аматорських колективів, творчої молоді, креативних індустрій, проведення конкурсів і фестивалів. 1.6.4.Сприяння утвердженню української національної та громадянської ідентичності в громаді через національно-патріотичне та військово-патріотичне виховання, громадянську освіту та залучення ветеранів до місцевих програм. 1.6.5. Підтримка культурних проєктів для зміцнення єдності громади. 1.6.6. Меморіалізація важливих подій – збереження пам'яті про боротьбу за незалежність та події, пов'язані з війною.
2. ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ ТА КОМПЛЕКСНА БЕЗПЕКА В ГРОМАДІ	2.1. Цивільний захист та безпека громадян.	2.1.1. Сприяння збільшенню фонду захисних споруд цивільного захисту з урахуванням принципів інклюзивності та безбар'єрності. 2.1.2. Розвиток та вдосконалення систем оповіщення та інформування населення громади про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій. 2.1.3. Впровадження сучасних систем пожежної безпеки у закладах освіти, культури та соціальної сфери. 2.1.4. Функціонування національної системи стійкості.
	2.2. Комплексний розвиток транспортної інфраструктури громади.	2.2.1. Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт та модернізація автомобільних доріг місцевого значення, вулиць і тротуарів у громаді. 2.2.2. Поліпшення транспортної логістики для бізнесу: облаштування індустріальних парків і промислових зон сучасними під'їзними дорогами. 2.2.3. Розвиток велоінфраструктури. 2.2.4. Забезпечення безпеки дорожнього руху пішоходів шляхом освітлення пішохідних переходів на дорогах громади з використанням новітніх технологій. 2.2.5.Розвиток мережі громадського транспорту з урахуванням потреб людей з інвалідністю та маломобільних груп. 2.2.6. Оновлення рухомого складу електротранспорту та автобусів. 2.2.7. Модернізація зупинок громадського

		транспорту, облаштування їх інформаційними табло та умовами для маломобільних громадян.
	2.3. Розвиток енергетичної інфраструктури та підвищення енергоефективності.	2.3.1. Розвиток розподіленої генерації електричної енергії (зокрема когенераційні установки) та стимулювання впровадження проєктів на основі відновлюваних джерел енергії. 2.3.2. Розвиток системи енергоменеджменту на рівні громади. 2.3.3. Впровадження Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату. 2.3.4. Модернізація житлово-комунальної інфраструктури громади. 2.3.5. Сприяння захисту об'єктів енергетичного сектору громади. 2.3.6. Залучення інвестицій і міжнародної допомоги для розвитку «зеленої» енергетики та програм енергоефективності.
	2.4. Сталий розвиток довкілля та адаптація до кліматичних змін.	2.4.1. Створення та впровадження системи комплексного моніторингу стану довкілля громади. 2.4.2. Проведення природоохоронних та відновлювальних заходів для збереження водних ресурсів. 2.4.3. Відновлення та розширення зелених зон громади, стимулювання заходів із створення лісів та захисних насаджень, розвиток екопарків, громадських зелених просторів. 2.4.4. Впровадження сучасної системи управління відходами. 2.4.5. Розроблення та реалізація програм адаптації громади до зміни клімату. 2.4.6. Розвиток екологічної освіти і культури серед населення, підтримка громадських та молодіжних екопроєктів, волонтерських ініціатив у сфері охорони довкілля. 2.4.7. Стимулювання розвитку екологічно орієнтованого підприємництва (еко-туризм, переробка відходів, виробництво з вторинної сировини).

3. РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДИ	3.1. Розвиток конкурентоспроможного бізнес-середовища та залучення інвестицій.	3.1.1. Підвищення інвестиційної привабливості громади, залучення інвестицій, популяризація інвестиційних можливостей громади. 3.1.2. Створення сприятливих умов для діяльності малого та середнього підприємництва. 3.1.3. Сприяння залучення стратегічних інвесторів та розвитку індустріальних парків. 3.1.4. Сприяння реалізації експортного потенціалу підприємств. 3.1.5. Сприяння діяльності виробників крафтової та локальної продукції. 3.1.6. Сприяння розвитку агропромислового комплексу та переробки. 3.1.7. Підвищення цифрової та підприємницької грамотності населення. 3.1.8. Сприяння впровадженню цифрових та інноваційних технологій у виробничих процесах . 3.1.9. Сприяння впровадженню інноваційних технологій переробки відходів на засадах циркулярної економіки. 3.1.10. Підготовка, перекваліфікація ветеранів війни, внутрішньо переміщених осіб, жінок, людей старшого віку відповідно до актуальних потреб ринку праці. 3.1.11. Підтримка розвитку інноваційних напрямів та смарт-спеціалізацій регіону.
	3.2. Формування сучасної туристичної інфраструктури та підвищення якості туристичних послуг.	3.2.1. Створення позитивного іміджу та бренду громади як туристичного центру Київщини. 3.2.2. Розвиток туристичної інфраструктури. 3.2.3. Популяризація історико-культурної спадщини. 3.2.4. Розвиток природного та рекреаційного туризму. 3.2.5. Організація культурних, мистецьких та спортивних подій. 3.2.6. Використання цифрових технологій у туризмі. 3.2.7. Міжнародне партнерство та інтеграція.
	3.3. Розвиток сталого сільського господарства та сільських територій.	3.3.1. Розвиток інфраструктури зберігання, логістики та переробки сільськогосподарської продукції, створення умов для коротких ланцюгів постачання "виробник-споживач". 3.3.2. Сприяння у впровадженні екологічних та інноваційних технологій у сільське господарство, розвиток виробництва органічної продукції. 3.3.3. Раціональне використання земельних ресурсів громади.

		3.3.4. Підтримка зайнятості та самозайнятості населення у сільських населених пунктах громади, розвиток місцевої переробки.
4. РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ, ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА СОЦІАЛЬНА ЗГУРТОВАНІСТЬ.	4.1. Збалансований просторовий розвиток територій громади.	4.1.1. Розроблення стратегічних, програмних та планувальних документів для розвитку громади. 4.1.2. Розроблення та впровадження сучасних містобудівних і просторових документів. 4.1.3. Раціональне використання земельних ресурсів, проведення інвентаризації земель та створення геоінформаційних систем (ГІС). 4.1.4. Впровадження системи управління публічними інвестиціями з використанням національної екосистеми DREAM. 4.1.5. Підтримка реалізації проєктів, що враховують потенціал громади. 4.1.6. Посилення кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування через навчання, цифрову трансформацію управлінських процесів. 4.1.7. Створення сприятливих умов для залучення інвестиційних ресурсів, міжнародної технічної допомоги та коштів міжнародних фінансових організацій. 4.1.8. Розвиток міжмуніципального співробітництва з громадами Київщини, зокрема у межах Київської агломерації, для реалізації спільних інфраструктурних і економічних проєктів.
	4.2. Формування соціальної згуртованості та розвиток партнерств на основі спільних цінностей і історичної пам'яті.	4.2.1. Формування української громадянської ідентичності та ціннісних орієнтирів. 4.2.2. Сприяння розвитку та функціонуванню української мови як державної. 4.2.3. Розвиток інформаційного простору громади та підтримка громадянського суспільства. 4.2.4. Розвиток міжмуніципального та міжнародного партнерства. 4.2.5. Участь громади у програмах співробітництва з державами – членами ЄС та міжнародними організаціями.

	4.3.Цифрова трансформація управління та послуг у громаді.	4.3.1.Оприлюднення відкритих даних на державному порталі та сайті міської ради. 4.3.2. Проведення щорічного інформаційного аудиту у міській раді та її виконавчих органах. 4.3.3. Використання відкритих даних для створення електронних сервісів та управлінських рішень. 4.3.4. Впровадження електронних сервісів у місцевих органах влади та комунальних установах. 4.3.5. Впровадження геоінформаційних систем місцевого рівня. 4.3.6. Розвиток системи надання адміністративних послуг, забезпечення доступу мешканців до державних сервісів. 4.3.7. Впровадження цифрових документів та електронного підпису (Дія. Підпис). 4.3.8. Підвищення цифрової грамотності населення через платформу «Дія. Освіта». 4.3.9. Реалізація проєктів «розумної громади» та «розумних мереж».
--	---	--

5. Узгодженість Стратегії з державними, регіональними стратегічними документами та Цілями сталого розвитку.

Стратегія розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на період до 2027 року розроблена у відповідності до положень Державної стратегії регіонального розвитку України на 2021–2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 695 (зі змінами), а також Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки.

Документ базується на принципах державної регіональної політики, спрямованої на забезпечення соціально-гуманітарної, економічної, просторової, екологічної та безпекової згуртованості, підвищення рівня добробуту, безпеки, стійкості та якості життя населення.

Стратегічні та оперативні цілі Білоцерківської громади узгоджені з трьома стратегічними цілями Державної стратегії регіонального розвитку України на 2021–2027 роки, а саме:

1. Формування згуртованої держави у соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах.
2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів через ефективне використання їхнього потенціалу та розвиток людського капіталу.
3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування та забезпечення спроможності місцевого самоврядування.

Водночас, положення Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки знайшли відображення у цілях і завданнях Білоцерківської громади, що передбачають:

- підвищення конкурентоспроможності місцевої економіки;
- створення умов для сталого розвитку територій;
- формування безпечного та комфортного середовища проживання;
- розвиток людського потенціалу, освіти, культури, охорони здоров'я;
- розвиток міжнародних і міжмуніципальних партнерств.

Таким чином, Стратегія громади є логічним продовженням регіональних пріоритетів і сприяє досягненню цілей, визначених національними та обласними документами стратегічного планування.

Цілі сталого розвитку ООН (далі - ЦСР), затверджені на Саміті ООН у 2015 році, становлять глобальний порядок денний розвитку до 2030 року, спрямований на подолання бідності, нерівності, зміну клімату, збереження довкілля та забезпечення миру і справедливості.

Стратегія розвитку Білоцерківської громади безпосередньо узгоджується з ключовими напрямками Цілей сталого розвитку України до 2030 року, зокрема:

- ЦСР 1, 8 — подолання бідності, забезпечення гідної праці та економічного зростання;
- ЦСР 2 — розвиток сталого сільського господарства та продовольчої безпеки;
- ЦСР 3, 4 — забезпечення міцного здоров'я та якісної освіти;
- ЦСР 5, 10 — досягнення гендерної рівності, інклюзії та зменшення нерівності;
- ЦСР 7, 9, 11 — розвиток чистої енергії, інноваційної економіки, інфраструктури та сталих міст;
- ЦСР 12, 13, 15 — відповідальне використання природних ресурсів, кліматична стійкість і збереження екосистем;
- ЦСР 16 — мир, справедливість і сильні інституції;
- ЦСР 17 — партнерство заради сталого розвитку.

Узгодження стратегічних і оперативних цілей Білоцерківської громади з глобальними, державними та регіональними орієнтирами забезпечує комплексний і системний підхід до розвитку громади, сприяє підвищенню конкурентоспроможності, якості життя населення та сталому використанню ресурсів.

Таблиця 25. Узгодженість стратегічних цілей Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади стратегічними цілями Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки.

Оперативні цілі Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки	Оперативні цілі Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року												
	1.1. Якість освіти: створення інклюзивного, безпечного та якісного простору для розвитку особистості протягом життя	1.2. Якісні медичні послуги. Посилення медичної стійкості, реабілітації та психічного благополуччя	1.3. Сприяння фізичній активності, спорту та розвитку молодіжної інфраструктури	1.4. Створення умов для суспільного середовища, яке забезпечує рівні права та можливості кожної соціальної групи	1.5. Забезпечення соціальної підтримки та інтеграції Захисників і Захисниць України, їхніх сімей, членів родин загиблих та внутрішньо переміщених осіб	1.6. Розвиток культурного простору громади як основи для духовного зростання особистості, збереження національної ідентичності, культурної спадщини та соціальної згуртованості	2.1. Цивільний захист та безпека громадян	2.2. Комплексний розвиток транспортної інфраструктури громади	2.3. Розвиток енергетичної інфраструктури та підвищення енергоефективності	2.4. Сталий розвиток довкілля та адаптація до кліматичних змін	3.1. Розвиток конкурентоспроможного бізнес-середовища та залучення інвестицій	3.2. Формування сучасної туристичної інфраструктури та підвищення якості туристичних послуг	3.3. Розвиток сталого сільського господарства та сільських територій
	4.1. Збалансований просторовий розвиток територій громади												
	4.2. Формування соціальної згуртованості та розвиток партнерств на основі спільних цінностей і історичної пам'яті												
	4.3. Цифрова трансформація управління та послуг у громаді												

1.3. Підвищення рівня фізичної активності та здоров'я населення	1.2. Посилення стійкості системи охорони здоров'я до викликів у воєнний та післявоєнний час	1.1. Розробка освіченого, інклюзивного суспільства, в якому кожен громадянин має рівні можливості для навчання та розвитку
		++
	++	
++		+
+		+
	+	
		+

1.5. Забезпечення рівних можливостей для розвитку всіх груп населення, зокрема з числа ветеранів та військовослужбовців ЗСУ	1.4. Посилення інтеграції молодих людей та їх участі у різних сферах життєдіяльності
+	
+	++
++	
++	
	+
+	

2.1. Розвиток сектору безпеки та оборони	1.6. Сприяння культурному та духовному розвитку людини, створення можливостей для її творчого самовираження і самореалізації
	++
++	
+	
+	
+	
+	
	+

2.3. Підвищення енергетичної безпеки шляхом впровадження розподіленої генерації та доступність якісних житлово-комунальних послуг	2.2. Поліпшення дорожньої мережі та покращення транспортного сполучення населених пунктів
	+
	++
++	
+	
	+
	+
	+
+	

3.1. Сприяння розвитку бізнесу та залученню інвестицій.	2.4. Захист та відновлення навколишнього природного середовища, адаптації до зміни клімату
+	
+	
	++
++	
+	
++	
+	+

3.3. Розвиток туристичного потенціалу.	3.2. Розвиток інноваційно орієнтованих галузей економіки на засадах смарт - реалізації
+	
++	
+	
	++
+	
++	
+	

4.2. Сприяння соціальній згуртованості на основі спільних цінностей, історичної пам'яті та активної громадянської позиції, налагодження ефективної взаємодії у різних сферах діяльності з міжнародними партнерами.	4.1. Комплексний розвиток територій громад, підвищення ефективності урядування на всіх рівнях
+	
+	
++	
	+
	+
	+
	+
+	+
+	
+	+
+	++
++	
+	

4.3. Цифрова трансформація та вдосконалення	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	++
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Примітка:

«++» — сильний (прямий) зв'язок

«+» — опосередкований (частковий) зв'язок

Таблиця 26. Узгодженість стратегічних цілей Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади стратегічними цілями Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки

Стратегічні цілі Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки	Стратегічні цілі Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року			
	1. Розвиток людського потенціалу.	2. Життєстійкість та комплексна безпека в громаді	3. Розвиток економіки та підвищення конкурентоспроможності громади	4. Розвиток територій, цифрова трансформація та соціальна згуртованість
1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах.	X	X	x	X
2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів.	x	x	X	X
3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування.	x	x	x	X

Примітка:
велика літера «X» означає більшу узгодженість /зв'язок, ніж маленька «x»

6. Моніторинг реалізації Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади

Моніторинг та оцінювання реалізації Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади здійснюється на засадах відкритості, партнерства, координації та узгодженості дій усіх суб'єктів місцевого розвитку.

Реалізація Стратегії забезпечується шляхом розроблення та виконання Планів заходів з її реалізації, які містять:

- перелік стратегічних і оперативних завдань, заходів і проєктів розвитку;
- строки виконання;
- відповідальних виконавців;
- індикатори оцінювання ефективності реалізації;
- джерела фінансування та орієнтовні обсяги коштів.

Основними виконавцями Стратегії є:

- Білоцерківська міська рада та її виконавчі органи;
- комунальні підприємства та установи громади;
- старостинські округи;
- підприємства, установи, організації всіх форм власності;
- громадські об'єднання, агенції місцевого розвитку;
- міжнародні партнери, інвестори та донорські організації.

План заходів реалізується у два етапи:

I етап – 2026 рік (уточнення коротко- і середньострокових завдань, запуск ключових проєктів);

II етап – 2027 рік (оновлення цілей і заходів з урахуванням результатів першого етапу, нових викликів та можливостей розвитку громади).

Реалізація Стратегії фінансується за рахунок:

- коштів місцевого бюджету Білоцерківської міської територіальної громади;
- коштів державного бюджету України (у тому числі державного фонду регіонального розвитку, субвенцій, державних цільових програм);
- міжнародної технічної допомоги, грантів, програм ЄС, міжнародних фінансових організацій;
- приватних інвестицій, партнерських проєктів, державно-приватного партнерства;
- інших джерел, не заборонених законодавством України.

Моніторинг реалізації Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади здійснюється щороку виконавчими органами Білоцерківської міської ради. Координацію процесу забезпечує управління економічного розвитку Білоцерківської міської рад.

Моніторинг проводиться відповідно до вимог:

- Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04 серпня 2023 року № 816;

- Порядку проведення оцінювання реалізації державної регіональної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 березня 2024 року № 305.